

**BESLUIT VAN DE CONFERENTIE VAN REGULATOREN VOOR
DE ELEKTRONISCHE-COMMUNICATIESECTOR (CRC)**

VAN 11 DECEMBER 2013

**BETREFFENDE DE WHOLESALETARIEVEN
VOOR DE DIENSTEN VOOR TOEGANG TOT DE KABELNETTEN.
IN HET TWEETALIG GEBIED BRUSSEL-HOOFDSTAD**

OPENBARE VERSIE

INHOUDSOPGAVE

VOORAFGAANDE BEPALING	4
<i>Resultaten van de raadpleging van de mediaregulators</i>	4
1 SYNTHESE	5
2 DOELGROEP VAN HET BESLUIT	6
3 JURIDISCHE BASIS	6
4 RETROACTA	8
4.1 BESLISSING VAN DE CRC VAN 1 JULI 2011 (BRUSSEL-HOOFDSTAD)	8
4.2 VOORBEREIDINGSFASE VAN DIT BESLUIT	11
5 PROCEDURE	12
5.1 NATIONALE RAADPLEGING.....	12
5.2 SAMENWERKING TUSSEN DE FEDERALE STAAT EN DE GEMEENSCHAPPEN	13
5.3 EUROPESE RAADPLEGING EN NOTIFICATIE.....	15
6 BESCHOUWING VAN DE BETREKKINGEN TUSSEN DE OPERATOREN	17
6.1 BRUTÉLÉ EN TECTEO	17
6.2 CODITEL EN AIESH.....	21
7 WERKWIJZE VOOR DE BEPALING VAN DE WHOLESALETARIEVEN	23
7.1 PERIMETER VAN DE TOEGANGSVERPLICHTINGEN	23
7.2 BEHANDELING VAN VERMIJD BARE KOSTEN.....	25
7.3 BEHANDELING VAN DE KOSTEN DIE SPECIFIEK ZIJN AAN DE WHOLESALEAANBIEDINGEN.....	31
7.3.1 <i>Omvang van de kosten voor uitvoering</i>	31
7.3.2 <i>Bijdragers in de kosten voor uitvoering</i>	36
7.3.3 <i>Wijze waarop de niet-terugkerende kosten terugverdiend worden</i>	42
7.3.4 <i>Werkwijze</i>	44
7.3.4.1 Homogenisatie van de brutokosten van de operatoren.....	45
7.3.4.2 Toewijzing van de gemeenschappelijke kosten	47
7.3.4.3 Overdracht van een fractie van de aanvankelijke kosten in terugkerende kosten	47
7.3.4.4 Verdeling van de aanvankelijke kosten.....	48
7.3.4.5 Bepaling van de terugkerende kosten per lijn en per maand.....	49
7.3.4.6 Wijzigingen aangebracht naar aanleiding van de openbare raadpleging.....	50
7.3.5 <i>Kapitaalkosten</i>	50
7.4 BEHANDELING VAN DE ZELFPROMOTIEKANALEN (“BARKER-KANALEN”).....	52
7.5 OPBRENGST VAN DE RETAILDIENSTEN.....	57
7.6 REFERENTIE-RETAILTARIEF VAN ELK DIENSTONDERDEEL.....	61
7.6.1 <i>Referentietarief van de aanbiedingen voor analoge tv en digitale tv</i>	62
7.6.2 <i>Referentietarief van het dual-playaanbod</i>	62
8 WAARDE EN TOEPASSING VAN DE MINUS	64
8.1 WAARDE VAN DE <i>MINUS</i>	64
8.2 TOEPASSING OP DE BESTAANDE TARIEFFORMULES OF WAARVAN DE VERKOOP IS STOPGEZET.....	66
8.3 TOEPASSING OP DE AANVULLENDE DIENSTEN OF FACILITEITEN	68
8.4 WIJZIGING VAN DE WHOLESALPRIJZEN NAAR AANLEIDING VAN DE WIJZIGINGEN VAN DE RETAILPRIJZEN	69

9	PERIODIEKE UPDATE EN CONTROLE VAN DE KOSTEN	71
9.1	PERIODIEKE UPDATE VAN DE MINUSSEN.....	71
9.2	KOSTENCONTROLE	72
10	OVERIGE ASPECTEN DIE VOORTVLOEIEN UIT DE OPENBARE RAADPLEGING	74
11	BESLUIT	77
12	INWERKINGTREDING EN GELDIGHEID	78
13	BEROEPSMOGELIJKHEDEN	79
14	ONDERTEKENING	79
ANNEXE A.	VERTROUWELIJKE GEGEVENS	80
ANNEXE B.	AFKORTINGEN	81
ANNEXE C.	SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN VAN DE NATIONALE RAADPLEGING	83
C.1.	BELGACOM.....	83
C.2.	BRUTÉLÉ	84
C.3.	CODITEL	85
C.4.	DOUTRELEPONT ET ASSOCIÉS	85
C.5.	KPN GROUP BELGIUM (KPN)	86
C.6.	MOBISTAR.....	87
C.7.	TELENET.....	88
C.8.	TEST-AANKOOP (T-A)	90
ANNEXE D.	OPMERKINGEN VAN DE EUROPESE COMMISSIE	91
D.1.	BESLUIT VAN 7 NOVEMBER 2013	92
D.2.	CORRIGENDUM VAN 19 NOVEMBER 2013.....	99

VOORAFGAANDE BEPALING

- i. Dit besluit wordt aangenomen door de Conferentie van Regulators voor de elektronische Communicatiesector (hierna genoemd de CRC) in het kader van en overeenkomstig het samenwerkingsakkoord van 17 november 2006 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap betreffende het wederzijds raadplegen bij het opstellen van regelgeving inzake elektronischecommunicatienetwerken, het uitwisselen van informatie en de uitoefening van de bevoegdheden met betrekking tot elektronischecommunicatienetwerken door de regulerende instanties bevoegd voor telecommunicatie of radio-omroep en televisie.
- ii. Op 19 augustus 2013 heeft het BIPT aan de CSA, de VRM en de Medienrat zijn ontwerpbesluit betreffende de wholesaletarieven voor de toegang tot de kabelnetten op het grondgebied van het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad overgezonden, overeenkomstig artikel 3, eerste lid, van het voormelde akkoord. Conform artikel 3, tweede paragraaf, van dat akkoord, heeft de CSA gevraagd om het ontwerpbesluit voor te leggen aan de CRC.
- iii. Dit besluit moet dus worden gezien in het kader van die samenwerking. De CRC maakt daarin de analyses en conclusies die door het BIPT zijn voorgesteld in het ontwerpbesluit dat voorgelegd is aan de CSA, de VRM en de Medienrat tot de hare, maar met de wijzigingen die de CRC daarin heeft aangebracht in het kader van de samenwerking onder de regulators.

Resultaten van de raadpleging van de mediaregulators

- iv. Op 19 augustus 2013 heeft het BIPT aan de CSA, de VRM en de Medienrat zijn ontwerpbesluit betreffende de wholesaletarieven voor de toegang tot de kabelnetten van Telenet, Brutélé en Coditel op het grondgebied van het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad overgezonden, overeenkomstig artikel 3, eerste lid, van het voormelde akkoord.
- v. Na ontvangst van dat ontwerp en conform artikel 3, tweede paragraaf, van het voormelde samenwerkingsakkoord, heeft de CSA op 29 augustus 2013 een verzoek ingediend tot aanhangigmaking bij de Conferentie van Regulators voor de elektronische-Communicatiesector.
- vi. Op 19 september 2013 is de CRC bijeengekomen om, na overleg, het ontwerpbesluit betreffende de wholesaletarieven voor toegang tot de kabelnetten op het grondgebied van het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad aan te nemen opdat ze onderworpen zijn aan de Europese Commissie, BEREC en de andere NRI's.

1 SYNTHESE

1. Dit besluit beoogt de tarieven te bepalen voor de wholesalediensten waarvan de verstrekking opgelegd is aan de kabelnetwerkoperatoren die actief zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Brutélé, Coditel en Telenet).
2. De betrokken wholesalediensten zijn:
 - 2.1. de doorverkoop van de analoge-televisiediensten;
 - 2.2. de toegang tot het platform voor digitale televisie;
 - 2.3. de doorverkoop van de breedbanddiensten.
3. De tarieven van deze wholesalediensten moeten worden bepaald volgens een retail-minusmethode. Het principe van een retail-minusmethode bestaat erin om de prijs voor een wholesaledienst te bepalen door van de prijs van de bijbehorende retaildienst bepaalde niet-relevante elementen af te houden.
4. Het vervolg van dit besluit heeft deze structuur:
 - 4.1. De hoofdstukken 2 tot 5 omvatten informatie van juridische aard: de doelgroep van het besluit (hoofdstuk **Erreur ! Source du renvoi introuvable.**), de juridische basis (hoofdstuk **Erreur ! Source du renvoi introuvable.**), de retroacta (hoofdstuk **Erreur ! Source du renvoi introuvable.**) en de procedure voor aanneming van het besluit (hoofdstuk **Erreur ! Source du renvoi introuvable.**).
 - 4.2. De hoofdstukken 6 tot 8 bevatten de methodologische elementen van het besluit.
 - 4.2.1 Hoofdstuk **Erreur ! Source du renvoi introuvable.** handelt over het in beschouwing nemen van de betrekkingen tussen bepaalde operatoren (Brutélé en Tecteo enerzijds, Coditel en AIESH anderzijds).
 - 4.2.2 Hoofdstuk **Erreur ! Source du renvoi introuvable.** detailleert de werkwijze die werd gevolgd om de tarieven voor de verschillende wholesalediensten te bepalen.
 - 4.2.3 Hoofdstuk **Erreur ! Source du renvoi introuvable.** handelt over de manier om de *minus* te berekenen en toe te passen.
 - 4.3. Hoofdstuk **Erreur ! Source du renvoi introuvable.** detailleert de maatregelen voor de periodieke update van de tarieven en de controle van de kosten.

- 4.4. Hoofdstuk **Erreur ! Source du renvoi introuvable.** bevat de reacties van het BIPT op bepaalde opmerkingen geformuleerd tijdens de openbare raadpleging die geen betrekking hebben op de werkwijze.
- 4.5. Hoofdstuk **Erreur ! Source du renvoi introuvable.** bevat de wholesaletarieven die voortvloeien uit de toepassing van de gekozen werkwijze.
5. De hoofdstukken **Erreur ! Source du renvoi introuvable.**, **Erreur ! Source du renvoi introuvable.** en **Erreur ! Source du renvoi introuvable.** bevatten opeenvolgend de bepalingen inzake de inwerkingtreding van het besluit, de beroepsmogelijkheden en de handtekeningen.
6. Deze samenvatting heeft enkel tot doel de lezing van dit besluit te vergemakkelijken en te vereenvoudigen voor de verschillende betrokken partijen. Deze samenvatting vervangt geenszins de inhoud van het besluit zelf en dient niet ter interpretatie van dit besluit, dat de enige tekst met juridische waarde blijft.

2 DOELGROEP VAN HET BESLUIT

7. De volgende maatschappijen behoren tot de doelgroep van dit besluit:
 - 7.1. De INTERCOMMUNALE MAATSCHAPPIJ VOOR DE VERBREIDING VAN TELEVISIE SC met maatschappelijke zetel te (1050) Brussel, Elsene Steenweg 168, hierna "Brutélé";
 - 7.2. De bvba CODITEL BRABANT, met maatschappelijke zetel te (1000) Brussel, Tweekerkenstraat 26, hierna "Coditel" geheten ¹;
 - 7.3. De nv TELENET, met maatschappelijke zetel te (2800) Mechelen, Liersesteenweg 4, hierna "Telenet" geheten.

3 JURIDISCHE BASIS

8. Conform artikel 40/11, § 11, van de wet van 30 maart 1995 betreffende de elektronischecommunicatienetwerken en -diensten en audiovisuele mediadiensten in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad (hierna "de wet van 30 maart 1995"), kunnen verplichtingen tot prijscontrole en kostentoekeningssystemen worden opgelegd aan de

¹ Coditel is ook bekend onder de naam Numéricable, de merknaam waaronder het zijn diensten aanbiedt. Het is onder deze handelsnaam dat Coditel werd aangewezen als operator met een sterke machtspositie door de CRC in haar besluit van 1 juli 2011. Coditel, in dit besluit, en Numéricable, in de CRC-beslissing van 1 juli 2011, zijn dus een en dezelfde onderneming waarop de verplichtingen van een operator met een sterke machtspositie wegen.

ondernemingen die aangewezen zijn als beschikkende over een sterke machtspositie op de markt:

"§ 11. Het Instituut kan, overeenkomstig §§ 4 en 5, en wanneer bovendien uit een marktanalyse blijkt dat de betrokken operator de prijzen door het ontbreken van werkelijke concurrentie op een buitensporig peil kan handhaven of de marges kan uithollen ten nadele van de eindgebruikers, op het gebied van toegang verplichtingen inzake het terugverdienen van kosten en prijscontrole opleggen, inclusief onder meer verplichtingen inzake kostenoriëntering van prijzen en kostentoerekeningssystemen inzake kosten van een efficiënte operator.

Het Instituut houdt hierbij rekening met de door de operator gedane investeringen en laat toe dat hij een redelijke opbrengst verkrijgt uit zijn kapitaalbreng, rekening houdend met de aangegane risico's.

Het Instituut kan op het gebied van toegang ook, overeenkomstig §§ 4 en 5, verplichtingen opleggen inzake prijscontrole.

Iedere operator onderworpen aan een verplichting inzake kostenoriëntering van zijn tarieven, verstrekt aan het Instituut, wanneer het erom verzoekt, het bewijs van de naleving van die verplichting.

Wanneer voor een operator een verplichting inzake kostenoriëntering geldt, wordt rekening gehouden met de kosten verbonden aan efficiënte dienstverlening, met inbegrip van een redelijk investeringsrendement.

Voor de berekening van de kosten verbonden aan efficiënte dienstverlening, kan het Instituut boekhoudkundige en kostenberekeningsmethoden gebruiken die los staan van de door de operator gebruikte methoden. [...]"

9. Bij een beslissing van 1 juli 2011² heeft de Conferentie van Regulators van de elektronische-communicatiesector (CRC) een verplichting tot prijscontrole opgelegd aan de operatoren Brutélé, Coditel en Telenet voor hun activiteiten op het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. Datzelfde besluit voorziet ook in een verplichting tot transparantie voor de voormelde operatoren, wat de verplichting inhoudt om een referentieaanbod op te stellen.
10. Conform artikel 6 van het samenwerkingsakkoord van 17 november 2006 betreffende het wederzijds raadplegen bij het opstellen van regelgeving inzake elektronischecommunicatienetwerken, het uitwisselen van informatie en de uitoefening van de bevoegdheden met betrekking tot elektronischecommunicatienetwerken door de

² Beslissing van de CRC van 1 juli 2011 betreffende de analyse van de markt voor televisieomroep in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad (hierna "Beslissing van de CRC van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad)").

regulerende instanties bevoegd voor telecommunicatie of radio-omroep en televisie (hierna “het samenwerkingsakkoord van 17 november 2006”) is de reguleringsinstantie die een ontwerpbesluit heeft ingediend bij de CRC verantwoordelijk voor de uitvoering van de beslissing van de CRC. Het BIPT is bevoegd om de CRC-beslissing van 1 juli 2011 op het grondgebied van het tweetalige Brussels Hoofdstedelijk Gewest ten uitvoer te brengen.

4 RETROACTA

4.1 BESLISSING VAN DE CRC VAN 1 JULI 2011 (BRUSSEL-HOOFDSTAD)

11. Op 1 juli 2011 heeft de CRC een beslissing aangenomen dat vaststelt dat de kabeloperatoren Brutélé, Coditel en Telenet een sterke machtspositie hadden op de retailmarkt voor televisieomroep, op een geografische markt die overeenstemt met de dekkingszones van hun respectieve netwerken.
12. Wegens deze sterke machtspositie, meer bepaald om de toetredingsdrempels te verlagen en de concurrenten in staat te stellen om de diensten die de kabeloperatoren aanbieden op de retailmarkt te dupliceren, heeft de CRC de volgende toegangsverplichtingen opgelegd aan Brutélé, Coditel en Telenet:
 - 12.1. de doorverkoop van hun retailaanbod van analoge televisie;
 - 12.2. de toegang tot het platform voor digitale televisie;
 - 12.3. de doorverkoop van hun retailaanbod van breedband;
13. De CRC heeft aan deze operatoren ook bijkomende verplichtingen inzake transparantie opgelegd (waaronder de publicatie van een referentieaanbod), non-discriminatie en prijscontrole, om de verplichtingen betreffende wholesaletoeegang tot het kabelnetwerk doeltreffend te maken.
14. Wat de prijscontrole betreft, wordt in de beslissing van de CRC voorgeschreven dat de prijzen voor de wholesalediensten die de kabeloperatoren moeten aanbieden, moeten worden bepaald volgens de retail-minusmethode.
15. Om de lezing van dit besluit te vergemakkelijken, worden in de volgende paragrafen de bepalingen uit de CRC-beslissing van 1 juli 2011 herhaald die de verplichting tot prijscontrole van toepassing op de doorverkoop van de diensten voor analoge televisie, beschrijven. De CRC-beslissing van 1 juli 2011 voorziet in gelijkaardige bepalingen voor

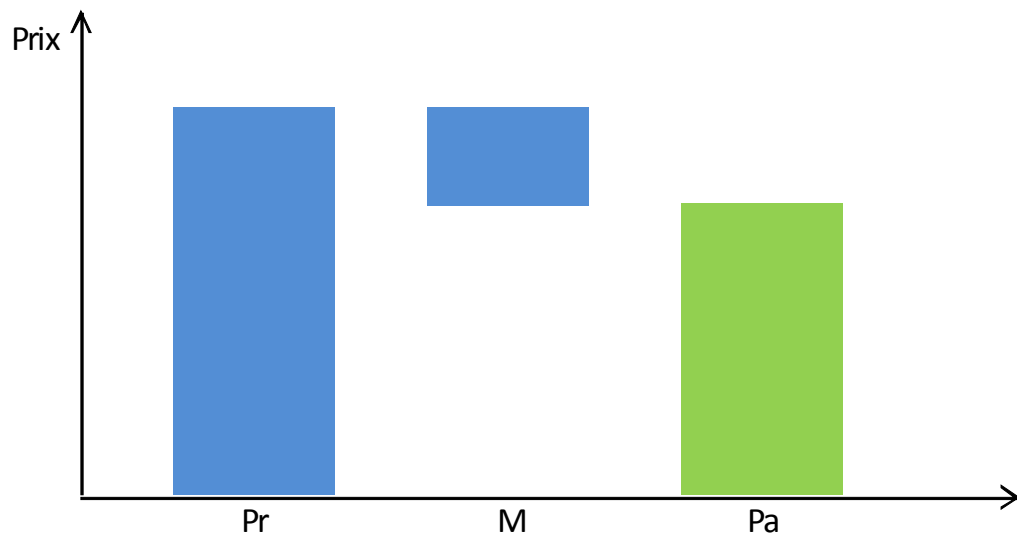
de toegang tot het platform voor digitale televisie en de doorverkoop van de breedbanddiensten³.

869. De retail-minusmethode bestaat erin een verschil vast te stellen tussen de prijs van een retaildienst en de prijs van een overeenstemmende wholesaledienst door van de retailprijs bepaalde niet-relevante kosten af te houden. In het algemeen kan de retail-minusmethode worden omschreven aan de hand van de volgende formule en figuur:

$$Pa = Pr - M$$

Waarbij:

Pa = de prijs van de wholesaledienst Pr = de prijs van de retaildienst M = de "minus"

Figuur 6.1: grafische weergave van de retail-minusformule

870. Pr zal worden bepaald in het bijzonder rekening houdende met:

- het feit dat de retaildienst diensten omvat die niet onder elektronische communicatie vallen: de btw en het deel van de prijs dat overeenstemt met de auteursrechten voor de content (voorziening voor het auteursrecht en naburige rechten), dat apart wordt gefactureerd door de meeste aanbieders;
- kortingen en promoties gehanteerd door de operator met een sterke machtspositie voor de retaildienst in kwestie.

³ De bepalingen betreffende de kosten voor verwerving van inhoud zijn niet relevant voor de doorverkoop van de breedbanddiensten.

871. De vergoeding voor auteursrechten en naburige rechten wordt momenteel door het merendeel van de analoge distributeurs apart gefactureerd. De algemene bepalingen betreffende auteursrechten en naburige rechten die verbonden zijn aan de doorgifte van radio-en televisieprogramma's via de kabel worden bepaald in art. 51-54 van de Auteurswet, in overeenstemming met de Europese richtlijn van 1993⁴. Deze bepalingen gelden in geval van "doorverkoop" van een aanbod voor analoge kabeltelevisie aan alternatieve operatoren. Zijn vereist voor de uitoefening van een geoorloofde activiteit als doorverkoper/verdelers:

- de voorafgaande en collectieve machtiging vanwege de auteurs en houders van naburige rechten door de maatschappijen voor belangenbehartiging;
- de voorafgaande, individuele of collectieve machtiging vanwege de omroeporganisaties wat hun eigen uitzendingen betreft.

872. M zal worden bepaald rekening houdend met:

- de kosten die worden vermeden door de operator met een machtspositie wanneer deze zijn dienst op wholesaleniveau verkoopt, eerder dan op retailniveau. Het betreft meer in het bijzonder de kosten in verband met de facturering en het beheer van dubieuze vorderingen, franchisekosten, kosten voor klantendiensten, kosten voor marketing en verkoop;
- de kosten die moeten worden gedragen door de operator met een machtspositie om zijn dienst op wholesaleniveau te verkopen, eerder dan op retailniveau (bijvoorbeeld de wholesalefactureringskosten).

873. Het BIPT zal enkel toezien op de coherentie van de wholesaleprijs voor de doorverkoop van het analoge-televisieaanbod met de wholesaleprijs voor toegang tot het digitale platform. De tarifaire coherentie tussen die twee wholesaleaanbiedingen is inderdaad essentieel, voor zover digitale televisie in de praktijk gekoppeld is aan analoge televisie (omdat de analoge signalen technisch niet kunnen worden gescheiden van de digitale zonder beduidende meerkosten).

874. Het BIPT zal rekening houden met de "Principles of Implementation and Best Practices" van de IRG betreffende de terugwinning van de kosten en van de werkzaamheden van de IRG betreffende de retail minus. De exacte tenuitvoerbrengring van de retail-minusmethode zal het voorwerp uitmaken van een uitvoeringsbesluit, na een openbare raadpleging.

⁴ Richtlijn 93/83/EEG van de Raad van 27 september 1993 tot coördinatie van bepaalde voorschriften betreffende het auteursrecht en naburige rechten op het gebied van de satellietomroep en de doorgifte via de kabel, Publicatieblad L 248 van 06/10/1993 p. 0015 - 0021.

875. Het vastgelegde wholesaletarief zal een prijsplafond vormen.

876. Opdat het BIPT de naleving van die tariefverplichtingen kan nagaan, zal de operator met een sterke machtspositie:

- zijn wholesaletarieven voor de doorverkoop van het analoge-televisieaanbod vooraf ter goedkeuring voorleggen aan het BIPT; de tarieven zullen worden opgenomen in het referentieaanbod;*
- overeenkomstig artikel 40/11, § 11, vierde lid, van de wet van 30 maart 1995, aan het BIPT alle elementen moeten meedelen aan de hand waarvan deze laatste de naleving van de tariefverplichtingen kan controleren.*

877. Het BIPT kan uit eigen beweging of op gerechtvaardigd verzoek van de marktspelers de kostenberekingsmethodes inzake de doorverkoop van het analoge-televisieaanbod wijzigen, aanpassen of preciseren. Die wijzigingen kunnen worden opgelegd door technische evoluties, marktontwikkelingen, aanpassingen in de reglementering, aanpassingen aan kosten en prijzen, enz. Het BIPT zal rekening houden met de behoefte aan stabiliteit op de markt voor elektronische communicatie.

4.2 VOORBEREIDINGSFASE VAN DIT BESLUIT

16. Na afloop van een procedure van offerteaanvraag heeft het BIPT de firma Analysys Mason⁵, in associatie met het advocatenkantoor Hogan Lovells, geselecteerd om zich te laten bijstaan bij verschillende opdrachten, waaronder de uitvoering van de verplichting inzake prijscontrole die opgelegd is aan Brutélé, Coditel en Telenet.
17. In het kader van deze opdracht heeft Analysys Mason een rekenmodel ontwikkeld in het formaat Microsoft Excel en een verklarende nota bij dat model opgesteld. Dat model en die verklarende nota dienen als basis bij dit besluit.
18. Op initiatief van het BIPT of op verzoek van de operatoren zijn er vergaderingen belegd tussen Brutélé, Coditel, Telenet en het BIPT, in voorkomend geval in aanwezigheid van Analysys Mason en de andere mediaregulatoren die eveneens bevoegd zijn voor diezelfde operatoren. Het BIPT heeft ook operatoren ontmoet die mogelijke vragende partij zijn voor diensten voor toegang tot de kabelnetten.

⁵ Analysys Mason is een internationale consultant met een enorme ervaring en met talrijke opdrachten op zijn actief op verschillende domeinen binnen de telecommunicatie (regulering, kostenmodellen ...).

19. Er is informatie opgevraagd bij Brutélé, Coditel en Telenet:
- 19.1. op 3 november 2011; Brutélé, Coditel en Telenet hebben daaraan gevolg gegeven op 19 december 2011.
 - 19.2. op 7 februari 2012; Brutélé, Coditel en Telenet hebben daaraan gevolg gegeven, respectievelijk op 22 februari 2012, op 1 maart 2012 en op 2 maart 2012.
 - 19.3. op 5 juli 2012; Brutélé heeft daaraan gevolg gegeven op 16 augustus en 7 september 2012, Coditel op 19 en 25 september 2012, Telenet op 7 september 2012.

5 PROCEDURE

5.1 NATIONALE RAADPLEGING

20. De openbare raadpleging is gebaseerd op artikel 6 van Richtlijn 2002/21/EG (Kaderrichtlijn)⁶, zoals gewijzigd door Richtlijn 2009/140/EG⁷:

"Behalve in gevallen die vallen onder artikel 7, lid 9, artikel 20 of artikel 21, zorgen de lidstaten ervoor dat, wanneer de nationale regelgevende instanties voornemens zijn krachtens deze richtlijn of de bijzondere richtlijnen maatregelen te nemen, dan wel wanneer zij voornemens zijn krachtens artikel 9, leden 3 en 4, beperkingen vast te stellen die een belangrijke impact op de betrokken markt hebben, de belanghebbende partijen de mogelijkheid wordt geboden binnen een redelijke periode opmerkingen over de ontwerpmaatregel in te dienen.

De nationale regelgevende instanties publiceren hun nationale raadplegingsprocedures.

De lidstaten dragen zorg voor de oprichting van een enkel informatiepunt waar inzage verkregen kan worden in alle lopende raadplegingsprocedures.

De resultaten van de raadpleging worden door de nationale regelgevende instanties openbaar gemaakt, behalve in geval van vertrouwelijke informatie

⁶ Richtlijn 2002/21/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronische-communicatienetwerken en -diensten (PB 24 april 2002, L 108, 24 april 2002, 33-50).

⁷ Richtlijn 2009/140/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 tot wijziging van Richtlijn 2002/21/EG inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronischecommunicatienetwerken en -diensten, Richtlijn 2002/19/EG inzake de toegang tot en interconnectie van elektronischecommunicatienetwerken en bijbehorende faciliteiten, en Richtlijn 2002/20/EG betreffende de machtiging voor elektronischecommunicatienetwerken en -diensten (PB L 337 van 18 december 2009, 37-69).

overeenkomstig het communautair en nationaal recht betreffende zakelijke vertrouwelijkheid."

21. Ze wordt georganiseerd krachtens de artikelen 40/13, §§ 1 en 2, van de wet van 30 maart 1995:

"Het Instituut kan voor de toepassing van deze wet een openbare raadpleging houden overeenkomstig artikel 14 van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector.

§ 2. Voor zover een ontwerpbeslissing van het Instituut aanzienlijke gevolgen zou kunnen hebben voor een relevante markt, organiseert het Instituut een voorafgaande openbare raadpleging met een maximale tijdsduur van twee maanden, met inachtneming van de regels inzake vertrouwelijkheid van de bedrijfsgegevens.

Een openbare raadpleging wordt in elk geval gehouden vóór de bepaling en de analyse van een relevante markt alsook bij de aanduiding van een operator die over een sterke machtspositie beschikt op de markt.

Alle inlichtingen in verband met aan de gang zijnde openbare raadplegingen worden bij het Instituut gecentraliseerd.

De resultaten van de openbare raadpleging worden openbaar gemaakt, met inachtneming van de regels inzake vertrouwelijkheid van de bedrijfsgegevens.

De Koning bepaalt, na advies van het Instituut, de nadere regels van de openbare raadpleging en van de bekendmaking van de resultaten ervan." "

22. De nationale raadpleging liep van 2 april tot 27 mei 2013⁸.
23. Een synthese van de commentaren geleverd tijdens de nationale raadpleging wordt gegeven in **Erreur ! Source du renvoi introuvable.**

5.2 SAMENWERKING TUSSEN DE FEDERALE STAAT EN DE GEMEENSCHAPPEN

24. Op aangeven van de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof⁹, hebben de federale staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap het samenwerkingsakkoord van 17 november 2006 gesloten.

⁸ Het BIPT had de oorspronkelijke antwoordtermijn vastgelegd op 15 mei 2013.

⁹ Arbitragehof, 14 juli 2004, 132/2004.

25. Artikel 3 van dit samenwerkingsakkoord schrijft voor:

Elke ontwerpbeslissing van een regulerende instantie die betrekking heeft op elektronische communicatienetwerken wordt door de desbetreffende instantie overgemaakt aan de andere regulerende instanties die zijn opgesomd in artikel 2, 2° van dit samenwerkingsakkoord.

De regulerende instanties die geconsulteerd worden bezorgen binnen de veertien kalenderdagen hun opmerkingen aan de regulerende instantie die de ontwerpbeslissing heeft overgemaakt. Binnen deze termijn kan elk van de regulerende instanties die geconsulteerd worden vragen dat de ontwerpbeslissing aanhangig wordt gemaakt bij de Conferentie van Regulators voor de Elektronische-Communicatiesector (hierna genoemd de CRC). Dit verzoek tot onmiddellijke overmaking aan de CRC wordt gemotiveerd.

De betrokken regulerende instantie neemt de opmerkingen in aanmerking die de andere regulerende instanties eraan bezorgd hebben en maakt de gewijzigde ontwerpbeslissing over aan de andere regulerende instanties. Deze laatste beschikken na ontvangst van de gewijzigde ontwerpbeslissing over een termijn van 7 kalenderdagen waarbinnen zij kunnen vragen dat de gewijzigde ontwerpbeslissing aanhangig wordt gemaakt bij de CRC.

Ontwerpbeslissingen en opmerkingen omtrent ontwerpbeslissingen worden steeds gemotiveerd vanuit het oogpunt van de wettelijke bevoegdheid van diegene die de ontwerpbeslissing of de opmerking overmaakt.

Na afloop van de in het tweede en derde lid voorziene termijn wordt de ontwerpbeslissing geacht, behoudens tegenbewijs, geen afbreuk te doen aan de bevoegdheden van de andere regulerende instanties.

26. Op 19 augustus 2013 heeft het BIPT aan de CSA, de VRM en de Medienrat zijn ontwerpbesluit betreffende de wholesaletarieven voor de toegang tot de kabelnetten op het grondgebied van het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad overgezonden, overeenkomstig artikel 3, eerste lid, van het samenwerkingsakkoord.
27. Na ontvangst van dat ontwerp en conform artikel 3, tweede paragraaf, van het samenwerkingsakkoord, hebben de mediaregulators de volgende opmerkingen geformuleerd: op 29 augustus 2013 heeft de CSA een verzoek ingediend tot aanhangigmaking bij de Conferentie van Regulators voor de elektronische-Communicatiesector (CRC).

5.3 EUROPESE RAADPLEGING EN NOTIFICATIE

28. Artikel 7, § 3, van Richtlijn 2002/21/EG, zoals gewijzigd door Richtlijn 2009/140/EG, bepaalt dat de Europese Commissie en de nationale regelgevende instanties van de andere lidstaten als volgt moeten worden geraadpleegd:

3. Behalve wanneer anders bepaald in aanbevelingen of richtsnoeren die zijn vastgesteld op grond van artikel 7 ter, nadat de in artikel 6 bedoelde raadpleging is afgesloten, maakt een nationale regelgevende instantie, wanneer zij voornemens is een maatregel te nemen die:

a) valt binnen de draagwijdte van de artikelen 15 of 16 van deze richtlijn of de artikelen 5 of 8 van Richtlijn 2002/19/EG (toegangsrichtlijn); en

b) van aanzienlijke invloed is op de handel tussen de lidstaten,

de ontwerpmaatregel tegelijkertijd toegankelijk is voor de Commissie, BEREC en de nationale regelgevende instanties in andere lidstaten, vergezeld van een motivering, overeenkomstig artikel 5, lid 3, en brengt zij de Commissie, BEREC en de andere nationale regelgevende instanties daarvan op de hoogte. De nationale regelgevende instanties, BEREC en de Commissie krijgen een maand de tijd om opmerkingen in te dienen bij de nationale regelgevende instantie in kwestie. De periode van één maand kan niet worden verlengd.

29. Deze bepaling is omgezet in Belgisch recht door artikel 40/13, § 3, van de wet van 30 maart 1995:

§ 3. Voor zover een ontwerpbeslissing van het Instituut invloed kan hebben op de handel tussen de lidstaten en erop gericht is:

1° een relevante markt te bepalen, overeenkomstig artikel 40/11, § 1, of

2° vast te stellen of er op een relevante markt concurrentie aanwezig is, overeenkomstig artikel 40/11, §§ 2, 3 en 4, of

3° verplichtingen ten aanzien van een operator met een sterke machtspositie op een relevante markt op te leggen of te wijzigen, overeenkomstig artikel 40/11, § 4, of

4° verplichtingen op te leggen aan operatoren die niet zijn aangemerkt als beschikkende over een sterke machtspositie op een relevante markt, overeenkomstig artikel 40/11, § 6, of

5° de wijziging van reeds gesloten toegangsovereenkomsten op te leggen, overeenkomstig artikel 40/11, § 4, of

6° de wijziging van het referentieaanbod op te leggen, overeenkomstig artikel 40/11, § 8, of

7° de voorwaarden inzake de te verstrekken toegang te bepalen, overeenkomstig artikelen 40/11, § 10, zesde lid, en 40/10, § 2,

Het Instituut neemt de opmerkingen in aanmerking die de Europese Commissie en de regelgevende instanties van de lidstaten eraan bezorgd hebben binnen de door de Koning bepaalde termijn. (...)

30. Het ontwerpbesluit is op 8 oktober 2013 aan de Europese Commissie genotificeerd.
31. Op 7 november 2013 heeft de Europese Commissie de volgende opmerkingen geformuleerd:
 - 31.1. De Commissie stelt vast dat de CRC geen bottom-up model voorstelt om de kosten voor tenuitvoerbrenging te berekenen maar als onrechtstreekse indicator de door een enkele operator geraamde kosten gebruikt waarvan het vindt dat ze de specifieke kosten voor wholesalediensten van een efficiënte operator zo goed mogelijk weerspiegelen. De Commissie vraagt aan de CRC om, in zijn eindmaatregel, bijkomende elementen te laten gelden die het redelijk mogelijk maken om te veronderstellen dat de kosten die Coditel voorstelt, daadwerkelijk de beste onrechtstreekse indicator zijn voor de kosten gedragen door een efficiënte operator en geen verdere aanpassingen vereisen.
 - 31.2. De Commissie stelt bovendien vast dat door de retailreferentieprijzen te berekenen aan de hand van de ARPU, de CRC enkel verwijst naar analoge tv, naar digitale tv (met analoge tv) en naar het "dual play"-aanbod (tv en breedbandinternet). De Commissie verzoekt de CRC om een meer gedetailleerde motivatie van waarom ze het gepast en gerechtvaardigd vindt om niet dezelfde referentie te gebruiken voor "multiple play" als voor "double play".
 - 31.3. De Commissie herhaalt haar opmerking in de zaak BE/2011/1229 en in de zaak BE/2013/1485 dat de digitale omroep terrein lijkt te winnen in België terwijl louter analoge tv aan terrein verliest. De Commissie merkt ook op dat de lijst van mogelijke begunstigden van de voorgestelde verordening korter is geworden sinds de maatregelen die in 2011 werden aangenomen. De Commissie vraagt de CRC om zo snel mogelijk, en ten laatste tegen 2014, een nieuwe marktanalyse uit te voeren.
 - 31.4. De Commissie vestigt de aandacht op de gelijkenissen en de verbanden tussen de reglementering van de markt voor transmissie van omroepsignalen en toegang tot omroep met de wholesalemarkt voor breedband. De Commissie moedigt de CRC dan ook aan om in zijn toekomstige marktanalyse - in de veronderstelling dat het gerechtvaardigd zou zijn om een gereguleerd stelsel aan te houden

- na te gaan of een harmonisering van de reglementering van de huidige toegangsprijzen voor kabel met de methode voor berekening van de kosten voor wholesalebreedbandtoegang geen meer gepaste oplossing zou vormen.

32. De brief met de commentaar van de Europese Commissie en zijn corrigendum van 19 november 2013 worden weergegeven in **Erreur ! Source du renvoi introuvable.**

6 BESCHOUWING VAN DE BETREKKINGEN TUSSEN DE OPERATOREN

6.1 BRUTÉLÉ EN TECTEO

Probleemstelling

33. Hoewel het aparte ondernemingen zijn die op afzonderlijke geografische markten actief zijn, bestaan er tussen Brutélé en Tecteo bijzondere relaties en synergieën. Deze relaties en synergieën kunnen invloed hebben op de kosten die deze ondernemingen oplopen in het kader van de dienstverlening en dus op de bepaling van de tarieven van hun wholesalediensten.

Analyse

34. In haar beslissingen van 1 juli 2011 heeft de CRC geconcludeerd dat de relevante geografische markt voor de levering van tv-signalen overeenstemde met de individuele dekkingszones van de kabeloperatoren¹⁰. Brutélé en Tecteo zijn door de CRC als twee afzonderlijke ondernemingen behandeld, die actief zijn op aparte markten:
- 34.1. Brutélé is door de CRC geïdentificeerd als een operator met een sterke machtspositie op zijn dekkingsgebied voor het tweetalig gewest Brussel-Hoofdstad¹¹ en op zijn dekkingsgebied op het Franse taalgebied¹².
- 34.2. Tecteo is door de CRC¹³ geïdentificeerd als een operator met een sterke machtspositie in zijn dekkingszone gelegen in het Nederlandse taalgebied en in zijn dekkingszone gelegen in het Franse taalgebied¹⁴.
35. Brutélé en Tecteo hebben apart geantwoord op het verzoek om inlichtingen met betrekking tot hun kosten voor de vervulling van de verplichtingen die op hen rusten krachtens de CRC-beslissingen van 1 juli 2011. Brutélé en Tecteo hebben apart kosten voor de uitvoering meegedeeld die in ruime mate gelijklopen.

¹⁰ Beslissing van de CRC van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad), § 359.

¹¹ Beslissing van de CRC van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad).

¹² Beslissing van de CRC van 1 juli 2011 betreffende de analyse van de markt voor televisieomroep op het Franse taalgebied.

¹³ Beslissing van de Conferentie van Regulators van de elektronische-communicatiesector (CRC) van 1 juli 2011 betreffende de analyse van de markt voor televisieomroep in het Nederlandstalige grondgebied.

¹⁴ Beslissing van de CRC van 1 juli 2011 betreffende de analyse van de markt voor televisieomroep op het Franse taalgebied.

36. Er zijn echter bijzondere relaties tussen deze twee bedrijven:

- 36.1. Brutélé en Tecteo zijn actief onder een gemeenschappelijk handelsmerk (VOO) en hun retailaanbiedingen op het stuk van digitale televisie, breedband, vaste telefonie alsook hun gebundelde aanbiedingen zijn identiek op technisch en tarifair vlak. Hun retailaanbiedingen voor analoge televisie zijn technisch identiek; ze verschillen van elkaar op tarifair vlak en qua inhoud (aangeboden tv-zenders).

VOO : une offre "triple play" unique

Née en avril 2006 de l'union entre l'ALE-Télédis et Brutele, la marque VOO constitue désormais l'image n° 1 de TECTEO auprès du grand public. VOO, c'est la possibilité pour chaque citoyen de disposer au meilleur prix et via le câble de l'accès à :

1. la TV analogique et la TV numérique interactive grâce au VOOcorder;
2. l'Internet à haut débit;
3. la téléphonie fixe.

Le tout en un, sous forme de Packs Duos ou Trios ou séparément, au propre rythme du client.

Figuur 1: screenshot van op de site www.tecteo.be (Bron: Tecteo, 2012)

- 36.2. Brutélé en Tecteo zijn betrokken in een concentratie, die toelaatbaar is verklaard door de Raad voor de Mededinging¹⁵. De laatste stap in deze concentratie (fusie door opslorping tussen Tecteo en Brutélé) heeft nog niet plaatsgevonden. De Raad voor de Mededinging merkt evenwel op:

De kennisgevende partijen verklaren uitdrukkelijk dat ze het voornemen hebben om een akkoord te sluiten, dat niet beduidend verschilt van het genotificeerde ontwerp wat betreft alle relevante punten van het mededingingsrecht, inclusief wat betreft de fusie door overname die zal geschieden tussen Tecteo en Brutélé.¹⁶(vrije vertaling)

¹⁵ Besluit nr. 2008-C/C-16 van 25 april 2008, AFFAIRE CONC-C/C-07/0028 : TECTEO/BRUTELE – CÂBLE WALLON. TECTEO/BRUTELE – CÂBLE WALLON.

¹⁶ Besluit nr. 2008-C/C-05 van 31 januari 2008 van de Raad voor de Mededinging, AFFAIRE CONC-C/C-07/0028: TECTEO/BRUTELE – CÂBLE WALLON, § 48.

- 36.3. Brutélé en de Association liegoise d'  lectricit   (ALE, tegenwoordig Tecteo) hebben een "Groupement d'Intérêt Economique" (GIE - Groepering voor bedrijfseconomische samenwerking) opgericht waaraan ze verschillende taken hebben toevertrouwd. Artikel 2 van de statuten van deze GIE¹⁷ bepaalt dat hun samenwerking betrekking heeft op de ontwikkeling en de verkoop van de producten en diensten die de triple play vormen. Worden meer bepaald beoogd: het opstellen van een gemeenschappelijk dienstenaanbod, de decoder, het delen van de reclamemiddelen rond een enig handelsmerk, de harmonisatie van de factureringssystemen en de harmonisatie van de interne computerinfrastructuur.
37. Er is dus duidelijk een sterke synergie en onderlinge samenhang tussen Tecteo en Brutélé. Uit de opmerkingen van Brutélé vloeit voort dat indien elke operator over eigen IT-systemen beschikt, [vertrouwelijk]¹⁸. Het BIPT stelt ook vast dat Tecteo en Brutélé hun ontwerp van referentieaanbod samen hebben ontwikkeld. Deze ontwerpen zijn namelijk in ruime mate identiek. De kosten voor uitvoering die zijn meegedeeld door de twee ondernemingen zijn eveneens in zeer ruime mate gelijk.
38. Onder dergelijke omstandigheden mag het door de CRC erkende bestaan van twee ondernemingen en van twee geografische markten, niet ertoe leiden dat een verdubbeling van de kosten wordt aanvaard, die zouden moeten worden gedragen door de operatoren die geïnteresseerd zijn om bij Tecteo en Brutélé wholesalediensten te kopen. Instemmen met een dergelijke verdubbeling van de kosten zou indruisen tegen het principe van efficiëntie, zou leiden tot het kunstmatig opdrijven van de kosten van de concurrerende operatoren en zou nadelig zijn voor de verwezenlijking van de doelstellingen beoogd in de beslissing van de CRC van 1 juli 2011, in het bijzonder een situatie van daadwerkelijke mededinging bereiken en de betreding van de markt mogelijk maken voor de operatoren die momenteel belemmerd worden door hoge toegangsdrempels¹⁹. Op soortgelijke wijze had het BIPT vroeger al geoordeeld dat een alternatieve operator geen negatieve gevolgen mag ondervinden van het feit van de bijzondere situatie van Belgacom Mobile ten opzichte van Belgacom²⁰.
39. Het feit dat Brutélé en Tecteo samen werden beschouwd, lokte heel wat opmerkingen uit tijdens de openbare raadpleging. Brutélé in het bijzonder betwist deze behandeling van de twee maatschappijen. Het BIPT meent echter dat de aangehaalde argumenten niet van die aard zijn dat ze de conclusies van het ontwerpbesluit in het gedrang brengen. Zo blijft het aangetoonde bestaan van synergieën buiten kijf staan.
40. Het feit dat Brutélé en Tecteo mogelijks niet hebben gepland om hun synergieën uit te baten op het niveau van de wholesaleaanbiedingen (terwijl ze dat duidelijk wel doen op

¹⁷ Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad van 25 januari 2006.

¹⁸ Bijdrage van Brutélé aan de openbare raadpleging, p. 14.

¹⁹ Beslissing van de CRC van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad),    706.

²⁰ Advies aan de minister van Telecommunicatie van 13 februari 2002 betreffende de toegang tot het netwerk van Belgacom Mobile.

retailniveau), hoeft niet te betekenen dat de operatoren die zijn betrokken bij deze aanbiedingen moeten deelnemen in de financiering van de kosten die deze van een efficiënte operator zouden overstijgen omdat alle of een deel van de kosten zouden moeten gedupliceerd worden.

41. Overigens stelt het BIPT vast dat, los van wat kan worden vastgelegd in hun overeenkomst tot oprichting van de GIE, Tecteo en Brutélé samenwerken in het kader van de opstelling van het wholesaleaanbod. Het is aldus dat er in hun antwoorden op de raadpleging (die identiek zijn met uitzondering van de cijferbijlagen) wordt herhaald dat Brutélé en Tecteo "hun middelen zo goed mogelijk hebben geoptimaliseerd door het vereiste analyzewerk in het kader van de voorbereiding van het referentieaanbod onderling te verdelen"²¹. Zo wordt er eveneens gepreciseerd dat "er een gelijkaardig aanbod uit voortvloeide voor Brutélé en Tecteo, wat verklaart dat ze een nagenoeg identieke kostenraming hebben ingediend"²². Het feit dat dit niet gemeenschappelijk of identiek is op operationeel niveau tussen Tecteo en Brutélé, brengt de conclusies van het ontwerpbesluit niet in het gedrang. In tegendeel, het feit dat, volgens Brutélé "er een tendens is om de regels te harmoniseren, om de eenvoudige reden van efficiëntie"²³ bewijst dat het relevant is om als referentie een situatie van samenwerking tussen Brutélé en Tecteo te nemen (en sterkt het BIPT in zijn overtuiging dat de kosten die Brutélé en Tecteo afzonderlijk hebben meegedeeld niet noodzakelijk een goede referentie zijn voor de kosten van een efficiënte operator).
42. Ook het feit dat de aan de mededingingsoverheden gemelde concentratie niet volledig is verwezenlijkt hoeft er niet toe te leiden dat de operatoren die zijn betrokken bij de wholesaleaanbiedingen van Brutélé en Tecteo moeten deelnemen aan de financiering van de kosten die deze van een efficiënte operator zouden overstijgen. Uit de antwoorden van Brutélé en Tecteo blijkt niet dat het fusiebesluit zoals gemeld aan de mededingingsoverheden in het gedrang zou komen. Enkel de datum van de laatste stap van de concentratie ligt niet vast²⁴, zonder dat dat de daadwerkelijke samenwerking tussen de twee maatschappijen in het gedrang brengt. In deze omstandigheden meent het BIPT dat het redelijk is om Tecteo en Brutélé samen te beschouwen in het kader van een besluit dat een toekomstgerichte bestemming heeft voor de markt²⁵.
43. Het feit dat Tecteo niet betrokken is bij het tweetalige Brussels Hoofdstedelijk Gewest en dat Brutélé niet betrokken is in de Duitse en Nederlandse taalgebieden heeft geen gevolg voor de beoordeling van het BIPT. Er werden hen immers dezelfde reglementaire

²¹ Bijdragen aan de openbare raadpleging, Brutélé, p. 14. Tecteo, p. 14

²² *Id.*

²³ *Id.*

²⁴ Bijdragen aan de openbare raadpleging, Brutélé, p. 13. Tecteo, p. 13.

²⁵ In elk geval, voor zover de feitelijke omstandigheden zouden wijzigen, zou het BIPT steeds de mogelijkheid hebben om er rekening mee te houden bij de periodieke update van dit besluit (zie hoofdstuk **Erreur ! Source du renvoi introuvable.**) of via een nieuw besluit.

verplichtingen opgelegd voor de totaliteit van hun dekkingszones door de bevoegde regulatoren.

44. Brutélé suggereert, zonder geloofwaardige elementen naar voren te brengen, dat een operator enkel in een deel van hun grondgebied zou kunnen geïnteresseerd zijn. Dat argument wordt weerlegd doordat Brutélé zelf twijfelt aan het bestaan van belangstelling in zijn wholesalediensten. Brutélé kan niet tegelijk een gebrek aan interesse en interesse voor een beperkt deel van het grondgebied aanvoeren.
45. Het BIPT vindt dus dat Tecteo en Brutélé tezamen moeten worden beschouwd bij het bepalen van de wholesaletarieven voor de diensten voor toegang tot de kabelnetten. Specifiek is het BIPT van oordeel dat de kosten voor uitvoering van de beslissing van de CRC van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad) slechts één keer in aanmerking moeten worden genomen voor Brutélé en Tecteo.

Besluit

46. Tecteo en Brutélé moeten tezamen worden beschouwd bij het bepalen van de wholesaletarieven voor de diensten voor toegang tot de kabelnetten.

6.2 CODITEL EN AIESH

Probleemstelling

47. In september 2012 hebben Coditel en AIESH een akkoord gesloten waardoor Coditel de exploitatierechten verwerft voor het kabelnetwerk van AIESH, dat echter het eigendom blijft van de intercommunale AIESH. Deze situatie kan invloed hebben op de bepaling van de tarieven van hun wholesalediensten.

Analyse

48. Coditel is door de CRC geïdentificeerd als een operator met een sterke machtspositie op zijn dekkingsgebied voor het tweetalig gewest Brussel-Hoofdstad²⁶ terwijl AIESH geïdentificeerd is als een operator met een sterke machtspositie op zijn dekkingsgebied op het Franse taalgebied²⁷.
49. In juni 2012 heeft AIESH een oproep tot het indienen van kandidaturen gelanceerd om de exploitatie van zijn kabelnetwerk toe te vertrouwen aan een derde. Volgens de bewoording van het eerste artikel van het bestek²⁸ heeft de concessie als hoofddoel elektronische-communicatiediensten te exploiteren op het netwerk waarvan de concessiegever de eigenaar is.

²⁶ Beslissing van de CRC van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad).

²⁷ Beslissing van de CRC van 1 juli 2011 betreffende de analyse van de markt voor televisieomroep op het Franse taalgebied.

²⁸ Dienstenconcessie – bestek – oproep tot kandidaat-concessiehouders voor de exploitatie van een kabelnetwerk.

50. Artikel 29 van het bestek schrijft voor:

De concessionaris verbindt er zich toe de wettelijke en reglementaire verplichtingen na te komen die verbonden zijn aan het beheer en de exploitatie van een kabelnetwerk, met name die welke vermeld zijn in het gecoördineerde decreet van de Franse Gemeenschap van 26 maart 2009 over de audiovisuele mediadiensten (de artikelen 76 tot 81, 82 tot 84, 97 tot 98) alsook alle desbetreffende administratieve beslissingen, en met name die van de regulatoren van de audiovisuele media.

De concessiegever heeft de kennisgeving ontvangen van een beslissing van de Conferentie van Regulators voor de elektronische-communicatiesector van 1 juli 2011 betreffende de analyse van de markt voor televisieomroep op het Franse taalgebied. Hij heeft daartegen een vordering tot opschorting en nietigverklaring ingediend voor het hof van beroep van Brussel in een dossier met rolnummer 2011/AR/2266. Kopie van die beslissing kan op verzoek worden meegedeeld. (vrije vertaling)

51. De gunning aan Coditel van een exploitatierecht met betrekking tot het netwerk van AIESH heeft dus tot gevolg dat de verplichting om een wholesaledoorverkoopdienst voor analoge televisie te verstrekken in de dekkingszone van AIESH²⁹ in de praktijk zal worden overgenomen door Coditel (omdat de concessiehouder zich ertoe verbonden heeft de wettelijke en reglementaire verplichtingen van de concessiegever te vervullen).
52. Daardoor zal AIESH geen kosten moeten dragen voor de uitvoering van een dienst voor wholesaledoorverkoop van analoge televisie, terwijl de kosten voor uitvoering gedragen door Coditel voor diezelfde dienst zullen kunnen dienen om toegang te verlenen aan een aantal abonnees dat gelijk is aan de som van de abonnees van Coditel en AIESH.
53. Het BIPT vindt dus dat Coditel en AIESH tezamen moeten worden beschouwd bij het bepalen van de wholesaletarieven voor de diensten voor toegang tot de kabelnetten. Specifiek is het BIPT van oordeel dat de kosten voor uitvoering van de beslissingen van de CRC van 1 juli 2011 slechts één keer meegeteld moeten worden voor Coditel en AIESH. Dit principe werd niet betwist tijdens de raadpleging.
54. Het feit dat Coditel en AIESH als een geheel worden beschouwd in het kader van dit besluit heeft geen gevolg voor de verplichtingen opgelegd aan AIESH door de CRC. Met andere woorden het BIPT houdt rekening met het feit dat enkel een verplichting van doorverkoop van analoge-televisiediensten werd opgelegd aan AIESH. Het model wijst bijgevolg geen kosten toe voor de tenuitvoerbrenging van de andere toegangsdiensten (digitale televisie en breedband) aan de AIESH-aansluitingen.

²⁹ De CSA heeft AIESH geen verplichtingen opgelegd in verband met de doorverkoop van digitale televisie, noch verplichtingen met betrekking tot de doorverkoop van breedbanddiensten.

Besluit

55. Coditel en AIESH moeten tezamen worden beschouwd bij het bepalen van de wholesaletarieven voor de wholesaledoorverkoopdienst van analoge televisie.

7 WERKWIJZE VOOR DE BEPALING VAN DE WHOLESALLETARIEVEN

7.1 PERIMETER VAN DE TOEGANGSVERPLICHTINGEN

Algemene benadering

56. De kabeloperatoren zijn verplicht tot de levering van:
- toegang tot “enkel” analoge televisie³⁰;
 - toegang tot het platform voor digitale televisie, terwijl rekening wordt gehouden met het feit dat digitale televisie “in de praktijk gekoppeld is aan het aanbod voor analoge televisie.”³¹
 - toegang tot de doorverkoop van het breedbandaanbod “aan elke alternatieve operator die toegang heeft tot het digitale-televisieaanbod”³² (wat zelf de facto de toegang tot analoge televisie inhoudt).
57. Verder in dit besluit zal de term “onderdeel” analoge tv, digitale tv of breedband worden gebruikt om elk van deze diensten aan te duiden. In de praktijk zullen de kabeloperatoren de volgende wholesaleaanbiedingen voor toegang doen (waarbij een aanbod inzake toegang een of meer onderdelen kan omvatten):
- toegang tot analoge televisie;
 - toegang tot analoge televisie en tot digitale televisie;
 - toegang tot analoge televisie, tot digitale televisie en tot breedband.

Probleem van video op verzoek en andere interactieve diensten

58. In de beslissing van de CRC van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad) wordt digitale televisie als een geheel beschouwd, waarin onder andere de levering van interactieve diensten vervat is. Bij het uitwerken van de referentieaanbiedingen is echter voorgesteld om de “basis” digitale televisie te onderscheiden van de interactieve diensten, waarbij video op verzoek (VoD) een gangbaar voorbeeld vormt.

Analyse

59. In de beslissing van de CRC van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad) wordt digitale televisie als een geheel beschouwd, waarin onder andere de levering van interactieve diensten vervat is. De CRC-beslissing vermeldt in verband hiermee:

³⁰ Voor AIESH geldt enkel deze verplichting.

³¹ Beslissing van de CRC van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad), § 997.

³² Beslissing van de CRC van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad), § 1018.

De begunstigde die toegang heeft tot het digitale platform moet in staat zijn een geheel van tv-diensten te kunnen aanbieden via het digitale televisieplatform, met inbegrip van premium- en themakanalen en interactieve diensten als video-on-demand (zie ook randnummer 171).³³

60. Bij het uitwerken van de referentieaanbiedingen is echter voorgesteld om de “basis” digitale televisie te onderscheiden van de interactieve diensten. Het BIPT heeft aanvaard dat de referentieaanbiedingen op deze manier zouden worden gestructureerd, overeenkomstig artikel 9.2 van Richtlijn 2002/19/EG³⁴ (“Toegangsrichtlijn”) waarin bepaald wordt dat deze “voldoende gespecificeerd [moeten zijn] om te garanderen dat de ondernemingen niet behoeven te betalen voor faciliteiten die voor de gewenste dienst niet nodig zijn”. De ontwerpbesluiten van de CRC van 28 juni 2013 betreffende de referentieaanbiedingen van de kabeloperatoren beschouwen dat video op verzoek kan worden ingevoerd door de begunstigten van de toegangs-aanbiedingen zonder de tussenkomst van de kabeloperator, via de breedband³⁵. Wat de andere interactieve diensten betreft, bepalen de ontwerpbeslissingen van de CRC van 28 juni 2013 dat de kabeloperatoren de nodige informatie in hun referentieaanbod moeten publiceren zodat de alternatieve operatoren hun eigen interactieve diensten kunnen ontwikkelen³⁶.

61. Het niveau van detaillering van de gegevens die verzameld konden worden bij de kabeloperatoren maakt het momenteel bovendien niet mogelijk om wholesaletarieven voor de interactieve diensten te bepalen. Om de bepaling van wholesaletarieven voor de toegang tot de kabelnetten geen vertraging te laten oplopen, stelt het BIPT voorlopig voor om in twee stappen te werk te gaan:
 - 61.1. Eerst worden de kosten in verband met de interactiviteit uitgesloten van de basis van de wholesalekosten; door deze uitsluiting is het voor de begunstigten die geen interactieve diensten willen kopen bij de kabeloperatoren, mogelijk om niet te betalen voor de diensten die ze niet wensen.

 - 61.2. Naargelang van de vraag van de begunstigten van de toegangs-aanbiedingen zullen in een tweede instantie de wholesaleprijzen voor de interactieve diensten moeten worden bepaald op grond van meer uitvoerige informatie die door de kabeloperatoren moet worden verstrekt.

³³ Beslissing van de CRC van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad), § 883.

³⁴ Richtlijn 2002/19/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake de toegang tot en interconnectie van elektronische-communicatienetwerken en bijbehorende faciliteiten (24 april 2002, L 108/7, 7-20).

³⁵ Zie bijvoorbeeld § 154 van de CRC-beslissing van 3 september 2013 betreffende het wholesalereferentieaanbod van Brut el  op het tweetalige grondgebied van Brussel-Hoofdstad.

³⁶ Zie bijvoorbeeld § 180 van de CRC-beslissing van 3 september 2013 betreffende het wholesalereferentieaanbod van Brut el  op het tweetalige grondgebied van Brussel-Hoofdstad.

Besluit

62. De kosten verbonden aan de uitvoering van de interactieve diensten worden uitgesloten van de basis van de specifieke kosten verbonden aan digitale televisie.
63. In geval van een concrete vraag van de begunstigen van de toegangsaanbiedingen, zal het BIPT later de wholesaletarieven in verband met de tenuitvoerbrenging van de interactieve diensten vastleggen.

7.2 BEHANDELING VAN VERMIJDBARE KOSTEN

Probleemstelling

64. In dit gedeelte wordt de methode beschreven die wordt gebruikt voor de behandeling van de vermijdbare kosten (d.w.z. de kosten die afgetrokken moeten worden van de retailprijs om de minus en dus de wholesaleprijzen te bepalen).

Analyse

65. In haar beslissing van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad) heeft de CRC de volgende categorieën van vermijdbare kosten geïdentificeerd:
 - factureringskosten
 - kosten van dubieuze vorderingen
 - klantendienstkosten
 - marketingkosten
 - verkoopkosten
66. De CRC heeft gepreciseerd dat de bovenstaande lijst niet volledig en niet beperkend was³⁷. De volgende overige vermijdbare kosten zijn aldus door het BIPT geïdentificeerd:
 - aankoopkosten voor inhoud voor interactieve televisie geleverd ter aanvulling van de digitale-televisiediensten
 - aankoopkosten voor decoders voor de digitale-televisiediensten
 - aankoopkosten voor modems voor de breedbanddiensten
 - kosten voor verrichtingen en verplaatsingen in verband met interventies bij de klant (installaties, herstellingen, enz.).
67. Om de omvang van de vermijdbare kosten te bepalen heeft het BIPT zich gebaseerd op de gegevens die verstrekt zijn door de kabeloperatoren. Door het lage niveau van detaillering vanwege de kabeloperatoren over de verdeling van de inkomsten, abonnees en brutoaankopen over de onderdelen analoge en digitale tv is het echter niet mogelijk geweest om voor deze twee onderdelen de vermijdbare kosten op een verschillende manier toe te wijzen. Het BIPT heeft dus niet-gedifferentieerde vermijdbare kosten tussen analoge en digitale tv in aanmerking genomen.

³⁷ Beslissing van de CRC van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad), §§ 872, 967 en 1068.

68. De hierboven geïdentificeerde vermijdbare kosten zijn niet noodzakelijk specifiek voor een specifieke dienst. Ze moeten dus worden toegewezen aan het geheel of een deel van de dienstonderdelen om de minus van elk onderdeel te kunnen bepalen. De kabeloperatoren hebben (voor sommigen onder hen) hun voorstellen gedaan in verband met de methode van toewijzing van hun vermijdbare kosten aan de verschillende dienstonderdelen. Analysys Mason heeft eveneens "standaard"-toewijzingsleutels geïdentificeerd om de kosten toe te wijzen aan de verschillende dienstonderdelen. Behalve de toewijzing van bepaalde kosten aan een specifieke dienst, kunnen de volgende toewijzingsleutels worden gebruikt:

- de verdeling van de inkomsten over de verschillende retailediensten,
- de verdeling van de nieuwe brutoaankopen ("gross adds") tussen de verschillende retailediensten,
- de verdeling van de diensteenheden (RGU of "Revenue Generating Unit") tussen de verschillende retailediensten³⁸.

69. Voor elke categorie van vermijdbare kosten is de meest relevante toewijzingsleutel van de hierboven vermelde "standaardtoewijzingsleutels" in aanmerking genomen. De gekozen toewijzingsleutels worden voorgesteld in de tabel hieronder, alsook de redenen waarom ze bijzonder relevant zijn voor een kostencategorie:

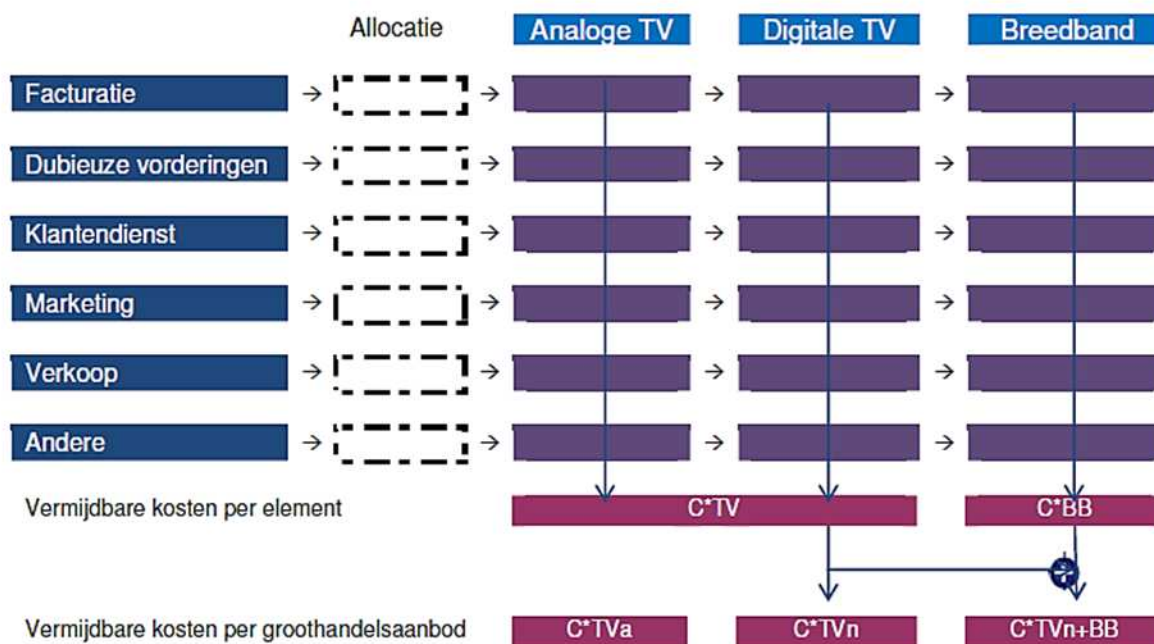
Soort van vermijdbare kosten	Meest relevante toewijzingsleutel	Motivering
Facturering	Diensteenheden (RGU)	De factureringskosten vloeien rechtstreeks voort uit het aantal te factureren abonnees voor elk dienstonderdeel.
Dubieuze vorderingen	Inkomsten	De kosten voor de inning van dubieuze vorderingen zijn klassiek groter naarmate de inkomsten hoog liggen. Ze moeten dus worden toegewezen ten opzichte van de inkomsten uit elk dienstonderdeel.
Klantendienst	Diensteenheden (RGU)	De kosten van klantendiensten zijn klassiek groter naarmate het aantal te bedienen klanten hoog ligt. Deze kosten moeten dus worden toegewezen ten opzichte van het aantal abonnees van elk dienstonderdeel.
Marketing	Brutoaanwinsten (gross adds)	Het doel van de marketingkosten bestaat erin nieuwe abonnees te werven. Hoe hoger deze kosten, hoe hoger het aantal brutoaanwinsten klassiek is. Deze kosten moeten dus worden toegewezen ten opzichte van de brutoaanwinsten van elk dienstonderdeel.
Verkopen	Brutoaanwinsten ("gross adds")	Hoe groter het verdeelnetwerk, of in het algemeen, hoe hoger de verkoopkosten, hoe groter de brutoaanwinsten. Deze kosten kunnen dus worden

³⁸ Volgens deze logica vertegenwoordigt een klant die geabonneerd is op een aanbod voor analoge en digitale televisie twee RGU's: één RGU voor analoge televisie en één RGU voor digitale televisie.

Soort van vermijdbare kosten	Meest relevante toewijzingsleutel	Motivering
		toegewezen naargelang van de brutoaanwinsten van elk dienstonderdeel.
Kosten specifiek voor een onderdeel	Toewijzing aan het betrokken dienstonderdeel	De kosten voor aankoop van inhoud voor interactieve televisie, decoders voor de digitale-televisiediensten, en voor aankoop van modems voor de breedbanddiensten zijn verbonden aan een specifiek onderdeel, waardoor die kosten toegewezen kunnen worden aan de dienst waarop ze betrekking hebben.
Kosten met betrekking tot interventies	Diensteenheden (RGU)	De kosten voor interventie bij de klant zijn klassiek groter naarmate het aantal te bedienen klanten hoog ligt. Deze kosten moeten dus worden toegewezen ten opzichte van het aantal abonnees van elk dienstonderdeel.

Figuur 2 : toewijzingsleutel in aanmerking genomen voor de verschillende categorieën van vermijdbare kosten [Bron: *Analysis Mason, 2012*]

70. Uitgaande van de vermijdbare kosten van elk dienstonderdeel is het mogelijk de vermijdbare kosten van elk gereguleerd aanbod te bepalen op de volgende manier:
- 70.1. De vermijdbare kosten van het analoge-televisieaanbod zijn gelijk aan de vermijdbare kosten van het onderdeel tv-dienst (ongedifferentieerd tussen analoge tv en digitale tv), weergegeven door c^*_{TV} .
 - 70.2. De vermijdbare kosten van het digitale-televisieaanbod, waarin de vermijdbare kosten van het onderdeel analoge-tv-dienst zitten, zijn gelijk aan de vermijdbare kosten van het onderdeel tv-dienst, dus ook c^*_{TV} .
 - 70.3. De vermijdbare kosten van het dual-playaanbod (dat de onderdelen digitale/analoge tv en breedband omvat) zijn gelijk aan de som van de vermijdbare kosten van het onderdeel digitale-/analoge-tv-dienst c^*_{TVn} en van de vermijdbare kosten van het onderdeel breedband, weergegeven door c^*_{BB} . In dat geval zijn de vermijdbare kosten immers complementair en is het steekhoudend om ze bijeen te tellen.
71. De figuur hieronder illustreert de methode die aangenomen is voor de toewijzing van de vermijdbare kosten.

Figuur 3: Algemeen overzicht van de gemeenschappelijke benadering [Bron: Analysys Mason, 2012]

72. Bepaalde respondenten van de openbare raadpleging hebben kritiek geleverd op het feit dat het BIPT afwijkt van de toewijzingsregels die de kabeloperatoren toepassen in hun interne boekhouding. Toch is een dergelijke praktijk niet uitzonderlijk. Artikel 13.3 van de Toegangsrichtlijn staat zo de nationale regelgevende instantie toe om andere kostentoe rekeningssystemen te gebruiken dan de deze die de ondernemingen hanteren. In dit geval gaat het om andere toewijzings sleutels gebruikt door de kabeloperatoren zelf en gerechtvaardigd door de noodzaak van een homogene behandeling van de verschillende kabeloperatoren, teneinde de doelstellingen beoogd in artikel 13.2 van de Toegangsrichtlijn te verwezenlijken³⁹. Het gebruik van eigen toewijzings sleutels van de kabeloperatoren zou als gevolg kunnen hebben dat de berekening van de minus gunstiger is voor de ene of de andere kabeloperator en dus minder gunstig voor de operatoren die geïnteresseerd zijn om wholesalediensten te kopen.
73. De methode die werd gevolgd voor de behandeling van de kosten en inkomsten van de modems en decoders werd niet gewijzigd ten opzichte van het ontwerp dat ter raadpleging werd voorgelegd. De kosten van de modems en decoders worden beschouwd als vermijdbare kosten terwijl de bijbehorende inkomsten worden meegerekend voor de bepaling van de ARPU. Deze oplossing is gerechtvaardigd gezien de handelspraktijken van de operatoren: zij die soms gratis apparatuur aanbieden of apparatuur tegen

³⁹ De nationale regelgevende instanties zien erop toe dat regelingen voor het terugverdienen van kosten en tarifieringsmethoden die worden opgelegd erop gericht zijn efficiëntie en duurzame concurrentie te bevorderen en de consument maximaal voordeel te bieden.

gesubsidieerde prijzen, wat betekent dat de apparatuurskosten soms worden gedekt door de inkomsten uit de abonnementen.

74. Bij de behandeling van de vermijdbare kosten heeft het BIPT evenwel rekening gehouden met de terechte opmerkingen die werden geformuleerd in de raadpleging en tijdens de vergaderingen van 8 mei 2013 (cf. § **Erreur ! Source du renvoi introuvable.**):
- Een deel van de kosten in verband met de modems werd toegewezen aan de telefoniediensten;
 - Op basis van de aanvullende inlichtingen verstrekt door de kabeloperatoren, werd rekening gehouden met het feit dat een deel van de kosten die als vermijdbaar worden beschouwd, had moeten worden toegewezen aan diensten die niet het voorwerp uitmaken van de regulering (bijvoorbeeld de digitale "premiumtelevisie");
 - Er werd rekening gehouden met het feit dat de gegevens betreffende het jaar 2010 [vertrouwelijk]⁴⁰.

Kosten met betrekking tot de aankoop van inhoud

75. Sommige respondenten menen dat de kosten inzake inhoud (die de bedragen dekken die enerzijds worden gestort aan de televisiezenders en anderzijds aan de maatschappijen voor beheer van auteursrechten), niet volledig worden geëlimineerd door de aftrek van de bijdrage tot de auteursrechten vermeld op de facturen van de kabeloperatoren (zie § **Erreur ! Source du renvoi introuvable.**). Het BIPT bevestigt dat alle kosten in verband met de verwerving van inhoud (ongeacht hoe deze heten "auteursrechten" of een andere naam), moeten worden behandeld als vermijdbare kosten. Tijdens de voorbereidende fase van dit besluit werden de kabeloperatoren gevraagd om de bedragen mee te delen die werden gestort aan zowel de zender-editoren als de maatschappijen die auteursrechten beheren. Deze bedragen werden vergeleken met het product van de bijdragen tot de auteursrechten door het aantal betrokken abonnees en de andere beschikbare bronnen⁴¹. Op basis van die vergelijkingen meent het BIPT dat de inhoudsrechten correct werden geëlimineerd door de aftrek van de bijdrage aan de auteursrechten.
76. Sommige respondenten menen dat een nieuwkomer tijd nodig heeft om een klantenbasis te verwerven waarop zijn kosten voor inhoud kunnen steunen en dat de nieuwkomers dus inhoudskosten per abonnee dragen die groter zijn dan die van de kabeloperatoren. De wholesaletarieven zouden volgens hen rekening moeten houden met deze situatie. Het BIPT deelt die mening niet. Het is niet gepast om andere inhoudskosten af te trekken dan deze die daadwerkelijk worden gedragen door de kabeloperatoren. Het is immers niet mogelijk om op betrouwbare wijze de inhoudskosten te bepalen die een nieuwkomer zou

⁴⁰ [vertrouwelijk].

⁴¹ Naargelang van het geval: jaarverslagen of boekhoudkundige presentaties.

dragen aangezien dat zou inhouden dat er hypothesen worden gemaakt over het resultaat van commerciële onderhandelingen met houders van rechten.

Opnemen van diverse voordelen in bepaalde commerciële aanbiedingen

77. Sommige bijdragen bij de openbare raadpleging stelden dat andere elementen zouden moeten worden beschouwd als deel van de vermijdbare kosten, in het bijzonder de kosten van diensten die niet te maken hebben met de kabelregulering maar die vaak worden meegenomen (soms ook gratis) in de aanbiedingen van de kabeloperatoren. Daarbij wordt gedacht aan prestaties zoals de beschikbaarstelling van packs van beveiliging, webmail, webruimte, gratis inhoud, toegang tot een gemeenschappelijke wifi, enz.
78. Het BIPT is van oordeel dat deze opmerkingen relevant zijn en dat de bijbehorende kosten bij deze prestaties in beschouwing zouden moeten worden genomen. Het BIPT moet evenwel een evenwicht vinden tussen enerzijds het zo snel mogelijk bepalen van de wholesaletarieven voor de toegang tot de kabelnetwerken (door alle significante kostenelementen te weerspiegelen) en anderzijds een retailminus-model op te stellen dat zo verfijnd mogelijk is (met als gevolg dat de bepaling van de wholesaletarieven wordt uitgesteld). Rekening houdend met de omstandigheden op de Belgische markt, zoals die blijken uit de CRC-beslissing⁴², meent het BIPT dat het de voorkeur verdient om zo snel mogelijk de wholesaletarieven voor toegang tot de kabelnetwerken vast te leggen, uitsluitend rekening houdend, in een eerste instantie, met de voordelen waarvan de waarde groter is en om later een herziening door te voeren van de tarieven rekening houdend met het geheel van relevante elementen.
79. Bij deze eerste oefening voor de bepaling van de tarieven voor toegang tot de kabelnetwerken, werd uitsluitend rekening gehouden met het inbegrip van de "VOOfoot"-inhoud in bepaalde bundels van Brutélé. De waarde van Voofoot werd bepaald op basis van zijn verkoopprijs buiten de bundels, zonder btw en de korting toegepast op de bundels ten opzichte van de verkoop, los van de elementen die deze bundels uitmaken. De waarde van "VOOfoot" moet worden afgetrokken van de geldende nominale prijs voor de toepassing van de minus (op dezelfde wijze als dat wordt gedaan voor de bijdragen tot de auteursrechten, cf. § **Erreur ! Source du renvoi introuvable.**). De keuze om zich te beperken tot "VOOfoot" uit diverse voordelen die soms worden opgenomen in de aanbiedingen van de kabeloperatoren is gerechtvaardigd door de bijzonder hoge waarde van deze inhoud ("Voofoot" wordt gecommmercialiseerd door BeTV tegen een prijs van € 10,80), de potentieel hoge marketingimpact en het feit dat de bundels met "VOOfoot" niet beschikbaar zijn in deze inhoud⁴³.

Besluit

80. De vermijdbare kosten voor analoge tv en digitale tv worden niet gedifferentieerd.

⁴² Bijvoorbeeld de hoge marktaandelen van de kabeloperatoren (cf? §§ 403, 481 en 551).

⁴³ In tegenstelling tot de situatie bij Telenet, waarbij "Sporting Telenet" een betalende optie is.

81. De vermijdbare kosten van het dual-play-aanbod (dat de onderdelen digitale/analoge tv en breedband omvat) zijn gelijk aan de som van de vermijdbare kosten van het onderdeel digitale-/analoge-tv-dienst en van de vermijdbare kosten van het onderdeel breedband.
82. De geïdentificeerde vermijdbare kosten worden toegewezen aan de verschillende gereguleerde aanbiedingen met behulp van de sleutels gedefinieerd in **Erreur ! Source du renvoi introuvable..**
83. Voor de toepassing van de retail minus-formule, moeten de retailtarieven van de bundels met het voordeel "VOOfoot" worden gecorrigeerd conform § **Erreur ! Source du renvoi introuvable..**

7.3 BEHANDELING VAN DE KOSTEN DIE SPECIFIEK ZIJN AAN DE WHOLESALEAANBIEDINGEN

84. Om de wholesalediensten te kunnen leveren waarvan de verstrekking hun is opgelegd door de beslissingen van de CRC van 1 juli 2011, zullen de kabeloperatoren bepaalde specifieke kosten of kosten voor uitvoering moeten dragen. Men kan een onderscheid maken tussen de (niet-terugkerende) investeringskosten die nodig zijn om de wholesalediensten tot stand te brengen en de (terugkerende) kosten voor de exploitatie van deze diensten.
85. De behandeling van de kosten voor uitvoering roept de volgende vragen op:
 - de omvang van deze kosten
 - de operatoren die moeten bijdragen om die kosten te dekken
 - de wijze waarop de niet-terugkerende kosten terugverdiend worden.
86. Deze vragen worden achtereenvolgens in de volgende delen besproken. De methode die wordt gevolgd voor de behandeling van deze kosten wordt daarna voorgesteld.

7.3.1 Omvang van de kosten voor uitvoering

Probleemstelling

87. De uitvoeringskosten kunnen niet worden bepaald volgens een retail-minusmethode. Bovendien is het niet noodzakelijk gepast om rekening te houden met de kosten zoals ze door de kabeloperatoren zelf geschat zijn.

Analyse

88. De uitvoeringskosten kunnen niet worden bepaald volgens een retail-minusmethode. Op het niveau van de kabeloperatoren zijn er immers geen relevante retailprijzen die het uitgangspunt van de methode kunnen vormen.
89. Het BIPT is daarom van oordeel dat de meest gepaste aanpak erin bestaat de uitvoeringskosten te bepalen uitgaande van de situatie van een efficiënte operator. Het begrip "efficiëntie" is een constant referentiepunt in het reglementaire kader dat van

toepassing is op de elektronische communicatie, zoals de volgende uittreksels laten zien (onderstreping toegevoegd):

- 89.1. Artikel 5 van de Toegangsrichtlijn geeft de nationale regelgevende instanties, afgekort "NRI's", de verantwoordelijkheid om een passende toegang en interconnectie, alsook de interoperabiliteit van de diensten aan te moedigen en in voorkomend geval te waarborgen, en hun bevoegdheid uit te oefenen "op een wijze die bevorderlijk is voor efficiëntie en duurzame concurrentie, efficiënte investeringen en innovatie, en die de eindgebruikers het grootste voordeel biedt".
 - 89.2. Artikel 40/11, § 11, van de wet van 30 maart 1995 bepaalt: "Voor de berekening van de kosten verbonden aan efficiënte dienstverlening, kan het Instituut boekhoudkundige en kostenberekenningsmethoden gebruiken die los staan van de door de operator gebruikte methoden."
 - 89.3. In artikel 13 van de Toegangsrichtlijn staat het volgende: "Voor de berekening van de kosten verbonden aan efficiënte dienstverlening, kunnen de nationale regelgevende instanties boekhoudkundige kostenberekenningsmethoden gebruiken die los staan van de door de onderneming gebruikte methoden."
 - 89.4. Considerans 14 van de Universeledienstrichtlijn benadrukt: "Het is belangrijk dat universeledienstverplichtingen op de meest efficiënte wijze worden vervuld, opdat gebruikers in de regel prijzen betalen die overeenstemmen met een kostenefficiënt aanbod."
 - 89.5. Considerans 26 van dezelfde richtlijn zegt: "In het algemeen is het om redenen van efficiëntie en voor de stimulering van echte concurrentie belangrijk dat de door een onderneming met aanzienlijke marktmacht aangeboden diensten kostengeoriënteerd zijn".
 - 89.6. Artikel 1 van de Aanbeveling van de Europese Commissie van 7 mei 2009 inzake de regelgeving voor afgiftetarieven van vaste en mobiele telefonie in de EU schrijft voor: "dienen zij [= de NRI's] afgiftetarieven vast te stellen die gebaseerd zijn op de kosten van een efficiënte exploitant".
90. De CRC-beslissing van 1 juli 2011 heeft de kabeloperatoren de vrijheid gelaten om de passende technische oplossingen te bepalen om de hun opgelegde verplichtingen te vervullen. In het bijzonder heeft de CRC, wat digitale televisie betreft, verduidelijkt: "De operator met een sterke machtspositie zal een van de architecturen kunnen kiezen die overeenstemmen met deze figuur en zal de begunstigde een vrije toegang tot de gegevens en tot het beheer van zijn klanten moeten verlenen."⁴⁴ Bij het bepalen van de wholesaletarieven mag echter enkel rekening worden gehouden met de

⁴⁴ Beslissing van de CRC van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad), § 892.

uitvoeringskosten van een efficiënte operator. In het andere geval zou er een duidelijk risico bestaan dat de kabeloperatoren opteren voor onnodig duurdere oplossingen, met als doel kunstmatig de kosten op te drijven voor de begunstigen van de wholesaleaanbiedingen, die hun concurrenten op de retailmarkt zullen worden.

91. De uitvoeringskosten zijn voor een groot deel vaste kosten. Met andere woorden, de hoogte van de te dragen kosten is relatief onafhankelijk van de omvang van de betreffende operatoren. Het gaat in grote mate om kosten die verband houden met informaticaontwikkelingen en met de invoering van processen om de verkoop op wholesaleniveau in plaats van retailniveau mogelijk te maken.
92. De operatoren Brutélé, Coditel en Telenet hebben het BIPT ramingen bezorgd over de kosten voor de uitvoering van de CRC-beslissing van 1 juli 2011. Wat de niet-terugkerende kosten betreft gaan die ramingen van [5-10] tot [20-25] miljoen euro naargelang van de operator. In die ramingen lijken deze niet-terugkerende kosten echter toe te nemen volgens de omvang van de operatoren, op zo'n manier dat ze het bestaan van een groot deel vaste kosten niet weerspiegelen. De hoogste ramingen kunnen dus twijfelachtig zijn. Deze waardering is des te meer gerechtvaardigd aangezien een operator zijn niet-terugkerende kosten in een eerste instantie heeft geschat op [vertrouwelijk] en in een tweede instantie op [vertrouwelijk].
93. Ter informatie: de kosten die door de kabeloperatoren zijn meegedeeld, liggen bovendien beduidend hoger dan die welke geraamd waren door de Nederlandse regulator OPTA in zijn marktanalysebesluiten. OPTA schatte de implementatiekosten voor UPC⁴⁵ en Ziggo⁴⁶ op maximaal 1 miljoen euro per jaar, d.i. 3 miljoen euro over 3 jaar, zonder echter het onderscheid te preciseren tussen de (niet-terugkerende) investeringskosten en de overige (terugkerende) kosten.
94. Om die redenen is het BIPT van oordeel dat het niet gepast is om zich zuiver en alleen te baseren op de kostenramingen die door elke operator meegedeeld zijn. Het BIPT acht het daarentegen meer gepast om de geraamde kosten van Coditel te nemen als referentie voor de overige kabeloperatoren. De geraamde kosten van Coditel lijken immers het dichtst aan te leunen bij die van een efficiënte operator, en dat om de volgende redenen:
 - De kosten geraamd door Coditel liggen lager dan die welke door de overige kabeloperatoren geraamd zijn; welnu, zoals hierboven is benadrukt, zouden de te dragen kosten in grote mate moeten losstaan van de omvang van de betreffende operatoren.

⁴⁵ Analyse van de radio-omroepmarkt, analyse van de wholesalemarkt voor transmissie van RTV-signalen, via het platform voor UPC-uitzendingen en de verstrekking op wholesaleniveau van de aansluiting op dat platform in de UPC-dekkingszone, 5 maart 2009.

⁴⁶ Analyse van de radio-omroepmarkt, analyse van de wholesalemarkt voor transmissie van RTV-signalen, via het platform voor Ziggo-uitzendingen en de verstrekking op wholesaleniveau van de aansluiting op dat platform in de Ziggo-dekkingszone, 5 maart 2009.

- Coditel is de enige Belgische kabeloperator die het voordeel heeft van een (indirecte) ervaring met de levering van wholesalediensten op het kabelnetwerk. De moedermaatschappij ervan, Numéricable France, heeft immers vergelijkbare diensten ontwikkeld op de Franse markt⁴⁷. Coditel heeft bovendien dezelfde consultant gekozen om zich te laten bijstaan als diegene die Numéricable France had geholpen voor een soortgelijk project. Daardoor vertonen de door Coditel geschatte kosten een hogere mate van betrouwbaarheid dan de kosten die geraamd zijn door de kabeloperatoren.
95. Het gebruik van de kosten van Coditel als referentie voor de kosten van een efficiënte operator heeft het voorwerp uitgemaakt van diverse opmerkingen tijdens de openbare raadpleging. Sommige respondenten steunen deze keuze terwijl anderen er tegen zijn. Het BIPT heeft geen argumenten geïdentificeerd die het ertoe nopen deze keuze in vraag te stellen. Het BIPT stelt vast dat Mobistar⁴⁸ en Belgacom⁴⁹ kostenramingen hebben gemaakt die lager zijn dan die van Coditel of in de buurt komen en die in elk geval lager zijn dan die van de andere kabeloperatoren, wat de realistische aard van de ramingen van Coditel neigt te bevestigen.
 96. Rekening houdend met de antwoorden verkregen na de raadpleging, heeft het BIPT evenwel de hypothesen van het model opgesomd inzake het kostenaandeel dat als afhankelijk van de omvang van de operatoren kan worden beschouwd.
 97. Het BIPT benadrukt ook dat, gezien de omstandigheden die eigen zijn aan dit besluit, het de voorzorgsmaatregel heeft genomen om te voorzien in de mogelijkheid van een kostenherziening (zie deel **Erreur ! Source du renvoi introuvable**. Kostencontrole), die het BIPT in staat zou moeten stellen om, desgevallend, de gekozen kosten te vergelijken met de daadwerkelijk (doeltreffend) gedragen kosten. Een dergelijke herziening van de kosten a posteriori moet het eveneens mogelijk maken om zich ervan te vergewissen dat de kosten voorgesteld door Coditel daadwerkelijk een gepaste indicator zijn voor de kosten die een efficiënte operator draagt⁵⁰.
 98. Bepaalde respondenten van de openbare raadpleging hebben het feit bekritiseerd dat ze geen toegang hadden tot de kostengegevens van Coditel die als basis hebben gediend voor de ramingen van het BIPT. De van Coditel ontvangen informatie werd gebruikt in het kader van dit besluit conform artikel 23, § 3, van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector, en de relevante wetsbepalingen betreffende de elektronische-

⁴⁷ Met name met Bouygues Telecom.

⁴⁸ Bijdrage van Mobistar aan de openbare raadpleging. De raming van Mobistar zou een lage raming moeten vormen, er rekening mee houdend dat ze is gebaseerd op voorstellen van vereenvoudigingen in de tenuitvoerbrenging die niet allemaal werden gehandhaafd door het BIPT.

⁴⁹ Opmerking van Belgacom bij het document van Bureau Van Dijck ("BVD") voor Telenet, geformuleerd in het kader van de conclusies van Belgacom voor het hof van beroep.

⁵⁰ Een kostenherziening a posteriori moet het dus mogelijk maken om de bijkomende elementen gevraagd door de Europese Commissie in haar besluit van 7 november 2013 toe te voegen.

communicatienetwerken en -diensten, en de audiovisuele mediadiensten in het tweetalige gebied van Brussel-Hoofdstad⁵¹. Aangezien de kostendata van Coditel betrouwbaar van aard zijn, was het niet mogelijk voor het BIPT om de andere kabeloperatoren inzage te geven in die informatie. Het BIPT benadrukt evenwel dat:

- het ontwerpbesluit een gedetailleerde beschrijving van de gevolgde werkwijze omvatte;
- Er werd aan elke kabeloperator een bestand bezorgd met de structuur en de voornaamste resultaten van het berekeningsmodel. Dat bestand maakte het bijvoorbeeld mogelijk om de inputs te visualiseren, de specifieke kosten voor de wholesaleaanbiedingen en de verdeling ervan, de vermijdbare kosten en hun toewijzing en de gebruikte referentieprijzen (ARPU);
- op 8 mei 2013 werd een vergadering voor de voorstelling van het model georganiseerd voor elke kabeloperator, in aanwezigheid van de consultant Analysys Mason.

99. Het BIPT is dan ook van oordeel dat het het doelpubliek van dit besluit de kans heeft gegeven om hun opmerkingen bij het ontwerpbesluit te formuleren met kennis van zaken⁵² en dat het geen grotere transparantie aan de dag had kunnen leggen wat betreft de gegevens waarop het zich heeft gebaseerd.

100. Bepaalde respondenten van de raadpleging hebben kritiek geleverd op wat zij als een incoherentie van het besluitvormingsproces beschouwen, namelijk tegelijk kwalitatieve en kwantitatieve aspecten aannemen terwijl er nog geen enkele zekerheid is betreffende de definitieve kwalitatieve aspecten. Het BIPT is van oordeel dat het gevolgde proces gerechtvaardigd is door het feit dat de bedragen die als basis hebben gediend om de wholesaletarieven vast te leggen, noodzakelijk ramingen moeten zijn (aangezien de eigenlijke tenuitvoerbrenging nog niet heeft plaatsgevonden), en ongeacht of de definitieve kwalitatieve aspecten al dan niet bekend zijn. Overigens werden de ontwerpbesluiten betreffende de kwalitatieve aspecten ter raadpleging voorgelegd op 21 december 2012 (voor Brutélé en Telenet) en op 23 januari 2013 (voor Coditel). Deze raadplegingen werden respectievelijk afgesloten op 8 februari 2013 en 20 februari 2013. Op het ogenblik dat dit besluit wordt genomen, beschikt het BIPT dan ook over alle nodige informatie betreffende de kwalitatieve aspecten⁵³.

⁵¹ Zie de artikelen 40/10, § 1 - tweede lid, 40/11, § 9 in fine, 40/13 §2 - eerste lid, en 40/13 §2 - vierde lid.

⁵² Wat Brutélé bevestigt in zijn bijdrage waarin het stelt dat "*Er werd echter een gedetailleerde analyse van het door de regulator en Analysys Mason gebruikte model verwezenlijkt*" (p. 23)

⁵³ In dit kader dient te worden benadrukt dat de onvolledige aard van de referentieaanbiedingen (zoals vastgesteld in de ontwerpbesluiten van 20 december 2012) van toepassing is op alle kabeloperatoren (zie in het bijzonder § 5 wat betreft Brutélé en Telenet). De onvolledige aard van het aanbod van Coditel vormt dan ook geen element dat de relevantie van zijn kostenevaluatie kan diskwalificeren.

101. Het klopt dat OPTA uiteindelijk heeft besloten om de kostenramingen door UPC en Ziggo in beschouwing te nemen in plaats van zijn eigen ramingen⁵⁴. Toch zou dat volgens OPTA niet de geldigheid van zijn eigen ramingen in het gedrang brengen. Zij blijven dus een relevant vergelijkingspunt. Anderzijds had het BIPT voorzien in een mogelijkheid tot herziening van de kosten a posteriori, wat maakt dat het BIPT ook rekening houdt met de onzekerheid van de hoogte van de kosten voor tenuitvoerbrenging.
102. Wat betreft de motieven dat er niet kan worden vergeleken tussen dit besluit en het besluit van OPTA (grotere Nederlandse markt; verschillende periode (2009); enkel analoog aanbod), merkt het BIPT het volgende op:
 - 102.1. De omvang van de doelmarkt zou het niveau van de uitvoeringskosten niet beduidend mogen beïnvloeden gezien het bestaan van een sterke verhouding van vaste kosten.
 - 102.2. Dat het besluit van OPTA (2009) vroeger valt dan dit van het BIPT (2013) is geen factor die noodzakelijk zou moeten leiden tot een stijging van de uitvoeringskosten. Sommige kosten kunnen misschien stijgen metertijd (bv. loonkosten) maar andere kunnen daarentegen dalen met de tijd (door de technologische vooruitgang).
 - 102.3. Er wordt rekening gehouden met de bredere reikwijdte van het besluit van het BIPT (analoge televisie, digitale televisie en breedband) door het feit dat de door het BIPT vastgelegde uitvoeringskosten hoger zijn dan deze vastgelegd door OPTA voor de doorverkoop van enkel de analoge-televisiedienst.

Besluit

103. De uitvoeringskosten moeten de kosten van een efficiënte operator weerspiegelen.
104. De door Coditel geraamde uitvoeringskosten worden als referentie genomen voor de kosten van een efficiënte operator.
105. De uitvoeringskosten van de overige kabeloperatoren moeten worden bepaald op basis van de uitvoeringskosten die door Coditel geschat zijn, waarbij ermee rekening wordt gehouden dat deze kosten in grote mate vaste kosten zijn.

7.3.2 Bijdragers in de kosten voor uitvoering

Probleemstelling

106. Er moet worden vastgesteld of de begunstigen van de CRC-beslissing van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad), d.w.z. de operatoren die een contract zullen sluiten met een of meer kabeloperatoren om toegangsdiensten te verkrijgen, de enigen moeten zijn die de

⁵⁴ OPTA, 10 maart 2010, tarieven WLR-C UPC en Ziggo, §§ 236 en volgende.

uitvoeringskosten dragen die nodig zijn om deze toegangsdiensten in te voeren, dan wel of, integendeel, de kabeloperatoren zelf ook een deel van de uitvoeringskosten moeten dragen.

Analyse

107. Het BIPT baseert zijn oordeel op de principes en beste praktijken die vastgesteld zijn door de IRG⁵⁵. De IRG verwijst naar artikel 13 van de Toegangsrichtlijn, dat bepaalt:

“De nationale regelgevende instanties zien erop toe dat regelingen voor het terugverdienen van kosten en tarifieringsmethoden die worden opgelegd erop gericht zijn efficiëntie en duurzame concurrentie te bevorderen en de consument maximaal voordeel te bieden.” ”

108. Considerans 20 van deze Toegangsrichtlijn voegt daaraan toe:

“De methode voor het terugverdienen van de kosten moet aangepast zijn aan de omstandigheden, rekening houdend met de noodzaak om efficiëntie en duurzame concurrentie te bevorderen en de voordelen voor de consumenten te maximaliseren.” ”

109. Het causaliteitsbeginsel is het principe dat het vaakst wordt toegepast voor het terugverdienen van de kosten. Volgens dat principe zouden de kosten moeten worden terugverdiend van diegenen van wie de acties aan de oorsprong liggen van deze kosten. Er zijn echter ook andere principes mogelijk, waaronder:

- Het principe van winstverdeling. Volgens dit principe zouden de kosten moeten worden terugverdiend van diegenen die er voordeel van hebben, in het bijzonder wanneer er externaliteiten bestaan.
- Het principe van daadwerkelijke mededinging. Volgens dit principe zou het mechanisme voor het terugverdienen van de kosten de druk niet mogen verlagen, die ervoor zorgt dat er een daadwerkelijke mededinging is.
- Het principe van het drukken van de kosten. Volgens dit principe zou het mechanisme voor het terugverdienen van de kosten de operatoren ertoe moeten aanzetten om de kosten te drukken.

110. In zijn raadpleging met betrekking tot een ontwerp van beste praktijken inzake retail minus⁵⁶ vermeldde de IRG in verband met de extra kosten die worden gedragen om een wholesaledienst aan te bieden het volgende:

⁵⁵ IRG, Principes d'implémentation et meilleures pratiques concernant le recouvrement des coûts, (Principes voor de invoering en betere praktijken betreffende de recuperatie van de kosten), 24 september 2003.

⁵⁶ IRG, document van openbare raadpleging, Principes d'implémentation et meilleures pratiques concernant l'utilisation et l'implémentation des tarifs retail minus tels qu'appliqués aux activités de

*"Indien een NRI concludeert dat het gepast is om die kosten geheel of gedeeltelijk op te nemen in zijn berekeningen van de marge, zou de NRI ook de manier moeten onderzoeken waarop deze kosten zouden moeten worden terugverdiend. Zouden ze enkel van de overige operatoren (en dus van hun klanten) moeten worden terugverdiend of zouden deze kosten geheel of gedeeltelijk ook moeten worden terugverdiend van de aangemelde operator via hetgeen hij aan zijn eigen retailklanten factureert. Deze laatste optie kan meer passend zijn indien de NRI vindt dat de klanten van de aangemelde operator voordeel zullen hebben van de toegenomen concurrentie die daaruit kan voortvloeien op de retailmarkt."*⁵⁷

111. De kosten voor uitvoering uitsluitend laten betalen door de begunstigden maakt het mogelijk om de kosten en het financiële risico te verlichten voor de gereguleerde operatoren. Daartegenover staat dat dit een hoge toegangsdrempel kan vormen voor de nieuwkomers. Dat zou immers betekenen dat deze een groot bedrag zouden moeten betalen nog voor ze de betreffende dienst kunnen genieten (en dus voordat ze op de retailmarkt klanten hebben kunnen werven).
112. Een deel van deze kosten laten dragen door de gereguleerde operatoren maakt het daarentegen mogelijk om de toetredingsdrempels te verlagen en vertegenwoordigt een bijkomend voordeel in termen van concurrentie: de gereguleerde operator wordt aldus aangezet om zich op een daadwerkelijk efficiënte manier te gedragen, terwijl hij geen dergelijke motivatie zou hebben indien hij de totaliteit van deze kosten zou kunnen verhalen op zijn concurrenten. Het principe van het drukken van de kosten pleit er dus voor dat de kabeloperatoren een deel van de uitvoeringskosten dragen.
113. Het BIPT is bovendien van mening dat de klanten van de kabeloperatoren zelf ook zullen profiteren van de verhoging van de concurrentie die wordt teweeggebracht door de komst van nieuwe operatoren op de markt. Zo ook hebben de klanten van Belgacom in het verleden kunnen profiteren van de toegenomen concurrentie op de tarieven van de telefonische oproepen die was teweeggebracht door de faciliteit van carrierkeuze/carriervoorkeuze (CS/CPS), door het feit dat Belgacom specifieke tariefplannen heeft ontwikkeld of bestaande tariefplannen heeft gewijzigd als reactie op de toetreding van de alternatieve operatoren tot de markt. De beschikbaarheid van wholesaleproducten op de kabelnetten zou een soortgelijke impact moeten hebben. Daarom pleiten de principes van concurrentiebevordering en winstverdeling allebei voor

communications électroniques, (Principes voor invoering en betere praktijken betreffende het gebruik en de invoering van retail-minustarieven zoals toegepast op de elektronische-communicatieactiviteiten), 30 november 2005.

⁵⁷ Vrije vertaling van "If an NRA concludes that it is appropriate to include some or all of these costs in its calculation of the margin the NRA should also consider how these costs should be recovered. Should the costs only be recovered from the OUAs (and by implication only from the customers of the OUAs) or should some or all of the costs also be recovered by the notified operator through its charges to its own retail customers. The latter approach may be more appropriate if the NRA considers that the notified operator's customers will benefit from the increased competition that could result in the retail market".

een gezamenlijke tenlasteneming van de uitvoeringskosten, zowel door de kabeloperatoren als door de begunstigden.

114. Ook de Nederlandse regulator OPTA heeft ervoor gekozen de wholesalekosten te verdelen over het geheel van de lijnen, waaronder ook die van de klanten van de kabeloperatoren Ziggo en UPC. De argumentatie van OPTA⁵⁸ is als volgt:

Rekening houdend met de omstandigheden van een specifiek geval kan, ten aanzien van bepaalde (typen) kosten, causale toerekening tot suboptimale uitkomsten leiden. Om de geconstateerde concurrentieproblemen te voorkomen, kan het in een dergelijk geval dan beter zijn om af te wijken van kostencausaliteit. Dit is met name het geval bij wholesalespecifieke kosten.

Wholesalespecifieke kosten betreffen de kosten die het kabelbedrijf maakt in verband met een verplichting om te voldoen aan redelijke verzoeken tot door het college bepaalde vormen van toegang. Op basis van causale kostentoerekening zouden deze kosten via de wholesaletarieven volledig voor rekening van de om toegang verzogende aanbieders komen. Dit betekent dat deze aanbieders met een extra kostenpost geconfronteerd zouden worden, waardoor het voor hen moeilijker zo niet onmogelijk zou worden om te concurreren met het kabelbedrijf, aangezien het kabelbedrijf deze kosten voor haar eigen dienstverlening niet hoeft te maken. Het kabelbedrijf hoeft hierdoor een kostenvoordeel ten opzichte van haar concurrenten en kan ze marges van concurrenten uithollen, waardoor er geen sprake is van een gelijkwaardig speelveld. Dit betekent dat kostencausaliteit tot een uitkomst leidt die op gespannen voet staat met de doelstelling van duurzame concurrentie, en dat overwogen moet worden dat de betreffende kosten op basis van een ander principe dan causaliteit worden toegerekend. Ook heeft het kabelbedrijf bij causale toerekening van dit type kosten geen prikkel om deze kosten te minimaliseren.

Voor dit type kosten verdient proportionele toerekening de voorkeur. Bij proportionele toerekening draagt het kabelbedrijf naar evenredigheid bij aan deze kosten. Op die manier wordt marge-uitholling voorkomen en worden alternatieve aanbieders dus niet op achterstand ten opzichte van het kabelbedrijf gezet, maar ontstaat juist een gelijkwaardig speelveld. Hierdoor zijn alternatieve aanbieders in staat zijn om op gelijke voet met het kabelbedrijf in de retailmarkt te concurreren, hetgeen ten goede komt aan de eindgebruikers. Ten slotte geeft proportionele toerekening ook een stimulans aan het kabelbedrijf om deze kosten te beheersen.)

⁵⁸ OPTA, 10 maart 2010, tarieven WLR-C UPC en Ziggo.

115. In het dossier van de wholesaledoorverkoop van telefoonabonnementen (Wholesale Line Rental of WLR), had het BIPT voorgesteld dat Belgacom ook zou bijdragen in de kosten voor de beschikbaarstelling van het aanbod⁵⁹. Deze keuze werd als volgt gemotiveerd:

"Spreiding van de kosten over Belgacom en de alternatieve operatoren

294. Qua principe is het BIPT van mening dat – overeenkomstig de principes die bij de recuperatie van de kosten voor 'equal access' (oftewel CPS) geldig zijn – Belgacom ook moet bijdragen in de kosten voor het ter beschikking stellen van het WLR aanbod. Dit maakt deel uit van het ter beschikking stellen van dit aanbod op een niet-discriminerende wijze. Het besluit van de analyse van markt 1 en 2, dat Belgacom aanduidt als dominante operator, legt immers als correctiemaatregel onder andere non-discriminatie op, waarmee bedoeld wordt dat in gelijksoortige omstandigheden op de overige operatoren gelijksoortige voorwaarden moeten worden toegepast als die welke intern worden toegepast.

295. In dit kader verwijst het BIPT ook naar de 'Principes d'implémentation et meilleures pratiques concernant l'utilisation et l'implémentation des tarifs retail minus tels qu'appliqués aux activités de communications électroniques', (Principes voor invoering en betere praktijken betreffende het gebruik en de invoering van retail-minustarieven zoals toegepast op de elektronische-communicatieactiviteiten) van de IRG waarin paragraaf 6 het volgende bepaalt:

"Zouden de kosten enkel moeten worden teruggewonnen via OAU (en dus enkel via de klanten van de OAU) of zou een deel of het geheel van de kosten ook moeten worden terugverdiend via de aangemelde operator aan de hand van wat hij factureert aan zijn eigen retailklanten? Deze laatste benadering zou meer passend kunnen zijn indien de NRI vindt dat de klanten van de aangemelde operator voordeel zullen hebben van de toegenomen concurrentie die daaruit zou kunnen voortvloeien op de retailmarkt. "

(Vrije vertaling van: Should the costs only be recovered from the OAUs (and by implication only from the customers of the OAUs) or should some or all of the costs also be recovered by the notified operator through its charges to its own retail customers. The latter approach may be more appropriate if the NRA considers that the notified operator's customers will benefit from the increased competition that could result in the retail market.)

296. Het BIPT is van oordeel dat ook de Belgacom klanten zullen profiteren van de verhoogde concurrentie op het vlak van de abonnementen. Op het vlak van

⁵⁹ Ontwerpbesluit van 20 december 2006 met betrekking tot de kwalitatieve en kwantitatieve aspecten van het WLR-referentieaanbod.

de verkeerstarieven heeft de Belgacom klant kunnen profiteren van de verhoogde concurrentie die is ontstaan door het mechanisme van CS/CPS doordat Belgacom specifieke en vaak gunstigere tariefplannen (met inbegrepen minuten, gratis oproepen, en dergelijke meer) heeft ontwikkeld als reactie op aantrekkelijke tariefplannen van de alternatieve operatoren. Er is geen enkele reden om aan te nemen dat Belgacom in de toekomst niet op een gelijkaardige manier zal tewerk gaan als reactie op het op de markt brengen van innoverende concurrerende abonnementsformules die mogelijk worden door de introductie van WLR en dat Belgacom klanten hiermee een voordeel zullen doen. Dit wordt ook wel aangeduid als het 'Distribution of Benefits'-principe." "

116. Het feit dat tegelijk de begunstigden van de wholesaleaanbiedingen en de kabeloperatoren de uitvoeringskosten moeten dragen, werd erg bekritiseerd door deze laatste tijdens de openbare raadpleging. Het BIPT ziet echter geen redenen om af te wijken van dat principe. Het BIPT heeft dan ook sinds het ontwerpbesluit benadrukt dat het enkel de begunstigden de uitvoeringskosten laten betalen een grote toegangdrempel zou kunnen vormen voor de nieuwkomers. De CRC heeft overigens aan het licht gebracht dat er obstakels bestaan voor een daadwerkelijke concurrentie op de relevante markt van radio-omroepdiensten⁶⁰. Toch dient in het bijzonder te worden vermeden om, op het niveau van wholesaletarifiering, te kiezen voor een optie die de toegangsdrempels zou verhogen in plaats van de verlagen. De ramingen die meegedeeld worden door de operatoren kunnen overigens de indruk wekken (doordat ze niet weerspiegelen dat er een groot deel vaste kosten bestaan) dat de kabeloperatoren hun referentieaanbod niet zo uitvoeren dat ze de kosten drukken.
117. Het BIPT verwerpt de suggestie, gedaan naar aanleiding van de openbare raadpleging, om de niet-terugkerende kosten te verdelen over de brutoaankopen ("gross adds") in plaats van de actieve lijnen van de kabeloperator. Aangezien het aantal brutoaankopen veel lager ligt dan het aantal lijnen zou het verdelen van de niet-terugkerende kosten over de paar brutoaankopen kunnen leiden tot ongunstige tarieven voor de nieuwkomers.
118. Het BIPT meent ook dat de regels voor collocatie die van toepassing zijn in het kader van de referentieaanbiedingen van Belgacom voor ontbundeling van het aansluitnet niet kunnen worden overgezet op de situatie die in dit besluit wordt bestudeerd. Ontbundeling is een keuze die moet worden gemaakt per lokale centrale; de kosten voor de verhuizing van een gegeven centrale laten dragen door de eerste betrokken operator voor deze centrale betekent niet dat de specifieke kosten voor deze centrale een toegangdrempel vormen tot de markt. In tegendeel, zoals benadrukt in § **Erreur ! Source du renvoi introuvable.**, kan het een grote toegangdrempel betekenen voor de nieuwkomers indien de uitvoeringskosten enkel door de begunstigden moeten worden betaald, aangezien dit inhoudt dat een unieke keuze wordt gemaakt om al dan niet wholesalediensten te kopen voor toegang tot de kabelnetten.

⁶⁰ CRC (Brussel-Hoofdstad). delen 4.3.2.1, 4.4.2.1 en 4.5.2.1.

Besluit

119. Zowel de kabeloperatoren als de begunstigden van de wholesaleaanbiedingen moeten bijdragen aan het terugverdienen van de kosten voor uitvoering van de wholesaleaanbiedingen.

7.3.3 Wijze waarop de niet-terugkerende kosten terugverdiend worden

Probleemstelling

120. Het ogenblik moet worden bepaald waarop de niet-terugkerende kosten (investeringen) terugverdiend worden: moeten ze volledig terugverdiend worden wanneer ze aangegaan zijn of moet het terugverdienen ervan geheel of gedeeltelijk verspreid worden in de tijd?
121. Dit deel beoogt tevens de mogelijkheid dat het aantal operatoren die geïnteresseerd zijn in de aankoop van toegangsdiensten tot de kabelnetwerken hoger uitvalt dan de hypothesen waarop het model gestoeld is.

Analyse

122. In theorie zijn er twee extreme oplossingen denkbaar:
- 122.1. De investeringskosten ten laste van de begunstigden (nieuwkomers) worden integraal terugverdiend vanaf het begin.
- 122.2. De investeringskosten ten laste van de begunstigden (nieuwkomers) worden uitsluitend terugverdiend via periodieke betalingen (bijv. via betalingen bij verandering van operator of via een doorberekening in de maandelijkse wholesaleprijs per lijn).
123. De eerste oplossing houdt het nadeel in dat het een hoge toegangsdrempel schept voor kleine operatoren. Met de tweede oplossing valt daarentegen het gewicht van de investeringen meer op de kabeloperatoren.
124. Rekening houdende met de gevolgen van deze twee extreme oplossingen is het BIPT voorstander van een tariefstructuur die een combinatie is van een aanvankelijke bijdrage in de investeringen en een terugverdienen gespreid in de tijd.
125. Om bovendien rekening te houden met de verschillen in schaalvoordelen tussen de kabeloperatoren (waarvan het klantenaantal varieert van ongeveer 100.000 lijnen bij Coditel⁶¹ tot meer dan 2 miljoen lijnen bij Telenet⁶²), acht het BIPT het gepast om voor de drie kabeloperatoren eenzelfde bedrag vast te stellen dat bij het begin terugverdiend kan worden. Op die manier zal de kleinste operator (Coditel) van bij het begin een groter percentage van zijn totale uitvoeringskosten kunnen terugverdienen. Door het bedrag dat

⁶¹ Inclusief (in de minderheid) in het Nederlandse taalgebied.

⁶² Inclusief (in de meerderheid) in het Nederlandse taalgebied.

aanvankelijk kan worden terugverdiend, vast te stellen op 1,5 miljoen euro bedraagt het percentage van de totale, van bij het begin terugverdiende uitvoeringskosten [vertrouwelijk]⁶³ voor Telenet, [vertrouwelijk] voor Brutélé en Tecteo, en [vertrouwelijk] voor Coditel. Het BIPT meent dat dit bedrag kan zorgen voor een gepast evenwicht tussen de twee extreme oplossingen beschreven in § **Erreur ! Source du renvoi introuvable.**

126. Het BIPT herinnert eraan dat overeenkomstig deel **Erreur ! Source du renvoi introuvable.**, de uitvoeringskosten moeten worden verdeeld over alle beschouwde operatoren, inclusief de kabeloperator. Het bedrag dat bij het begin kan worden terugverdiend moet dus worden begrepen als het bedrag dat bij het begin moet worden verdeeld over alle beschouwde operatoren.
127. Het kan niet worden uitgesloten dat het aantal operatoren die geïnteresseerd zijn in de aankoop van toegangsdiensten tot de kabelnetwerken hoger uitvalt dan de hypothesen waarop het model gestoeld is. Dat zou betekenen dat de uitvoeringskosten uiteindelijk een groter aantal operatoren ten goede zouden komen. In dat geval zou enerzijds een overdreven recuperatie van de kosten door de kabeloperatoren vermeden moeten worden (als de nieuwe begunstigden dezelfde bijdragen zouden betalen in de uitvoeringskosten als de eerste begunstigden zonder dat dit gerechtvaardigd wordt door een verhoging van de uitvoeringskosten) en anderzijds een scheeftrekking van de mededingingsvoorwaarden vermeden moeten worden (als de nieuwe begunstigden gunstigere voorwaarden zouden kunnen krijgen dan de eerste begunstigden). Het is dus gerechtvaardigd dat, als het aantal operatoren die geïnteresseerd zijn in de aankoop van toegangsdiensten tot de kabelnetwerken hoger uitvalt dan de hypothesen waarop het model gebaseerd is, er een nieuwe berekening wordt gemaakt van de bijdragen in de uitvoeringskosten, die kan leiden tot een gedeeltelijke terugbetaling ten gunste van de eerste begunstigden. Een overeenkomstig mechanisme is al vastgelegd in andere situaties, bijvoorbeeld bij de verdeling van de kosten voor fysieke collocatie in de gebouwen van Belgacom⁶⁴.
128. Aangezien het BIPT zijn hypothesen betreffende het aantal verwachte begunstigden heeft verlaagd (cf. § **Erreur ! Source du renvoi introuvable.**), is het niet nodig om regels vast te leggen voor het geval dat het aantal operatoren die zijn geïnteresseerd om diensten voor toegang tot de kabelnetten te kopen, lager zouden blijken dan deze hypothesen. Indien er immers minder dan twee begunstigden (de kabeloperatoren inbegrepen) zouden zijn, zou er geen verbintenis tot tenuitvoerbrenging nodig zijn.

Besluit

129. Het deel van de uitvoeringskosten dat aanvankelijk wordt verdeeld over alle beschouwde kabeloperatoren (inclusief kabeloperatoren) wordt vastgesteld op 1,5 miljoen euro.

⁶³ De vertrouwelijke gegevens worden vermeld in **Erreur ! Source du renvoi introuvable.**

⁶⁴ Belgacom Physical Colocation Agreement (Separate Beneficiaries' Room with Badge Access), Appendix I, General Terms and Conditions.

130. De betaling van deze aanvankelijke bijdrage in de investeringen is als volgt samengesteld:

130.1. Bij ondertekening van een precontractuele overeenkomst tussen een kabeloperator en een aanvrager⁶⁵ moet een forfaitair bedrag onmiddellijk na het sluiten van die precontractuele overeenkomst worden betaald, afhankelijk van het type toegangs aanbod in kwestie. De forfaitaire bedragen in kwestie worden vastgelegd in de besluiten van de CRC van 3 september 2013 betreffende de wholesalereferentieaanbiedingen van Brutélé, Coditel en Telenet op het tweetalig grondgebied van Brussel-Hoofdstad⁶⁶.

130.2. Het saldo, of bij ontstentenis van een precontractuele overeenkomst, de totaliteit van de aanvankelijke bijdrage moet worden betaald bij het sluiten van het contract.

131. Het te betalen forfaitaire bedrag in geval van precontractuele overeenkomst beantwoordt aan de bekommernissen volgens welke het initieel voorziene bedrag (€ 100.000) onvoldoende zou zijn geweest en sowieso had kunnen worden betaald bij het begin met als enige doel om de kostenbasis van de kabeloperatoren te verhogen. Dankzij de betaling kan de kabeloperator enerzijds een hoger bedrag ontvangen alvorens zich te verbinden tot de tenuitvoerbrenging en is er anderzijds een betere garantie dat degene die dit bedrag betaalt werkelijk geïnteresseerd is om de wholesalediensten van de kabeloperator duurzaam te gebruiken.

132. Het terugverdienen van de niet-gerecupereerde investeringskosten via de aanvankelijke bijdrage wordt als volgt georganiseerd:

- een niet-terugkerende vergoeding, te betalen bij elke klantenwerving.
- een vermindering van de minus of, anders gezegd, een verhoging van de maandelijkse wholesaleprijs per lijn.

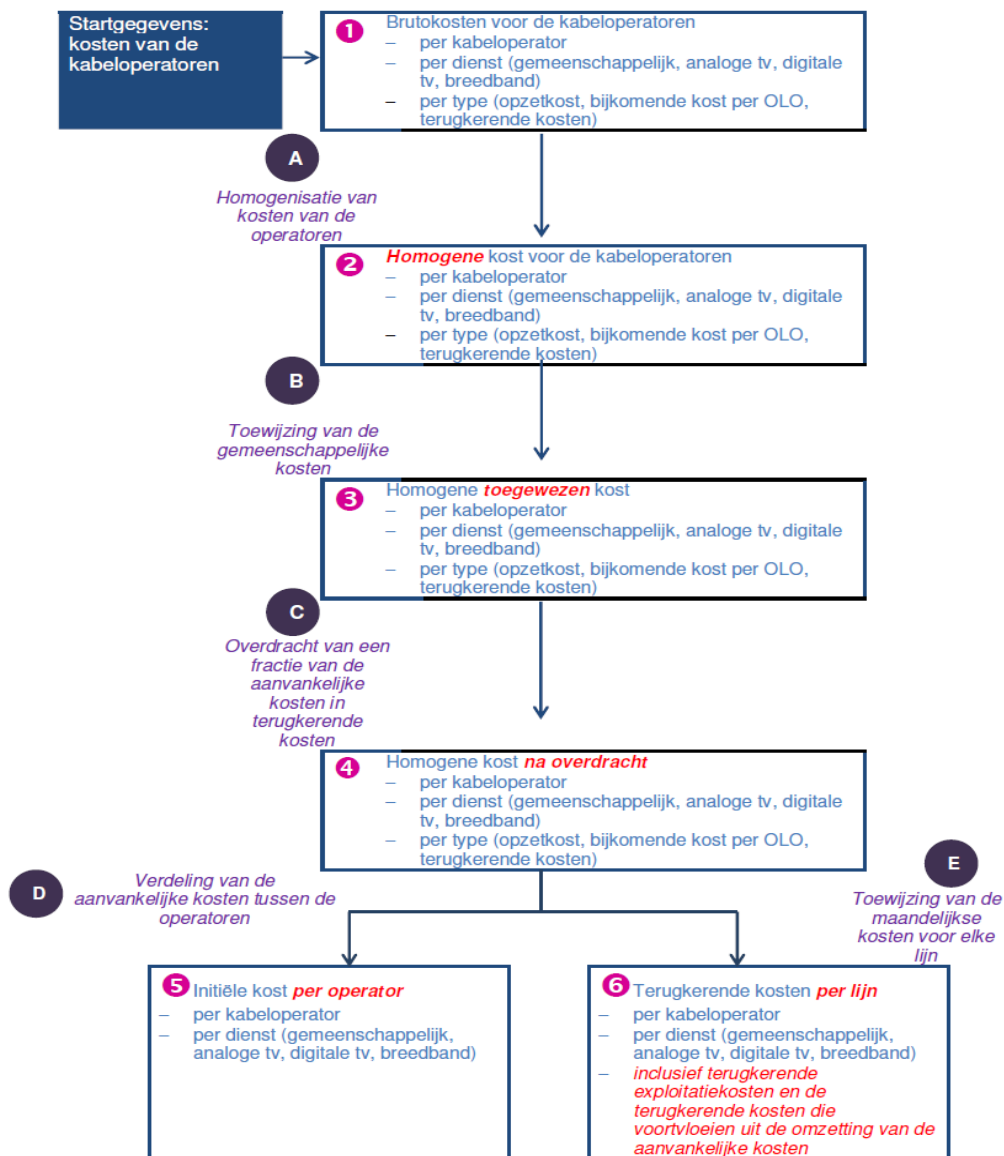
133. Als het aantal operatoren die geïnteresseerd zijn in de aankoop van toegangsdiensten tot de kabelnetwerken hoger uitvalt dan de hypothesen waarvan sprake in § **Erreur ! Source du renvoi introuvable.**, zal er een nieuwe berekening worden gemaakt van de bijdragen in de uitvoeringskosten, die kan leiden tot een gedeeltelijke terugbetaling ten voordele van de eerste begunstigden.

7.3.4 Werkwijze

134. De toegepaste werkwijze steunt op een aantal opeenvolgende stappen. In de volgende figuur wordt de opeenvolging van de berekeningsstappen uitgelegd.

⁶⁵ Zie de besluiten van de CRC van 3 september 2013 betreffende de wholesalereferentieaanbiedingen van Brutélé, Coditel en Telenet op het tweetalig grondgebied van Brussel-Hoofdstad.

⁶⁶ Brutélé: § 423.1 ; Telenet: § 467.1 en Coditel: § 394.1.

Figuur 4: Aanpak [Bron: Analysis Mason, 2012]

135. De volgende subsecties stellen de details van de redenering en van de hypotheses die in elke stap toegepast zijn voor.

7.3.4.1 Homogenisatie van de brutokosten van de operatoren

Probleemstelling

136. Een eerste stap is nodig om de kosten tussen de kabeloperatoren homogeen te maken:

- 136.1. om het sterke verschil tussen de door de verschillende kabeloperatoren gerapporteerde kosten te corrigeren, terwijl a priori het aandeel vaste kosten groot is en enkel het verschil in omvang het verschil in “efficiënte” kosten tussen de kabeloperatoren rechtvaardigt;

- 136.2. om rekening te houden met de bijzondere relaties tussen bepaalde operatoren, om de redenen uiteengezet in hoofdstuk **Erreur! Source du renvoi introuvable.**

Gevolgte methode

137. De homogenisatie bestaat erin, voor de andere operatoren dan Coditel, om het volgende op te tellen:
- het deel van de kosten van Coditel dat als vast wordt beschouwd;
 - Het deel van de kosten van Coditel dat als variabel wordt beschouwd, na herziening, om rekening te houden met het verschil in omvang tussen de beschouwde operator en Coditel.
138. De aangenomen redenering bestaat erin te steunen op de kosten die door Coditel gerapporteerd zijn. De keuze van Coditel als referentiepunt is gerechtvaardigd om de volgende redenen:
- 138.1. Coditel heeft een gepast niveau van detaillering verstrekt over de structuur van zijn kosten.
- 138.2. Zijn voormalige moederbedrijf, Numéricable France, heeft al soortgelijk werk verricht in Frankrijk.
- 138.3. Er moet rekening worden gehouden met het bestaan van vaste kosten (niet-variabel volgens de grootte van de kabeloperator) en variabele kosten (die wel variëren naargelang van de omvang van de kabeloperator). De vastgestelde verschillen tussen de kostenramingen die zijn meegedeeld door de verschillende kabeloperatoren lijken abnormaal, rekening houdende met het grote aandeel vaste kosten. De vaste kosten, zoals gerapporteerd door Coditel, worden geacht overeen te stemmen met [vertrouwelijk] % van de uitvoeringskosten (het percentage varieert volgens de kostencategorieën). De variabele kosten variëren dan weer lineair volgens het abonneebestand.
139. Tecteo en Brutélé worden beschouwd als één entiteit van dezelfde omvang als de optelling van de twee abonneebestanden. De kosten van deze entiteit, waaronder ook de vaste kosten, worden vervolgens opnieuw toegewezen aan de twee operatoren in verhouding tot het aantal lijnen dat ze elk hebben. Dit heeft tot gevolg dat de tarieven per lijn identiek zijn tussen de twee kabeloperatoren en dat de vaste kosten tussen de twee kabeloperatoren worden verdeeld in evenredigheid met het aantal lijnen.
140. Coditel en AIESH worden op dezelfde wijze als één eenheid beschouwd met dezelfde gevolgen als voor Tecteo en Brutélé.

7.3.4.2 Toewijzing van de gemeenschappelijke kosten

Probleemstelling

141. In deze stap moet het deel van de homogeen gemaakte kosten die gemeenschappelijk zijn aan verschillende dienstonderdelen, worden verdeeld over de relevante dienstonderdelen.

Gevolgde methode

142. De aangenomen redenering is dat de gemeenschappelijke kosten integraal worden toegewezen aan het onderdeel analoge-tv-dienst. Deze keuze wordt gerechtvaardigd door de volgende redenen:

142.1. het onderdeel analoge-tv-dienst is dat wat de gemeenschappelijke basis vormt voor alle diensten en dat de verplichte doorgang vertegenwoordigt van het wholesaleaanbod (voor de alternatieve operator én voor de kabeloperatoren).

142.2. Deze gemeenschappelijke kosten zouden opgelopen worden zelfs wanneer de enige verplichting van de kabeloperatoren erin bestond enkel maar het onderdeel analoge-tv-dienst te verstrekken. Men kan dus ervan uitgaan dat de onderdelen digitale-tv-dienst en breedband slechts de marginale en specifieke kosten moeten dragen, dus zonder inbegrip van een deelname in de gemeenschappelijke kosten.

7.3.4.3 Overdracht van een fractie van de aanvankelijke kosten in terugkerende kosten

Probleemstelling

143. De logica van deze stap bestaat erin om de recuperatie te regelen van het deel van de uitvoeringskosten (na homogenisatie en hertoewijzing) die aanvankelijk niet terugverdiend zijn (zie deel **Erreur ! Source du renvoi introuvable**. Wijze waarop de niet-terugkerende kosten terugverdiend worden).

Gevolgde methode

144. De recuperatie van het deel van de uitvoeringskosten (na homogenisatie en hertoewijzing) die aanvankelijk niet terugverdiend zijn, verloopt als volgt:

144.1. Via de verwerving van abonnees⁶⁷: de begunstigde zal niet-terugkerende kosten moeten betalen die gefactureerd zijn bij de werving van elke abonnee. Deze kosten worden aangerekend over het geheel van de lijnen van de kabeloperator

⁶⁷ Deze recuperatie van de aanvankelijke kosten via een tarief dat verschuldigd is volgens de werving van nieuwe abonnees door de begunstigten van het aanbod ligt in de lijn van de methode die door het BIPT is toegepast op de carriërvorkeuzeproducten (CPS) op wholesaleniveau en van die welke voorzien was voor de wholesaledoorverkoop van telefoonabonnementen (WLR), namelijk een bedrag factureren voor de migratie van een abonnee van een retaillijn (waarop direct is ingeschreven bij de SMP-operator) naar een wholesalelijn (nog steeds op de infrastructuur van de SMP-operator, maar waarop ingeschreven is via een alternatieve operator).

(inclusief diegene die op de retailmarkt verkocht worden door de kabeloperator zelf) en niet enkel die welke op wholesaleniveau worden verkocht aan de begunstigde.

- 144.2. Via de terugkerende kosten voor de lijnen in dienst: het deel van de investeringskosten die nog niet terugverdiend zijn, noch na inning van de aanvankelijke bijdrage in de investeringen, noch bij de werving van elke abonnee, wordt toegevoegd aan de terugkerende kosten per lijn en toegerekend aan het geheel van de actieve lijnen van de kabeloperator (inclusief diegene die op de retailmarkt verkocht worden door de kabeloperator zelf) en niet enkel die welke op wholesaleniveau worden verkocht aan de begunstigde.

7.3.4.4 *Verdeling van de aanvankelijke kosten*

Probleemstelling

145. De aanvankelijke uitvoeringskosten die niet terugverdiend zijn via een niet-terugkerend bedrag per lijn en maandelijkse terugkerende kosten per lijn, moeten worden verdeeld tussen de operatoren die begunstigde zijn van de wholesaleaanbiedingen.

Gevolgde methode

146. Rekening houdende met de beschikbare inlichtingen over de interesse van de marktspelers, waren de aanvankelijk in aanmerking genomen hypothesen de volgende:
- 146.1. ten minste één alternatieve operator (buiten Belgacom) zou geïnteresseerd moeten zijn om zich in te schrijven op de aanbiedingen van de kabeloperatoren. Rekening houdende met de karakteristieken van de Belgische markt, in het bijzonder de sterke ontwikkeling van gebundelde aanbiedingen, is het redelijk om te denken dat deze alternatieve operator dual-playaanbiedingen zal willen leveren in plaats van alleen analoge en/of digitale televisie.
- 146.2. Belgacom zal willen gebruikmaken van het analoge-tv-aanbod (overeenkomstig de CRC-beslissing van 1 juli 2011⁶⁸ mag Belgacom immers niet meer ernaar streven om te profiteren van de wholesaleaanbiedingen voor toegang tot het digitale-televisieplatform en voor doorverkoop van de breedbandaanbiedingen).
- 146.3. De kabeloperator zelf wordt ook beschouwd als een begunstigde van de wholesaleaanbiedingen, om de redenen uiteengezet in deel **Erreur ! Source du renvoi introuvable. Erreur ! Source du renvoi introuvable.**

⁶⁸ Beslissing van de CRC van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad), §§ 917 tot 917 en §§ 1023 tot 1025.

147. Volgens uitspraken van Belgacom in de pers⁶⁹, vormt beperkte toegang tot de analoge-televisiedienst niet langer een bevredigende oplossing voor hem. Deze informatie noopt het BIPT ertoe om de hypothesen die in het ontwerpbesluit waren voorgesteld, te wijzigen. Er worden voortaan twee begunstigden beschouwd voor de elementen van de analoge-televisiedienst in plaats van drie.
148. Tijdens de openbare raadpleging werd gesuggereerd dat alle kabeloperatoren dienden te worden beschouwd als begunstigden van de openstelling van de kabel, aangezien de regulering elke kabeloperator ertoe moet aanzetten om te penetreren in de dekkingszones van de anderen. Het BIPT handhaaft die hypothese niet. Zelfs al biedt het besluit van de CRC daadwerkelijk deze gelegenheid aan de verschillende kabeloperatoren, het BIPT beschikt over geen enkel element dat kan leiden tot de conclusie dat een dergelijke eventualiteit zou kunnen werkelijkheid worden in een nabije toekomst⁷⁰.
149. Bijgevolg wordt ervan uitgegaan dat de kosten moeten worden verdeeld tussen:
- twee begunstigden voor de onderdelen digitale-tv-dienst en breedband;
 - twee begunstigden voor de onderdelen analoge-tv-dienst.

7.3.4.5 *Bepaling van de terugkerende kosten per lijn en per maand*

Probleemstelling

150. Het doel van deze stap bestaat erin de terugkerende exploitatiekosten alsook de kosten die voortvloeien uit de omzetting van een deel van de aanvankelijke kosten in terugkerende kosten, toe te wijzen. De toewijzing geschiedt per lijn en per dienstonderdeel.

Gevolgd methode

151. De terugkerende kosten worden aangerekend op het geheel van de actieve lijnen van de kabeloperator (inclusief die van de retailklanten van de kabeloperator) en niet enkel die van de begunstigden (zie deel **Erreur ! Source du renvoi introuvable**. Bijdragers in de kosten voor uitvoering).
152. Er wordt rekening gehouden met een periode van drie jaar voor het terugverdienen van de aanvankelijke kosten die zijn omgezet in terugkerende kosten.

⁶⁹ Cf. bijvoorbeeld "Belgacom fait une croix sur la télévision analogique" (www.rtbef.be, 19 juni 2013) of "Belgacom gaat geen analoge televisie verkopen" (www.demorgen.be, 19 juni 2013). Belgacom heeft deze informatie bevestigd in het document "Belgacom Presentation Q2 2013 results Roadshow September 2013".

⁷⁰ Het BIPT herinnert eraan dat indien het aantal operatoren die geïnteresseerd zijn in de aankoop van toegangsdiensten tot de kabelnetwerken hoger uitvalt dan de hypothesen, er een nieuwe berekening zal worden gemaakt van de bijdragen in de uitvoeringskosten (zie § **Erreur ! Source du renvoi introuvable**).

7.3.4.6 Wijzigingen aangebracht naar aanleiding van de openbare raadpleging

153. Er werd rekening gehouden met verschillende opmerkingen geformuleerd tijdens de openbare raadpleging en de vergaderingen van 8 mei 2013:

- De specifieke kosten voor het doorverkoop aanbod van de breedbanddiensten werden verdeeld over het daadwerkelijke aantal breedbandlijnen, en niet langer over de totaliteit van de mogelijke doelbasis (het totale aantal lijnen);
- Er werd rekening gehouden met het feit dat een deel van het netwerk van Tecteo nog niet is aangepast aan de verstrekking van breedbanddiensten.

7.3.5 Kapitaalkosten

Probleemstelling

154. Het BIPT heeft het gepast bevonden dat de uitvoeringskosten niet volledig worden terugverdiend op het ogenblik waarop ze gedragen worden, maar dat een deel wordt gerecupereerd via periodieke vergoedingen (zie deel **Erreur! Source du renvoi introuvable**. Wijze waarop de niet-terugkerende kosten worden terugverdiend).

155. Bijgevolg moet het niveau van de kapitaalkosten worden bepaald, dat toegepast moet worden voor het terugverdienen van de investeringskosten, waarvan de recuperatie gespreid wordt in de tijd. De kapitaalkosten weerspiegelen de kosten voor een onderneming die worden veroorzaakt doordat ze moet worden gefinancierd via ofwel een lening, ofwel op de financiële markten.

Analyse

156. In de uitvoeringskosten zitten onder meer investeringskosten. Een vaste praktijk inzake regulering bestaat erin dat er rekening wordt gehouden met de kapitaalkosten die nodig zijn om de investeringen te financieren. Artikel 13, eerste lid, van Richtlijn 2002/19/EG (Toegangsrichtlijn) verwijst daar uitdrukkelijk naar⁷¹.

157. Kapitaalkosten worden doorgaans berekend aan de hand van de WACC-formule (Weighted Average Cost of Capital):

$$WACC_{Pre-tax} = (1-g)/(1-t) \cdot [kosten\ van\ het\ eigen\ vermogen] + g \cdot [kosten\ van\ het\ vreemd\ vermogen]$$

waarbij g de financiële hefboom is = $\frac{\text{vreemd vermogen}}{\text{vreemd vermogen} + \text{eigen vermogen}}$ en t de aanslagvoet is

158. Op 4 mei 2010 heeft het BIPT een besluit aangenomen over de kapitaalkosten voor de operatoren met een sterke machtspositie in België. In dat besluit zijn de kapitaalkosten die gebruikt moeten worden om de wholesaletarieven te bepalen van de vaste en mobiele

⁷¹ [...] Om investeringen door de exploitant in nieuwgeneratienetwerken ook aan te moedigen, houden de nationale regelgevende instanties rekening met de door de exploitant gedane investeringen, en laten zij toe dat hij een redelijke opbrengst krijgt uit zijn kapitaalbreng, waarbij zij de specifieke risico's van een bepaald nieuw netwerkproject waarin wordt geïnvesteerd in aanmerking nemen.

operatoren met een sterke machtspositie, vastgesteld op respectievelijk 9,61% en 10,05%.

159. Om de wholesaleprijzen van de vaste operatoren te bepalen, gebruiken de Europese NRI's WACC-waarden die meestal tussen 8 en 11% liggen⁷².
160. In de brief die het op 19 november 2008 heeft gericht aan de FOD Economie in het kader van een voorstel voor aanpassing van de tarieven voor analoge televisie, vermeldt Telenet een WACC van 9,86%. Bij een andere gelegenheid heeft Telenet verklaard een WACC van 8% te gebruiken⁷³.
161. De financieel analisten die commentaar leveren op de resultaten van Telenet, gebruiken een WACC of actualiseringsgraad van ongeveer 8%⁷⁴. Deze waarde kan als een onderschatting worden beschouwd voor een gebruik in een reguleringskader, omdat de financieel analisten gewoonlijk WACC-waarden gebruiken na belastingen, terwijl de NRI's in hun besluiten doorgaans een WACC voor belastingen toepassen.
162. Om de wholesaletarieven van UPC en Ziggo te bepalen, heeft OPTA voor die twee operatoren kapitaalkosten van 10,3%⁷⁵ in aanmerking genomen.
163. In een verslag voor OPTA⁷⁶ verstrekt The Brattle Group een raming van de WACC voor een kabeloperator van het hybride type glasvezel-coax (HFC) die vergelijkbaar is met de Belgische kabeloperatoren. Het heeft de WACC vóór belastingen geschat op 7,8% voor een "specifieke" HFC-operator⁷⁷ en op 6,5% voor een "algemene" HFC-operator⁷⁸. Een respondent van de openbare raadpleging meent dat de WACC van een "algemene" HFC-operator zou moeten worden behouden. Hoewel het verslag van The Brattle Group een relevante referentie vormt, meent het BIPT dat het ongepast is om de waarden die in dit verslag staan, te behouden. In de eerste plaats was het document in kwestie bedoeld als basis voor een raadpleging. Vervolgens concludeert The Brattle Group dat de kabeloperatoren (met inbegrip van de "algemene" HFC-operator) een hogere WACC zouden moeten hebben dan een vaste operator die een netwerk voor toegang tot het koperpaar uitbaat. Overigens zijn de waarden die The Brattle Group verkregen voor een (algemene of specifieke) kabeloperator lager dan deze die momenteel gelden voor Belgacom.

⁷² Cullen International, Cross Country Analysis, oktober 2012.

⁷³ Persmededeling "Telenet upgrades outlook following closing of Interkabel transaction", 9 oktober 2008.

⁷⁴ Bank of America Merrill Lynch, 26 juni 2012: 8%; Exane BNP Paribas, 22 oktober 2012: 7,1%.

⁷⁵ OPTA, WLR-C-tarieven UPC en Ziggo, 10 maart 2010 (§ 173 en § 323).

⁷⁶ The WACC for mobile, fixed-line and cable termination rates, 15 maart 2012.

⁷⁷ Op basis van een steekproef van kabeloperatoren.

⁷⁸ Op basis van een steekproef van kabeloperatoren, met verlaagde schuldskosten (aangezien de schuldskosten vastgesteld bij de kabeloperatoren niet intrinsiek waren ten opzichte van hun activiteit, volgens The Brattle Group).

164. Het BIPT vindt het gepast om rekening te houden met een WACC van 10,3% voor de bepaling van de wholesaletarieven van Brutélé, Coditel en Telenet. Het gaat om een voorzichtige schatting, eerder aan de hoge kant van de beschikbare vergelijkingspunten en toegepast door de enige NRI die tot nu toe tarieven heeft bepaald voor wholesalediensten op kabelnetten.
165. Volgens sommige respondenten is het niet logisch dat de operatoren dezelfde WACC hebben. Het BIPT herinnert eraan dat het gebruik van een unieke WACC voor verscheidene operatoren een gangbare praktijk is in het kader van de regulering van de mobiele en vaste gespreksafgiftelasten. Het verslag van The Brattle Group, dat hierboven vermeld wordt, leidt eveneens tot het gebruik van eenzelfde WACC voor de operatoren van hetzelfde type.

Besluit

166. De kapitaalkosten die moeten worden gebruikt bij de bepaling van de wholesaletarieven van Brutélé, Coditel en Telenet worden vastgesteld op 10,3%.⁷⁹

7.4 BEHANDELING VAN DE ZELFPROMOTIEKANALEN (“BARKER-KANALEN”)

Probleemstelling

167. De kabeloperatoren verspreiden op hun netwerk, buiten de eigenlijke televisiekanalen, ook kanalen die in het vakjargon “Barker”-kanalen worden genoemd. Het gaat om   n of twee kanalen die dienen voor de zelfpromotie van de kabeloperator. Op deze kanalen kunnen het logo van de operator, reclame voor zijn producten of reclame voor door hem gepromote of gesponsorde evenementen worden uitgezonden.
168. De kwestie van de “Barker”-kanalen doet zich maar voor wanneer ze analoog worden uitgezonden. In het geval van digitale “Barker”-kanalen heeft de concurrerende operator de mogelijkheid om ze niet uit te zenden.
169. Deze “Barker”-kanalen blijven zichtbaar voor de gebruikers die geopteerd zullen hebben voor een concurrerende operator. Daarom moet worden onderzocht of de economische waarde van deze kanalen moet worden meegeteld in de bepaling van de wholesaletarieven.

Analyse

170. De analoge “Barker”-kanalen zullen zichtbaar blijven voor de gebruikers die geopteerd zullen hebben voor een concurrerende operator. Het is immers ondenkbaar om de uitzending of filtrering ervan te verbieden.

⁷⁹ Aangezien het een in nominale termen uitgedrukte WACC betreft, is het niet nodig om deze aan te passen om rekening te houden met de inflatie.

171. De verplichting tot doorverkoop van het analoge-televisieaanbod bestaat erin dat het toegestaan wordt het analoge-televisieaanbod van de kabeloperator te dupliceren en het onder zijn eigen merk te verkopen⁸⁰. In de CRC-beslissing is er geenszins sprake van om de kabeloperatoren ertoe te verplichten de samenstelling van hun analoge aanbod te wijzigen. Er kan dus niet worden overwogen om de kabeloperatoren te verbieden om bepaalde kanalen uit te zenden, ook al zijn het zelfpromotiekanalen.
172. Het is evenmin denkbaar om deze kanalen te filteren. De CRC heeft in verband daarmee opgemerkt dat het technisch niet denkbaar was om filters te installeren die bepaalde kanalen blokkeren, en dat het ook niet evenredig was om de versleuteling van het analoge aanbod op te leggen om de alternatieve operatoren in staat te stellen om slechts een deel over te nemen⁸¹.
173. Artikel 8.2 van Richtlijn 2002/21/EG (Kaderrichtlijn) geeft de nationale regelgevende instanties de taak om de concurrentie te bevorderen bij de levering van elektronische-communicatienetwerken, elektronische-communicatiediensten en bijbehorende faciliteiten, door ervoor te zorgen dat er in de sector van de elektronische communicatie geen verstoring of beperking van de concurrentie is, inclusief wat de transmissie van inhoud betreft. Vanuit het oogpunt van bevordering van de concurrentie moet het commerciële voordeel dat de zelfpromotiekanalen vertegenwoordigen, billijk worden vergoed. Het BIPT vindt dat elke kabeloperator vrij moet blijven om zijn zelfpromotiekanalen te blijven uitzenden, maar dat het commerciële voordeel dat hij daaruit trekt meegerekend moet worden bij de bepaling van de wholesaleprijzen. Want:
- 173.1. De inhoud die wordt uitgezonden op deze kanalen vertegenwoordigt een economische waarde. De gebruiker wordt bij het zappen immers geconfronteerd met logo's of boodschappen die rechtstreeks naar de kabeloperator verwijzen.
- 173.2. Indien de begunstigde van een wholesaleaanbod reclame maakt voor de kabeloperator, vormt dat onbetwistbaar een commercieel voordeel voor deze laatste.
- 173.3. Dergelijke reclame voor een concurrent druist in tegen de doelstellingen van de CRC-beslissing van 1 juli 2011, namelijk de ontwikkeling van een daadwerkelijke en duurzame concurrentie op de markt.
174. Het rekening houden met het commerciële voordeel dat een operator geniet is een bekend methodologisch principe waarnaar bijvoorbeeld verwezen wordt in de reglementaire bepalingen die van toepassing zijn op het gebied van de universele dienst:

⁸⁰ Beslissing van de CRC van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad), § 788.

⁸¹ Beslissing van de CRC van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad), § 791.

174.1. De consideransen 19 en 20 van Richtlijn 2002/22/EG (Universeledienstrichtlijn)⁸² verduidelijken:

(19) Bij het berekenen van de nettokosten van de universele dienst moet naar behoren rekening worden gehouden met kosten en inkomsten alsmede met de immateriële voordelen van het aanbieden van de universele dienst, terwijl geen belemmering mag ontstaan voor het algemene streven naar prijsstructuren die een weergave van de kosten vormen. Nettokosten van universeledienstverplichtingen moeten aan de hand van transparante procedures worden berekend.

(20) Onder rekening houden met alle immateriële voordelen wordt verstaan dat om de totale financiële kosten te bepalen de financiële raming van de onrechtstreekse voordelen die een onderneming ingevolge haar positie als universeledienstverstrekker geniet, moet worden afgetrokken van de rechtstreekse nettokosten van de universeledienstverplichtingen.

174.2. Het principe om rekening te houden met de immateriële voordelen staat ingeschreven in bijlage IV bij diezelfde richtlijn:

[...] Bij het berekenen van de nettokosten moeten de voordelen, met inbegrip van de immateriële voordelen, van de universele dienst voor de exploitant in aanmerking worden genomen.

175. Het BIPT vindt bijgevolg dat de economische waarde van de zelfpromotiekkanalen in aanmerking moet worden genomen bij het bepalen van de wholesaleprijzen.

176. In het geval van VOO (Brutélé en Tecteo) wordt een onderscheid gemaakt tussen twee zelfpromotiekkanalen:

176.1. het kanaal waarlangs in een lus een bewegend logo passeert met de vermeldingen "VOO TV – TEL – NET":

176.2. de uitzending van zelfpromotie op het kanaal BeTV⁸³ tijdens de uren waarop de uitzendingen van BeTV niet ongecodeerd worden uitgezonden.

177. De Conseil Supérieur de l'Audiovisuel heeft een rapport gepubliceerd met als titel "La communication commerciale dans les médias audiovisuels de la Fédération Wallonie-

⁸² Richtlijn 2002/22/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake de universele dienst en gebruikersrechten met betrekking tot elektronische-communicatienetwerken en -diensten, (PB L 108, 24 april 2002, 51-57).

⁸³ BeTV is een kanaal dat een aanbod voor betaaltelevisie doet dat verspreid wordt via de kabel en waarop Tecteo een directe en indirecte controle uitoefent (Bron: jaarverslag 2010 van Tecteo en website van Tecteo).

Bruxelles, Synthèse et évolutions 2010-2011". In dat rapport wordt het gemiddelde aantal minuten televisiereclame per dag vermeld (figuur 6, bladzijde 10). Dat aantal varieert in 2010 van 11 minuten bij BeTV tot 98 minuten bij RTL-TVI (respectievelijk van 14 tot 99 in 2011).

178. Het BIPT gaat uit van de hypothese dat de zelfpromotiekkanalen van VOO onder de klanten die over analoge televisie beschikken (alleen of samen met digitale televisie) een publiek hebben dat vergelijkbaar is met het publiek voor reclame op BeTV. Het gaat om een voorzichtige hypothese aangezien de reclame op BeTV enkel ongecodeerd (zonder encryptie) wordt uitgezonden tussen \pm 19 u en 20.50 u, terwijl de zelfpromotiekkanalen permanent worden uitgezonden (in het geval van het eerste kanaal) en tijdens alle versleutelde uren (in het geval van het tweede kanaal). De hypothese is ook redelijk als men er rekening mee houdt dat de reclamezendtijd op BeTV het minst is onder de zenders die in het rapport van de CSA geanalyseerd zijn.
179. BeTV heeft in 2010 voor [vertrouwelijk] euro netto-inkomsten ontvangen (d.i. brutoreclame-inkomsten, de totale investeringen van de adverteerders, met aftrek van de vergoeding van de tussenpersonen). Door dat bedrag te delen door 12 en door het totale aantal aansluitingen van Brutélé en Tecteo, kan de reclamewaarde van de zelfpromotiekkanalen worden geschat op [vertrouwelijk] eurocent per lijn en per maand.
180. In het geval van Telenet is er een "Barker"-kanaal dat de voordelen van digitale televisie aangeboden door Telenet promoot, zoals extra kanalen (onder andere in HD-kwaliteit), de beschikbaarheid van het zenderprogramma tot 2 weken op voorhand, de mogelijkheid om verschillende programma's tegelijk op te nemen, het aantal recente films die kunnen worden betaald op basis van pay-per-view of via het PRIME-kanaal, de optie SPORTING, waarop de Belgische voetbalcompetitie kan worden gevolgd, de interactieve diensten, enz. Bovendien wordt op dat kanaal de selectie van nieuwe films getoond die binnenkort in het PRIME-package zullen zitten.
181. Wegens gebrek aan gegevens die equivalent zijn aan die waarover de CSA beschikt, acht het BIPT het redelijk om aan het zelfpromotiekanaal van Telenet dezelfde waarde toe te wijzen als die welke berekend is voor Brutélé en Tecteo, namelijk [vertrouwelijk] eurocent per lijn en per maand.
182. Coditel reserveert geen analoog kanaal meer voor zelfpromotie en daarom moeten zijn wholesaletarieven niet worden gecorrigeerd. Indien deze situatie zou evolueren, zou de regulator de wholesaleprijzen kunnen aanpassen conform dit besluit in het kader van de periodieke update (zie hoofdstuk **Erreur ! Source du renvoi introuvable.**).
183. De kabeloperatoren blijven vrij om hun retailaanbod te bepalen, dus vrijwillig af te zien van hun zelfpromotiekkanalen. In zo'n geval zou de correctie van de wholesaleprijs als gevolg van het rekening houden met de waarde van deze kanalen, overbodig worden.

184. Tijdens de openbare raadpleging hebben verscheidene respondenten laten weten dat ze het niet eens zijn met de behandeling van de zelfpromotiekkanalen:

184.1. Bepaalde operatoren betwisten het behoud van deze kanalen en zouden er de voorkeur aan geven dat ze worden geschrapt of gedeeld met de kabeloperatoren en de begunstigen van de toegangsaanbiedingen.

184.2. Bepaalde operatoren menen dat de waarde van deze kanalen onderschat wordt, of integendeel, overschat.

185. Wanneer het gaat om het behoud van de zelfpromotiekkanalen, eerder dan ervoor te kiezen om deze kanalen te schrappen of te delen, verwijst het BIPT naar paragraaf 788 van de CRC-beslissing:

"De doorverkoop van het analoge-televisieaanbod is bedoeld om de alternatieve operatoren die over rechten beschikken in verband met de inhoud van televisiesignalen vervat in het analoge aanbod van de SMP-operator, de mogelijkheid te bieden om het analoge aanbod van de SMP-operator te reproduceren en het op de markt te brengen onder hun eigen merknamen. Deze verplichting heeft dus als doel om op wholesalebasis de door de kabeltelevisieoperator doorgegeven analoge radio- en televisiesignalen en de netwerkaansluiting van de klant ter beschikking te stellen met het oog op doorverkoop door andere spelers. "

186. Het BIPT interpreteert de term "reproduceren" als dat de alternatieve operator het analoge aanbod van de kabeloperator aldus doorverkoopt, met inbegrip van de zelfpromotiekkanalen van deze laatste. Het zou niet onder de bevoegdheid van het BIPT vallen om de kabeloperatoren te verplichten om hun analoge aanbod te wijzigen, noch door hun zelfpromotiekkanalen te schrappen, noch door ze te delen met de begunstigen van de toegangsaanbiedingen. Overigens zou het onevenredig zijn om evenveel analoge-informatiekkanalen als toegangsaanbiedingen te creëren omdat dit zou leiden tot een ondoeltreffend gebruik van schaarse middelen. Het BIPT meent bijgevolg dat de oplossing zoals die wordt beoogd in het kader van de openbare raadpleging, met name de economische waarde van de zelfpromotiekkanalen afhouden, de meest gepaste oplossing is.

187. Wat betreft de economische waarde van de zelfpromotiekkanalen, hebben de respondenten geen alternatieve methode voorgesteld om deze waarde te ramen. Het BIPT houdt het bijgevolg bij de voorzichtige aanpak (cf. § **Erreur! Source du renvoi introuvable.**) die ter raadpleging werd voorgelegd. Het BIPT merkt ook op dat het feit alleen dat deze kanalen worden behouden door de kabeloperatoren (terwijl ze deze frequenties zouden kunnen vrijmaken om hun capaciteit voor digitale uitzending te verhogen) bewijst dat de economische waarde van deze kanalen niet nul is.

188. Het BIPT sluit de mogelijkheid niet uit dat een kabeloperator en een begunstigde van een aanbod voor toegang een akkoord zouden sluiten over het delen van de zelfpromotiekanalen. Het sluit evenmin de mogelijkheid uit dat een kabeloperator zijn zelfpromotiekanalen zou schrappen. De economische waarde van de zelfpromotiekanalen zou in dergelijke gevallen niet meer moeten worden meegerekend bij de prijszetting op basis van de retail-minusmethode.

Besluit

189. Indien ze niet worden geschrapt of gedeeld moet de economische waarde van de zelfpromotiekanalen bij de prijszetting worden meegeteld op basis van de retail-minusmethode.
190. Deze economische waarde moet als volgt worden vastgesteld:
- 190.1. Brutélé: [vertrouwelijk] eurocent
- 190.2. Telenet: [vertrouwelijk] eurocent
- 190.3. Coditel: 0 eurocent

7.5 OPBRENGST VAN DE RETAILDIENSTEN

Probleemstelling

191. De retailprijs van een operator is niet alleen het resultaat van de kosten die hij draagt, waarvan er sommige vermijdbaar zijn, maar ook van de winstmarge die hij haalt.
192. Er moet worden onderzocht of er bij de bepaling van de minus rekening moet worden gehouden met de winstmarge die de kabeloperator kan halen.

Analyse

193. Het verschil tussen de retailprijs en de vermijdbare kosten in geval van levering van een wholesaleaanbod stemt niet alleen overeen met de kosten van de “netwerk”-activiteiten van de kabeloperator (namelijk de activiteiten die inherent zijn aan de verrichtingen inzake toegang waarvan de verstrekking aan hem is opgelegd); in dat verschil zit ook de winstmarge die de kabeloperator haalt op de verkoop van zijn diensten op de retailmarkt.
194. Als men strikt de vermijdbare kosten zou aftrekken van de retailprijs, zou dat tot gevolg hebben dat het verschil volledig in handen zou blijven van de kabeloperator, die de wholesalediensten verstrekt. Dat zou ook betekenen dat een alternatieve operator die deze wholesalediensten koopt, dan weer geen winstmarge zou halen op de verkoop van zijn retailproduct, zelfs als hij even efficiënt blijkt te zijn als de kabeloperator.
195. In een dergelijke situatie zouden de wholesalediensten worden gefactureerd op zo'n niveau dat:

- 195.1. de alternatieve operatoren niet zouden worden aangespoord om te investeren om van deze aanbiedingen gebruik te maken, als ze geen winstmarge hebben;
- 195.2. De alternatieve operatoren die niettemin de markt zouden betreden, zouden niet in staat zijn om een werkelijke concurrentiedruk uit te oefenen op de retailprijzen die door de kabeloperatoren worden gehanteerd (omdat ze niet in staat zouden zijn hun eigen retailprijzen te verlagen zonder verlies te lijden).
196. In een dergelijk geval zouden de gebruikers geen voordeel halen uit de weldadige invloed van de verwachte concurrentie en zouden de doelstellingen van de CRC-beslissing van 1 juli 2011 niet bereikt kunnen worden.
197. Bij het bepalen van de minus moet dus rekening worden gehouden met de winstmarge die de kabeloperator kan halen op de diensten die hij op de retailmarkt verkoopt. De verrekening van een deel van die marge in de minus moet enerzijds de kabeloperator in staat stellen een winstmarge te behouden wanneer hij zijn wholesalediensten verkoopt aan de alternatieve operatoren en anderzijds die laatsten in staat stellen om zelf ook een winstmarge te halen.
198. De verrekening van een deel van de marge in de minus wordt beoogd in het werk van de groep van onafhankelijke regulatoren in verband met de retail minus, waarbij wordt gepreciseerd dat de minus rekening mag houden met een zekere marge die door de historische operator behaald wordt op de retailkosten:

Een NRI zou moeten onderzoeken of de minus ook rekening zou moeten houden met een vergoeding voor het kapitaal dat werd ingezet voor de retailkosten inbegrepen in de berekening van de minus. Indien een NRI beslist dat de minus deze kosten zou moeten omvatten, is er mogelijk een reeks benaderingen mogelijk om het niveau van de te beschouwen kosten te berekenen. Deze mogelijke benaderingen zouden kunnen bestaan in het gebruik van de gewogen gemiddelde kapitaalkosten van de aangemelde operator (bijgesteld om de risico's op de specifieke markt te weerspiegelen indien de NRI heeft gekozen voor kapitaalkosten per afdeling) of het gebruik van een raming van een benchmark van de kapitaalkosten van de sector, of het gebruik van een alternatieve maatregel van de rendementen op de omzet.⁸⁴

(Vrije vertaling van: An NRA should consider whether the minus should also account for a return on capital employed for those retail costs included in the calculation of minus. If an NRA decides that the minus should include this, then there are potentially a range of possible approaches available to calculate the

⁸⁴ IRG, document van openbare raadpleging, Principes d'implémentation et meilleures pratiques concernant l'utilisation et l'implémentation des tarifs retail minus tels qu'appliqués aux activités de communications électroniques, (Principes voor invoering en betere praktijken betreffende het gebruik en de invoering van retail-minustarieven zoals toegepast op de elektronische-communicatieactiviteiten), 30 november 2005.

level of this cost to be included. These possible approaches could include using the notified operator's weighted average cost of capital (adjusted to reflect risks in the specific market if the NRA has adopted a divisional cost of capital) or using an estimate for a benchmark of cost of capital of the sector, or using an alternative measure of returns such as return on turnover.)

199. Het BIPT heeft geoordeeld dat het rechtvaardig is om in zijn ontwerpbesluit betreffende de doorverkoop van het telefoonabonnement een deel van de marge op te nemen in de minus:

208. Tot slot bemerkt het BIPT dat bij de bepaling van de minus rekening moet gehouden worden met de winstmarge die Belgacom op de abonnementsinkomsten kan halen. Het verrekenen van een gedeelte van de marge in de minus zou dan moeten toelaten dat zowel Belgacom als de WLR-afnemer een gedeelte van de marge kan realiseren.⁸⁵

200. Ook de Nederlandse regulator OPTA heeft rekening gehouden met een marge in de berekening van de minus ter gelegenheid van zijn besluit betreffende de doorverkoop van televisiediensten van UPC en Ziggo⁸⁶. De motivering van het meerekenen van deze marge wordt vermeld in de marktanalyses die OPTA heeft verricht voor de dekkingszones van UPC⁸⁷ en Ziggo⁸⁸.

Onder de retailkosten verstaat het college ook een redelijk rendement. Dit redelijk rendement dient ter dekking van risico's die met de retailactiviteiten samenhangen. Het college baseert de risicovergoeding op een normrendement. Het college zal nader onderzoek doen om dit normrendement te bepalen. Dit normrendement kan het college daarbij baseren op het rendement dat vergelijkbare bedrijven in een concurrerende omgeving realiseren. Toepassing van UPC's eigen daadwerkelijk gerealiseerde rendement is hiervoor pas geschikt indien uit nader onderzoek blijkt dat dit rendement geen extra winstopslag bevat bovenop de met de retailactiviteiten samenhangende risico's. Hantering van een rendement inclusief extra winstopslag zou betekenen dat de minus zo groot zou worden dat inefficiënte toetreding mogelijk is, hetgeen het college niet wenselijk acht.

⁸⁵ Ontwerpbesluit van 20 december 2006 met betrekking tot de kwalitatieve en kwantitatieve aspecten van het WLR-referentieaanbod.

⁸⁶ OPTA, 10 maart 2010, tarieven WLR-C UPC en Ziggo.

⁸⁷ OPTA, Analyse van de radio-omroepmarkt, analyse van de wholesalemarkt voor transmissie van RTV-signalen, via het platform voor UPC-uitzendingen en de verstrekking op wholesaleniveau van de aansluiting op dat platform in de UPC-dekkingszone, 5 maart 2009, § 908.

⁸⁸ OPTA, Analyse van de radio-omroepmarkt, analyse van de wholesalemarkt voor transmissie van RTV-signalen, via het platform voor Ziggo-uitzendingen en de verstrekking op wholesaleniveau van de aansluiting op dat platform in de Ziggo-dekkingszone, 5 maart 2009, § 907.

201. Om het niveau te bepalen van de winstmarge die in aanmerking moet worden genomen in de berekening van de minus moet de grootte bekend zijn van de marge die de kabeloperatoren behalen. Het BIPT heeft het rendement op de omzet (*return on sales* of RoS) als indicator gebruikt. Het RoS kan worden gedefinieerd als de verhouding tussen het resultaat voor rente en belastingen (ebit) en de omzet:

$$RoS = \frac{EBIT}{Chiffre\ d'affaires}$$

202. Het RoS van Brutélé, Coditel en Telenet is bepaald met gebruikmaking van de gegevens die beschikbaar zijn bij de Balanscentrale van de NBB of de financiële gegevens die door de kabeloperatoren zijn gepubliceerd. De resultaten zijn opgenomen in de onderstaande tabel:

Operatoren	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Gemiddelde
Brutélé	13,26%	15,85%	17,24%	13,88%	4,69%	3,24%	3,95%	10,30%
Coditel	32,48%	29,37%	28,47%	34,80%	32,56%	40,09%	44,35%	34,59%
Telenet NV	5,72%	9,95%	11,17%	8,92%	16,45%	12,77%	16,63%	11,66%
Telenet Group Holding ⁸⁹	17,67%	22,03%	23,43%	24,93%	26,52%	23,70%	26,18%	23,49%

Figuur5: rendement op de omzet van de kabeloperatoren

203. Uit deze tabel blijken in de meeste gevallen hoge, zelfs zeer hoge, rendementen, wat het BIPT sterkt in zijn conclusie om een deel van de marge op te nemen in de minus om zowel de kabeloperator als de begunstigde de mogelijkheid te bieden om een winstmarge te behalen.
204. Gelet op de rendementen die de meeste kabeloperatoren halen, acht het BIPT het redelijk om rekening te houden met een rendement op de omzet van 5%. In de minus wordt dus rekening gehouden met een bedrag gelijk aan 5% van het beschouwde referentietarief (zie deel **Erreur! Source du renvoi introuvable**. Referentie-retailtarief van elk dienstonderdeel)⁹⁰.
205. Een respondent van de openbare raadpleging acht dat er rekening moet worden gehouden met het feit dat de winstmarge die werd verwezenlijkt door de kabeloperatoren zou moeten stijgen in de toekomst (door de migratie van analoog naar digitaal en door het feit dat bepaalde investerings- en onderhoudsuitgaven zouden

⁸⁹ De resultaten van Telenet NV en van Telenet Group Holding kunnen variëren wegens de consolidatie van ondernemingen van de groep, de uitschakeling van transacties tussen ondernemingen van de groep en de overstap in de toepasselijke boekhoudnormen: BE GAAP (Telenet NV) of IFRS (Telenet Group Holding).

⁹⁰ Het BIPT heeft daarbij gekozen voor een aanpak die verschilt van die van OPTA. OPTA houdt rekening met een rendementspercentage op de kosten van de retailactiviteiten. Het BIPT neemt in de minus een deel op van de totale winstmarge die door de kabeloperator behaald is. Beide benaderingen hebben tot gevolg dat de waarde van de minus verhoogd wordt.

moeten afnemen). Het BIPT meent dat deze elementen, die de respondent niet voldoende heeft becijferd, niet in rekening moeten worden genomen in het kader van dit besluit.

Besluit

206. Bij de vaststelling van de wholesaletarieven volgens de retail-minusmethode moet rekening worden gehouden met een rendement op de omzet van 5%.

7.6 REFERENTIE-RETAILTARIEF VAN ELK DIENSTONDERDEEL

Probleemstelling

207. In dit deel wordt de methode voorgesteld voor de vaststelling van de referentie-retailtarieven, de uitgangspunten van de waardering van de minus volgens de voordien berekende kosten (de vermijdbare kosten en de kosten specifiek aan het wholesaleaanbod).

Gevolgde methode

208. De nominale retailprijzen van de operatoren (d.w.z. de prijzen zoals men die kan vinden in de prijslijsten of op de websites van de operatoren) vormen geen afdoend uitgangspunt om de wholesaletarieven te bepalen. De CRC-beslissing van 1 juli 2011⁹¹ bepaalt immers dat de prijzen de volgende bewerkingen moeten ondergaan:

208.1. aftrek van de btw;

208.2. aftrek van de auteursrechten die nodig zijn om de inhoud te verwerven;

208.3. Verrekening van de kortingen en promoties gehanteerd door de kabeloperator voor de retaildienst in kwestie.

209. Om die reden steunen de gebruikte referentietarieven op de gemiddelde inkomsten per gebruiker (ARPU⁹²) van elk dienstonderdeel. Het gebruik van de ARPU maakt het mogelijk de btw, de auteursrechten en de naburige rechten uit te sluiten en rekening te houden met de kortingen en andere promoties, in overeenstemming met de principes die in de CRC-beslissing zijn opgelegd.

210. Er zijn aanpassingen nodig geweest in verband met de verdeling van de inkomsten uit televisie en breedband van sommige kabeloperatoren. De werkwijze voor de verdeling van de inkomsten uit een gebundeld aanbod "tv + breedband" hangt immers af van de boekhoudkundige praktijken die eigen zijn aan elke operator en verschillen dus naargelang van de operator. Dit heeft in sommige gevallen als gevolg dat er beduidend uiteenlopende ARPU's ontstaan voor de onderdelen tv en breedband apart beschouwd, terwijl de totale ARPU's "tv + breedband" duidelijk beter vergelijkbaar zijn. De uitsplitsing

⁹¹ Beslissing van de CRC van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad), §§ 870, 965 en 1067.

⁹² Average revenue per user.

van de inkomsten uit de gebundelde aanbiedingen “tv + breedband” in inkomsten uit tv en inkomsten uit breedband is dus zo bijgestuurd dat de variantie⁹³ tussen de ARPU’s van de verschillende kabeloperatoren tot een minimum beperkt worden⁹⁴.

211. De inkomsten uit de interventies bij de gebruikers zijn opgenomen in de inkomsten uit de verschillende onderdelen (breedband, tv, andere) waarbij dezelfde toewijzing werd gevolgd als de vermijdbare kosten die verbonden zijn aan de interventies, d.w.z. op basis van een toewijzing per diensteneheid (RGU).

7.6.1 Referentietarief van de aanbiedingen voor analoge tv en digitale tv

212. De referentietarieven van het analoge-tv-aanbod en van het digitale-tv-aanbod zijn gelijk aan de ARPU van het onderdeel tv. Gelet op de informatie die ontvangen is van de kabeloperatoren zowel in termen van abonneeaantal als qua inkomsten, lijkt het immers niet relevant om de ARPU analoge tv te differentiëren van de ARPU digitale tv.

213. In het geval van analoge televisie bepaalt men via de ARPU een enig referentietarief, ook al kunnen de retailtarieven van analoge tv momenteel verschillend zijn, zelfs binnen het dekkingsgebied van een kabeloperator, om historische redenen (die dateren van toen de teledistributiesector nog meer verbrokken was, volgens het grondgebied van de verschillende intercommunales)⁹⁵. De wholesaleprijzen moeten niet noodzakelijk een weerspiegeling zijn van dergelijke verschillen die op de retailmarkt bestaan maar die niet verankerd zijn in technische of economische rechtvaardigingen.

214. Bovendien blijven deze varianties van retailprijzen binnen de dekkingszone van eenzelfde kabeloperator beperkt (zoals blijkt uit de zwakke differentiatie van de wholesaleprijzen die voorgesteld worden door Telenet⁹⁶, dat voorstelt om zijn dekkingszone in drie stukken op te splitsen). Er is dus geen nadeel om één enkele wholesaleprijs te bepalen voor de gehele dekking van eenzelfde kabeloperator. Integendeel, de berekening van verschillende ARPU-waarden voor verschillende delen van dekkingszones van een kabeloperator zou een extra mate van complexiteit vertegenwoordigen. De facturering van de wholesalediensten zou daardoor ook onnodig ingewikkeld worden gemaakt.

7.6.2 Referentietarief van het dual-playaanbod

215. Om de referentietarieven van het aanbod “dual play tv + breedband (inclusief analoog en digitaal)” te bepalen, moet rekening worden gehouden met de variëteit aan snelheden die binnen het retailaanbod van de kabeloperatoren bestaat.

216. Net zoals het referentietarief van het analoge-tv-aanbod en het digitale-tv-aanbod is het "dual play"-referentietarief gebaseerd op het gemiddelde inkomen per gebruiker (ARPU). De kabeloperatoren hebben evenwel de inkomsten die worden gegenereerd door de

⁹³ Spreiding van de waarden ten opzichte van het gemiddelde.

⁹⁴ De som van de inkomsten uit tv en breedband ondervindt geen invloed van deze bijsturing.

⁹⁵ Beslissing van de CRC van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad), § 341.

⁹⁶ Voorstel voor referentieaanbod van Telenet, bijlage TLN-WRO-GA-G-P-PAAA.

"single play"-klanten en per categorie van "multiple play" (double play, triple play⁹⁷) niet afzonderlijk verstrekt, zoals dat weliswaar werd gevraagd. De kabeloperatoren hebben de inkomsten die worden gegenereerd per dienst (bijvoorbeeld televisie, breedband) verstrekt los van de manier van commercialisering ("single play" of "multiple play"). De CRC heeft bijgevolg deze ARPU van de televisiedienst en de breedbanddienst opgeteld om het referentietarief voor het dual-playaanbod te bepalen.

217. Het BIPT meende oorspronkelijk dat die gemiddelde inkomsten per gebruiker van het gebundelde aanbod, of $ARPU_{BB+TVd}$, niet kunnen worden verkregen door gewoon de gemiddelde inkomsten per abonnee van het onderdeel digitale-tv-dienst $ARPU_{TVd}$ (waarvan men aanneemt dat het intrinsiek het onderdeel analoge-tv-dienst omvat) op te tellen met die van het dienstonderdeel breedband $ARPU_{BB}$ omdat de tarifiering op de retailmarkt, via een korting die wordt verleend aan de eindgebruiker, immers een aansporing creëert om zich in te schrijven op twee gekoppelde diensten in plaats van in te schrijven op twee diensten afzonderlijk (bijvoorbeeld bij twee verschillende aanbieders). Het BIPT had dan ook de intentie om voor elke kabeloperator het kortingsniveau te waarderen dat verbonden is aan de koppeling van de breedband met televisie en om deze "discount dual play" opnieuw toe te passen op het bedrag van de ARPU van de twee dienstenelementen om de ARPU voor dual play te verkrijgen.
218. In de opmerkingen geformuleerd tijdens de openbare raadpleging werd evenwel vastgesteld dat deze werkwijze een dubbele toerekening van deze "discount dual play" zou kunnen inhouden aangezien deze reeds werd weerspiegeld in de ARPU voor televisie en breedband. Om deze dubbele toerekening te vermijden heeft het BIPT geen "discount dual play" toegepast op het bedrag van de ARPU van de twee dienstenelementen televisie en breedband om de ARPU dual-play te verkrijgen.

Besluit

219. De referentietarieven van het analoge-tv-aanbod en van het digitale-tv-aanbod stemmen overeen met de ARPU van het onderdeel tv (zonder een differentiatie te maken tussen analoge tv en digitale tv).
220. Het referentietarief van de dual-playaanbiedingen "breedband + tv (met inbegrip van analoge en digitale televisie)" is gelijk aan de som van de ARPU van deze twee dienstenelementen.

⁹⁷ De aanbiedingen van het type "quadruple play" (vaste telefonie, vaste breedband, televisie en mobiele telefonie) vertegenwoordigen tot op heden een klein percentage van de "multiple play"-aanbiedingen in België en het grootste deel van deze aanbiedingen gaat niet uit van de kabeloperatoren.

8 WAARDE EN TOEPASSING VAN DE MINUS

8.1 WAARDE VAN DE MINUS

Probleemstelling

221. De *minus* resulteert uiteindelijk uit de combinatie van de resultaten die verkregen zijn in de vorige stappen:
- de vermijdbare kosten;
 - de economische waarde van de zelfpromotiekanalen;
 - het rendement op de omzet;
 - het niet-terugverdiende deel van de (niet-terugkerende) investeringskosten.
222. De vermijdbare kosten, de economische waarde van de zelfpromotiekanalen en het rendement op de omzet dragen positief bij tot de minus (d.w.z. dat wanneer de waarde van een van deze elementen verhoogt, ook de minus verhoogt). Daarentegen draagt de overdracht van het nog niet terugverdiende deel van de investeringskosten negatief bij tot de minus (d.w.z. dat wanneer de waarde van dit element verhoogt, de minus vermindert).
223. Het model produceert gedetailleerde resultaten per operator en per type aanbod (analoog, analoog en digitaal, dual play)⁹⁸. Er moeten passende minus-waarden worden bepaald, rekening houdende met deze resultaten.

Analyse

224. Het BIPT merkt op dat de resultaten die door het model verkregen zijn, voor sommige operatoren (Bruté, Tecteo, Telenet) relatief dicht bij elkaar liggen. Het BIPT houdt ook rekening met het feit dat, omdat het om de eerste oefening gaat m.b.t. het bepalen van tarieven voor wholesalediensten op de kabel, het model onvermijdelijk een groot aantal werkhypothese bevat en dat het waarschijnlijk in de toekomst zal evolueren. Om die reden acht het BIPT het gepast en voorzichtig:
- 224.1. om dezelfde minus-waarden te hanteren voor Bruté en Telenet;
- 224.2. om minus-waarden te kiezen die bij de laagste resultaten van het model zitten.
225. Het BIPT acht het daarentegen ongepast om voor Coditel dezelfde minus-waarden toe te passen als voor Bruté, Tecteo en Telenet. De lagere minuswaarden voor Coditel worden gerechtvaardigd door de kleinere omvang van deze operator en de kleine schaalvoordelen die het verwezenlijkt: de overdracht van een deel van de kosten voor de tenuitvoerbrenging beperkt de minus van Coditel nog meer ten opzichte van deze van Bruté of Telenet. De resultaten voortgebracht door het model voor de minussen van

⁹⁸ De (vertrouwelijke) uitvoerige resultaten worden weergegeven in bijlage A.

Coditel verschillen significant van die welke verkregen zijn voor Brutélé of Telenet. Het is dus gerechtvaardigd om voor Coditel andere minussen te hanteren.

226. De minus werd berekend door de vermijdbare kosten te vergelijken met de ARPU van de operatoren (zie deel **Erreur ! Source du renvoi introuvable**. Referentie-retailtarief van elk dienstonderdeel). Aangezien de ARPU de kortingen en promoties weerspiegelt, moeten de minuspercentages worden toegepast op de retailprijs van toepassing buiten kortingen en promoties.
227. Een aantal respondenten van de raadpleging beschouwden dat de minussen element per element dienden te worden toegepast (bv. de analoge minus op de waarde van analoge toegang, de digitale minus op de decoder en de "dual play"-minus op het breedbandelement). Deze interpretatie klopt niet aangezien de berekening van de "dual play"-minus er reeds rekening mee houdt dat de aanbiedingen gebundeld zijn.

Besluit

228. De wholesaletarieven moeten als volgt worden bepaald:

$$\text{Wholesaleprijs} = (\text{geldende retailprijs incl. btw} - \text{btw} - \text{bijdrage in de auteursrechten}^{99}) \times (1 - M \%)$$

Waarbij *M* wordt bepaald overeenkomstig de onderstaande tabel:

	Coditel	Telenet	Brutélé
Analoge tv	20%	30%	30%
Analoge + digitale tv	20%	30%	30%
Dual play tv + breedband	20%	23%	23%

Figuur 6: minuswaarden van toepassing per operator en per type aanbod

229. Er is geen reden om de bijdrage tot de bevordering van de audiovisuele diensten in de Franse Gemeenschap. Deze bijdrage is inderdaad niet van toepassing op het grondgebied van het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.
230. Rekening houdend met de diversiteit van de retailsaanbiedingen van de kabeloperatoren, in het bijzonder van de gebundelde aanbiedingen, zal het BIPT, met het oog op transparantie, een mededeling publiceren met een voorbeeld van de berekening van de wholesaletarieven.

⁹⁹ De bijdrage in de auteursrechten moet enkel worden afgetrokken van het bedrag van het maandabonnement en niet van de andere tariefelementen.

8.2 TOEPASSING OP DE BESTAANDE TARIEFFORMULES OF WAARVAN DE VERKOOP IS STOPGEZET

Probleemstelling

231. De kabeloperatoren passen hun tariefplannen geregeld aan of voeren nieuwe tariefplannen in. Deze nieuwe tariefvoorwaarden worden echter niet automatisch toegepast op alle bestaande klanten. Sommige, oudere, tariefplannen worden nu niet meer verkocht, maar blijven toch gelden voor bepaalde gebruikers. Het is mogelijk dat sommige kabeloperatoren geen dual-play packs aanbieden op de retailmarkt.
232. Het is eveneens mogelijk dat een begunstigde een breedbandaanbod wenst uit te werken met andere karakteristieken (in termen van snelheid en volume) dan deze van de kabeloperator van wie hij de diensten doorverkoopt.

Analyse

233. De minus is logischerwijze van toepassing op elk tariefplan waarvan de verkoop nog loopt (of waarvan de kabeloperator de verkoop zou beginnen na de aanneming van dit besluit).
234. Wanneer de tarieflijst van een operator wordt gewijzigd, worden de nieuwe tariefvoorwaarden niet automatisch toegepast op de bestaande klanten. Opdat deze nieuwe tariefvoorwaarden worden toegepast, moeten die klanten bewust een stap ondernemen om het tariefplan te veranderen of in die zin antwoorden op een verzoek van hun operator.
235. Daardoor is het mogelijk dat er een aantal klanten zijn op wie tariefplannen worden toegepast die echter niet meer door de kabeloperatoren worden verkocht (d.w.z. dat hoewel ze nog voor sommige klanten gelden, het niet meer mogelijk is om zich daarop in te schrijven).
236. De tariefplannen die niet meer door de kabeloperatoren worden verkocht, genereren evenwel nog altijd inkomsten voor de kabeloperatoren. Daardoor beïnvloeden ze de ARPU van de verschillende diensten, die als referentietarief dient om de minus te bepalen.
237. Deze tariefplannen waarvan de verkoop afgelopen is, kunnen eigen karakteristieken vertonen die ze meer bepaald interessant maken ofwel voor de gebruikers (bijvoorbeeld wegens een betere verhouding tussen prijs/diensten), ofwel voor de kabeloperatoren (bijvoorbeeld dankzij een meer voordelige winstmarge).
238. Daarom is het gerechtvaardigd dat de begunstigten van de toegangsaanbiedingen met gebruikmaking van dezelfde minus¹⁰⁰ de aanbiedingen kunnen doorverkopen die niet meer worden verkocht door de kabeloperatoren, maar dat deze blijven geleverd worden aan sommige van hun klanten.

¹⁰⁰ De minus wordt bepaald uitgaande van de ARPU van alle retailaanbiedingen samen, of ze nu nog worden verkocht of niet. Bijgevolg kan de minus zonder onderscheid van toepassing zijn op al deze aanbiedingen.

239. Een doorverkoop van retailsaanbiedingen die niet meer worden verkocht, vereist dat de begunstigden van de toegangs-aanbiedingen op de hoogte moeten kunnen zijn van het bestaan van deze aanbiedingen alsook van de retailtarieven die daarop van toepassing zijn. Deze inlichtingen moeten noodzakelijkerwijs aan hen meegedeeld worden door de kabeloperatoren.
240. Wat betreft het breedbandaanbod met verschillende kenmerken, bepaalt de CRC-beslissing van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad) (§ 992) dat de doorverkoop van het breedbandaanbod de begunstigde in staat moet stellen om zijn eigen snelheden en volumes voor verschillende soorten van aanbiedingen te bepalen (eerder dan een aanbod met identieke kenmerken als dat van de kabeloperator door te verkopen). De kabeloperator met een sterke machtspositie kan enkel de door de andere operatoren gevraagde snelheden en volumes weigeren op basis van technische redenen, die ter controle moeten worden voorgelegd aan het BIPT. Het BIPT is van oordeel dat de wholesaleprijs die van toepassing is op dergelijke specifieke aanbiedingen voor een begunstigde, geval per geval moet worden bepaald, rekening houdend met de karakteristieken van deze specifieke aanbiedingen.
241. Het is mogelijk dat sommige kabeloperatoren geen dual-play packs aanbieden op de retailmarkt. Dit mag er evenwel niet toe leiden dat deze kabeloperatoren geen wholesaleaanbod moeten doen dat televisie en breedband combineert, conform de CRC-beslissing van 1 juli 2011. Indien een kabeloperator geen dual-play packs commercialiseert, moeten de toepasselijke wholesaletarieven worden berekend naar het voorbeeld van een triple-playaanbod dat wordt ontleed om er de waarde van de telefoniedienst uit te halen.

Besluit

242. De minussen bepaald in § **Erreur ! Source du renvoi introuvable.** gelden voor alle tariefplannen van de kabeloperatoren:
- 242.1. de tariefplannen die worden verkocht op het ogenblik dat dit besluit wordt aangenomen;
 - 242.2. de tariefplannen waarvan de verkoop zou beginnen na de aanneming van dit besluit;
 - 242.3. de tariefplannen die niet meer door de kabeloperatoren worden verkocht maar die ze blijven toepassen op een deel van hun klanten.
243. Indien een kabeloperator geen dual-play packs commercialiseert, moeten de toepasselijke wholesaletarieven worden berekend naar het voorbeeld van een triple-playaanbod dat wordt ontleed om er de waarde van de telefoniedienst uit te halen.
244. De kabeloperatoren moeten, binnen een termijn van een maand na de publicatie van dit besluit, aan elke operator die daarom verzoekt een volledige lijst bezorgen van de

tariefplannen die worden aangeboden of die niet langer worden aangeboden, met de retailtarieven die van toepassing zijn op hen, door eveneens de bijdragen tot de toepasselijke auteursrechten te identificeren. Deze lijst moet up-to-date gehouden worden door de kabeloperatoren.

245. De wholesaleprijs die van toepassing is op de aanbiedingen die specifiek zijn voor een begunstigde moet geval per geval worden bepaald.

8.3 TOEPASSING OP DE AANVULLENDE DIENSTEN OF FACILITEITEN

Probleemstelling

246. De retailtarieven van de kabeloperatoren zijn niet enkel samengesteld uit een maandabonnement. Daarbij komen nog voor de gebruiker een reeks andere specifieke kosten en vergoedingen (bijvoorbeeld: de installatie van een nieuwe aansluiting of de activering van een dienst).

Analyse

247. Buiten het maandabonnement bevat de tarieflijst van de kabeloperatoren een aantal specifieke kosten en vergoedingen. Het is dus relevant om daarvoor in een overeenstemmend wholesaletarief te voorzien.
248. Een optimale theoretische benadering zou erin kunnen bestaan dat er een retailminustarief wordt bepaald voor elk van de betreffende verrichtingen. Het BIPT vindt evenwel dat een dergelijke aanpak per afzonderlijke verrichting in de praktijk niet haalbaar is. De bepaling van velerlei *minussen* zou leiden tot een vermeerdering van het administratieve werk met een kostprijs die niet in verhouding staat tot het belang van deze verrichtingen. Bovendien zou de juistheid van deze methode niet gewaarborgd zijn, aangezien de mogelijkheid bestaat dat het tarief van deze verrichtingen soms lager is dan de kosten ervan en dat deze kosten worden terugverdiend via andere kanalen (het kan bijvoorbeeld gebeuren dat sommige installatiekosten niet worden gefactureerd tijdens de installatie maar later terugverdiend worden via maandelijkse vergoedingen).
249. Daarom kiest het BIPT als pragmatische oplossing ervoor dezelfde minus toe te passen op het geheel van de elementen die samen de tarieflijsten van de kabeloperatoren vormen. Het BIPT had dezelfde pragmatische oplossing gekozen in zijn ontwerpbesluit van 20 december 2006 betreffende de kwalitatieve en kwantitatieve aspecten van het WLR-referentieaanbod. OPTA heeft een analoge oplossing aangenomen in zijn besluit betreffende de UPC- en Ziggo-tarieven¹⁰¹.
250. Dat betekent ook dat verrichtingen die op retailniveau gratis worden verstrekt door de kabeloperator ook gratis zullen worden aangeboden op wholesaleniveau. Gaat men uit van het principe dat de kosten van deze verrichtingen terugverdiend worden door

¹⁰¹ OPTA, 10 maart 2010, tarieven WLR-C UPC en Ziggo, § 83.

bestaande elementen van retailtarieven (waaronder de maandelijkse vergoeding), is het logisch dat deze kosten ook worden terugverdiend via de wholesaletarieven die de kabeloperator toepast.

251. Voor een transparante tarifiering van de aanvullende en bijkomende diensten van toepassing op de begunstigden van de toegangsaanbiedingen is het nodig dat deze begunstigden de lijst van deze aanvullende en bijkomende diensten kunnen kennen, alsook de retailtarieven die van toepassing zijn op hen. Deze inlichtingen moeten noodzakelijkerwijs meegedeeld worden door de kabeloperatoren.

Besluit

252. De minussen bepaald in § **Erreur ! Source du renvoi introuvable.** zijn van toepassing op alle elementen die samen de tarieflijsten van de kabeloperatoren vormen.
253. De kabeloperatoren moeten, binnen een termijn van een maand na de publicatie van dit besluit, aan elke operator die daarom verzoekt een volledige lijst bezorgen van de aanvullende en bijkomende diensten die van toepassing zijn op hen, alsook de bijbehorende tarieven. Deze lijst moet up-to-date gehouden worden door de kabeloperatoren.

8.4 WIJZIGING VAN DE WHOLESALPRIJZEN NAAR AANLEIDING VAN DE WIJZIGINGEN VAN DE RETAILPRIJZEN

Probleemstelling

254. De logica van een prijsregulering op basis van het retail-minusprincipe bestaat erin dat de wholesaleprijzen evolueren naargelang van de retailprijzen. Het is dus nodig om de nadere bepalingen vast te leggen volgens welke de begunstigden van de wholesaleaanbiedingen worden ingelicht over de wijzigingen van de wholesaleprijzen teweeggebracht door de wijzigingen van de retailprijzen.

Analyse

255. Aangezien de wholesaleprijzen frequent kunnen evolueren (even vaak als de retailprijzen), dient in een mechanisme te worden voorzien aan de hand waarvan de kabeloperatoren de begunstigden van de toegangsaanbiedingen op de hoogte brengen van de wijzigingen van de wholesaleprijzen veroorzaakt door de wijzigingen van de retailprijzen. De begunstigden moeten inderdaad kunnen reageren op de dalingen of stijgingen van de wholesaleprijzen. Wanneer een alternatieve operator wordt ingelicht over tariefverhogingen of -verlagingen die betrekking hebben op de wholesalediensten, is het mogelijk dat die operator zijn retailprijzen dienovereenkomstig wenst aan te passen. Bovendien is het absoluut noodzakelijk dat een begunstigde van een toegangs aanbod in staat wordt gesteld om zijn klanten te informeren, binnen de wettelijke termijnen, over de tariefwijzigingen die hij doorvoert. Artikel 6, § 2, van de wet van 15 mei 2007 betreffende de bescherming van de consumenten inzake omroeptransmissie- en omroepdistributiediensten en artikel 108, § 2, van de wet van 13 juni 2005 betreffende de

elektronische communicatie wat betreft leggen de voorwaarden vast volgens welke de gebruikers moeten worden voorgelicht over contractuele wijzigingen:

Onverminderd de toepassing [van hoofdstuk 3, afdeling 6 van de wet van 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming], hebben de abonnees het recht om bij kennisgeving van voorgestelde wijzigingen [aan een beding van het afgesloten contract] het contract zonder boete op te zeggen. De abonnees worden tijdig en ten minste één maand vooraf naar behoren individueel ter kennis gesteld van dergelijke wijzigingen en worden tegelijkertijd op de hoogte gesteld van hun recht om zonder boete het contract op te zeggen uiterlijk de laatste dag van de maand die volgt op de inwerkingtreding van de wijzigingen indien zij de nieuwe voorwaarden niet aanvaarden.

In geval van een tariefverhoging heeft de abonnee het recht om zonder boete het contract op te zeggen uiterlijk de laatste dag van de maand die volgt op de ontvangst van de eerste factuur na de inwerkingtreding van de wijzigingen.

256. Het BIPT is voorstander van een kennisgeving van de wijzigingen van de wholesaletarieven uiterlijk twee maanden voordat ze van kracht worden. Deze termijn wordt in de praktijk toegepast in geval van wijzigingen van de "Carrier price List" van Belgacom¹⁰². Het stelt de begunstigden van toegangsaanbiedingen in staat om te reageren op de commerciële acties van de kabeloperatoren en om de wettelijke bepalingen inzake voorlichting van de gebruikers in acht te nemen.

Besluit

257. Brutélé, Coditel en Telenet zullen de begunstigden van hun toegangsaanbiedingen inlichten over de wijzigingen aan de wholesaletarieven ten laatste twee maanden voor de inwerkingtreding.

¹⁰² Indien een tariefwijziging een maand op voorhand of zelfs iets meer dan een maand voor de inwerkingtreding wordt gemeld, kan de alternatieve operator zijn klanten niet op de hoogte brengen van een verhoging van de retailprijzen binnen de termijn die wordt bepaald door het regelgevingskader om de consumenten te beschermen. Het Instituut heeft verscheidene maal geoordeeld dat een termijn van 2 maanden geschikt was. Zie bijvoorbeeld het besluit van 29 september 2009 teneinde voorlopige maatregelen op te leggen om de invoering van een "service fee" voor de VAS-oproepen vanuit een mobiel netwerk uit te stellen, § 64.

9 PERIODIEKE UPDATE EN CONTROLE VAN DE KOSTEN

9.1 PERIODIEKE UPDATE VAN DE MINUSSEN

Probleemstelling

258. De kosten en inkomsten van ondernemingen variëren in de tijd. Het is dus nodig om op gezette tijden de minus-waarden te herberekenen op basis van bijgewerkte gegevens over kosten en inkomsten.

Analyse

259. De kabeloperatoren passen hun tariefplannen geregeld aan of voeren nieuwe tariefplannen in. Deze nieuwe aanbiedingen kunnen een invloed hebben op zowel de ARPU van de verschillende diensten (omdat de retailtarieven worden gewijzigd) als op de vermijdbare kosten (bijvoorbeeld omdat de invoering van nieuwe retailtariefplannen marketinguitgaven met zich brengt).
260. Om die redenen moeten de minus-waarden op gezette tijden kunnen bijgewerkt worden.
261. De minussen mogen echter niet opnieuw geëvalueerd worden bij elke wijziging van de retailtarieven. Een dergelijke frequentie van updaten zou een te grote werklast voor de kabeloperatoren en voor de regulator teweegbrengen, zonder een merkbare toegevoegde waarde te scheppen. De kans is immers klein dat een gewijzigd of nieuw tariefplan, apart beschouwd, op zich een zeer beduidende invloed zou hebben op de minus.
262. Het BIPT acht het redelijk en evenredig dat de minus-waarden gedurende minstens een jaar geldig blijven. Op basis van die termijn is het mogelijk om de eventuele seizoensgebonden effecten uit te schakelen. Die termijn stemt ook overeen met de minimale periodiciteit waarmee ondernemingen hun algemene boekhouding opstellen¹⁰³. Deze periodiciteit stemt daarenboven overeen met die van de verzameling van statistische gegevens van het BIPT.
263. Omdat de retailtarieven frequent wijzigen, biedt een tarifiering op basis van het retail-minusprincipe niet de mogelijkheid om uit te sluiten dat de kabeloperator tracht, door het niveau en/of de structuur van zijn retailtarieven te wijzigen, de wholesaleprijzen dusdanig te beïnvloeden dat een concurrentieverstorend effect ontstaat. Onder "concurrentieverstorend effect" verstaat het BIPT een beduidende verhoging van de wholesaleprijzen of een situatie van price squeeze tussen de wholesaleprijzen en bepaalde retailsaanbiedingen. Daarom zal het BIPT de retailprijzen van de kabeloperatoren volgen en, indien nodig, alle gepaste maatregelen treffen teneinde te garanderen dat de fundamentele doelstellingen worden nageleefd die zijn vastgelegd in de paragrafen 2 tot 4 van artikel 40/9 van de wet van 30 maart 1995 betreffende de

¹⁰³ Onder de bestemmingen van dit besluit publiceert alleen Telenet financiële inlichtingen per kwartaal.

elektronische communicatienetwerken en -diensten, en de audiovisuele mediadiensten in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.¹⁰⁴

Besluit

264. De toepasselijke minus-waarden zullen van kracht blijven gedurende ten minste een jaar.
265. Brutélé, Coditel en Telenet zullen de gegevens nodig voor de herziening van de minus-waarden verstrekken, volgens het formaat dat door het BIPT zal worden gepreciseerd.

9.2 KOSTENCONTROLE

Probleemstelling

266. De CRC-beslissing van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad) voorziet niet in een boekhoudkundige scheiding, noch in een systeem van kostentoe rekening. Het is echter noodzakelijk om een controle uit te oefenen op de kosten die werkelijk worden gedragen door de kabeloperatoren.

Analyse

267. De CRC-beslissing van 1 juli 2011 schrijft overeenkomstig artikel 40/11, § 11, vierde lid, van de wet van 30 maart 1995 voor dat de kabeloperatoren aan het BIPT alle elementen moeten meedelen aan de hand waarvan het de naleving van de tariefverplichtingen kan controleren.
268. Overeenkomstig artikel 14, § 2, van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector kan het BIPT in het kader van zijn bevoegdheden van elke betrokken persoon op gemotiveerde wijze alle nuttige informatie opvragen. Het BIPT bepaalt de termijn waarbinnen de inlichtingen moeten worden meegegeed.
269. Het is noodzakelijk een duidelijk en uitvoerig beeld te krijgen van de kosten die door de betrokken operatoren worden gedragen. Want:
 - 269.1. het BIPT moet controle kunnen uitoefenen op de werkelijkheid van de kosten die naar voren worden geschoven door de operatoren. Zo moet het BIPT kunnen nagaan of de uitvoeringskosten overeenstemmen met die welke zouden worden gedragen door een efficiënte operator.
 - 269.2. De kabeloperatoren moeten in staat zijn om hun kosten te bepalen om een correcte recuperatie daarvan te verkrijgen. Het is dus in hun eigen belang om deze nauwkeurig te identificeren.

¹⁰⁴ Meer bepaald ervoor zorgen dat er in de sector van de elektronische communicatie geen verstoring of beperking van de concurrentie is en ervoor zorgen dat er in vergelijkbare omstandigheden geen verschil in behandeling is van operatoren die elektronische communicatienetwerken en -diensten aanbieden.

- 269.3. In dit stadium zijn de bedragen die de operatoren hebben meegedeeld en die als basis hebben gediend voor de vaststelling van de wholesaletarieven, ramingen. Ze moeten op zo'n manier geverifieerd worden dat vermeden wordt dat de SMP-operatoren ongerechtvaardigde bedragen factureren aan de aanvragers van toegang. Er moet immers worden vermeden dat een kabeloperator de last die zijn concurrenten moeten dragen probeert op te drijven, door zijn kosten te overschatten, door in de kostenbasis irrelevante kosten te steken of door niet de meest efficiënte oplossingen in te voeren.
- 269.4. De kabeloperatoren hebben geen ervaring met de uitvoering van de verplichtingen die zijn opgelegd door de CRC-beslissing van 1 juli 2011. Dit kan de verklaring zijn waarom ze van de uitvoeringskosten ramingen hebben opgestuurd die onderling soms sterk verschillen.
270. Het is bijgevolg gepast om de kabeloperatoren te verplichten om aan het BIPT een overzicht te bezorgen van de kosten die daadwerkelijk gedragen zijn om hun verplichtingen te vervullen, waarbij de voornaamste categorieën tot uiting worden gebracht waarbinnen deze kosten gegroepeerd zijn, samen met de gepaste rechtvaardiging.
271. Onverminderd een aanvullend onderzoek door het BIPT zal het kostenoverzicht geattesteerd moeten worden door een erkend bedrijfsrevisor wat betreft de realiteit van de kosten en de relevantie van de toerekening ervan¹⁰⁵.
272. Op die basis zal het BIPT desgevallend kunnen beslissen om de tariefwaarden te wijzigen.

Besluit

273. De volgende inlichtingen moeten aan het BIPT worden meegedeeld door Brutélé, Coditel en Telenet uiterlijk binnen 3 maanden na de eerste effectieve vervulling van een onderstaande verplichting en vervolgens elk jaar:

Verplichtingen	Investerings	Andere kosten
Doorverkoop van analoge-televisiediensten		
Toegang tot het platform voor digitale televisie		
Doorverkoop van breedbanddiensten		

¹⁰⁵ Een soortgelijke aanpak is gevolgd in het kader van het model dat het mogelijk maakt de kostprijs te bepalen van de tarieven voor mobiele gespreksafgifte, zoals vermeld in het besluit van het BIPT van 29 juni 2010 betreffende markt 7 (§ 414): *Op verzoek van het BIPT hebben alle gegevens die aldus door de mobiele operatoren voorgelegd zijn, het voorwerp uitgemaakt van een onafhankelijke audit door bedrijfsrevisoren. De auditrapporten in kwestie zijn door de operatoren aan het BIPT bezorgd en wanneer dat nodig bleek is het kostenmodel dienovereenkomstig aangepast.*

Figuur 7: informatie mee te delen door de kabeloperatoren

274. Deze inlichtingen moeten voldoende gedetailleerd zijn om de hoofdcategorieën tot uiting te brengen waarbinnen de kosten gegroepeerd worden.
275. Deze inlichtingen moeten vergezeld gaan van de gepaste rechtvaardiging en van een attest vanwege een erkend bedrijfsrevisor met betrekking tot de werkelijkheid van de kosten en de relevantie van de toerekening ervan.

10 OVERIGE ASPECTEN DIE VOORTVLOEIEN UIT DE OPENBARE RAADPLEGING

Betrekkingen tussen kabeloperatoren en televisiezenders

276. Er is ongerustheid over de impact van de tarifiering van de wholesalediensten voor toegang tot de kabelnetten op de betrekkingen tussen de kabeloperatoren en televisiezenders (onderhandelingen over het niveau van de te betalen rechten, inachtneming van de exclusieve rechten, bewijs dat de vereiste vergunningen werden verkregen).
277. Het BIPT is van oordeel dat de "retail minus"-tarifiering op zich het niveau van de aan de televisiezenders te betalen rechten niet zal beïnvloeden. Ze voegt immers niets toe aan de bestaande motivaties voor de partijen om, afhankelijk van het geval, de te betalen rechten te verhogen of verlagen.
278. De CRC-beslissing van 1 juli 2011 garandeert de inachtneming van de exclusieve rechten, enerzijds door te verwijzen naar paragraaf 871, naar de wetsbepalingen van de wet op het auteursrecht en het toepasselijke aanverwante recht in geval van doorgifte via de kabel, en anderzijds door de alternatieve operatoren te verplichten om over rechten te beschikken voor de inhoud van de uitgezonden signalen in het aanbod van de SMP-operator, zoals bepaald in de paragrafen 788 en 792¹⁰⁶.
279. De kwestie van het bewijs van de vergunningen om aan het publiek door auteursrechten beschermde inhoud mee te delen, maakt niet het voorwerp uit van dit besluit. Deze kwestie werd behandeld in het besluit betreffende het referentieaanbod van Telenet ¹⁰⁷,

¹⁰⁶ § 788 CRC-beslissing: "De doorverkoop van het analoge-televisieaanbod is bedoeld om de alternatieve operatoren die over rechten beschikken in verband met de inhoud van televisiesignalen vervat in het analoge aanbod van de SMP-operator, de mogelijkheid te bieden om het analoge aanbod van de SMP-operator te reproduceren en het op de markt te brengen onder hun eigen merknamen. "

§ 792 CRC-beslissing: "De auteursrechten voor programma's die worden uitgezonden via het analoge aanbod zitten niet vervat in de doorverkoop van dat aanbod. De alternatieve operatoren zullen immers met de leveranciers van programma's moeten onderhandelen over de verwerving van auteursrechten voor de programma's die worden uitgezonden via het analoge aanbod. De alternatieve operatoren zullen overigens moeten bewijzen dat ze beschikken over de rechten in verband met het geheel van zijn programma's. "

¹⁰⁷ Deel 4.8 van de CRC-beslissing van 28 juni 2013 betreffende het wholesalereferentieaanbod van Telenet.

terwijl de referentieaanbiedingen van Brutélé¹⁰⁸ en Coditel¹⁰⁹ voorzien in een specifieke bepaling hieromtrent. Bovendien meent het BIPT dat de CRC-beslissing van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad) voldoende garantie geeft wat dat betreft in de paragrafen 788, 871 en 892.

280. De CRC-beslissing van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad) raakt niet aan de exclusieve rechten die de televisiezenders zouden hebben op de uitzending van bepaalde inhoud (bv. voetbalwedstrijden). De exclusiviteit wordt verkocht door de organisator van het spektakel (bv. sportvereniging, ...) aan een televisiezender, onafhankelijk van de operator die de transmissie verzorgt.
281. Wat betreft de noodzaak om alle zenders (analoog) verdeeld door een kabeloperator op te nemen, verwijst het BIPT naar § 788 van de CRC-beslissing van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad):

De doorverkoop van het analoge-televisieaanbod is bedoeld om de alternatieve operatoren die over rechten beschikken in verband met de inhoud van televisiesignalen vervat in het analoge aanbod van de SMP-operator, de mogelijkheid te bieden om het analoge aanbod van de SMP-operator te reproduceren en het op de markt te brengen onder hun eigen merknamen. Deze verplichting heeft dus als doel om op wholesalebasis de door de kabeltelevisieoperator doorgegeven analoge radio- en televisiesignalen en de netwerkaansluiting van de klant ter beschikking te stellen met het oog op doorverkoop door andere spelers.

[Stopzetting van analoge omroep \("analogue switch-off"\)](#)

282. Een respondent vraagt dat de regels voor kostentoe wijzing worden verduidelijkt in het geval van stopzetting van analoge omroep.
283. Een andere respondent benadrukt dat [vertrouwelijk].
284. Het BIPT meent dat de tarifaire gevolgen van de stopzetting van analoge omroep niet mogen worden aangekaart in het kader van dit besluit, dat is gebaseerd op de situatie die momenteel geldt op de markt. In geval van stopzetting van analoge omroep (in de omstandigheden waarin de CRC-beslissingen van 28 juni 2013 betreffende de referentieaanbiedingen van de verschillende kabeloperatoren voorzien), zou het BIPT de noodzaak moeten evalueren om de in dit besluit vastgelegde toewijzingsregels te wijzigen.

¹⁰⁸ Delen 2.1.3 en 2.2.5 van het referentieaanbod van Brutélé.

¹⁰⁹ Delen 3.2.1, 3.4, 4.7, 4.9 en 5.5 van het referentieaanbod van Coditel.

Andere aspecten van kwalitatieve aard

285. Voor de volgende aspecten, die betrekking hebben op de kwalitatieve aspecten van de aanbiedingen, verwijst het BIPT naar de CRC-beslissingen van 28 juni 2013 en naar de referentieaanbiedingen zoals goedgekeurd door deze beslissingen:

- de indienststelling van de interactieve diensten;
- de lijst met elementen die deel uitmaken van de interactieve diensten;
- de voorwaarden waaronder een "onbeperkt" verkeersvolume kan worden aangeboden in een breedbandaanbod;
- de bijkomende diensten die al dan niet deel uitmaken van het toepassingsgebied van de wholesaleaanbiedingen;
- het eventuele dubbele bezoek van een technicus;
- de definitie van de betrokken gebruikers;
- het gebruik van eenzelfde CAS voor de verschillende kabeloperatoren;
- het beheer van de breedbandprofielen.

Indexering van de retailtarieven

286. Een respondent benadrukt dat de kabeloperatoren geregeld hun prijzen verhogen aan de hand van een jaarlijkse indexering. Hij meent dat deze indexeringen geen stijging van de wholesaleprijzen zouden genereren en vraagt dat deze beperkingen worden opgelegd aan de kabeloperatoren om een dergelijke situatie te vermijden. Het BIPT deelt deze mening niet aangezien, enerzijds, de evolutie van de wholesaleprijzen naargelang van de retailprijzen inherent is aan een retail-minusformule en dat, anderzijds, de CRC-beslissing aan de kabeloperatoren geen enkele regulering van hun retailprijzen oplegt.

11 BESLUIT

287. Gelet op de Richtlijnen 2002/21/EG, 2002/19/EG en 2009/140/EG van het Europees Parlement en de Raad;
Gelet op de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector;
Gelet op de wet van 30 maart 1995 betreffende de elektronische communicatienetwerken en -diensten en de audiovisuele mediadiensten in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad;
Gelet op het decreet van 27 maart 2009 betreffende de radio-omroep en de televisie van de Vlaamse Gemeenschap;
Gelet op het gecoördineerde decreet van 26 maart 2009 over de audiovisuele mediadiensten van de Franse Gemeenschap;
Gelet op het decreet van 27 juni 2005 over de radio-omroep en de filmvoorstellingen van de Duitstalige Gemeenschap;
Gelet op het samenwerkingsakkoord van 17 november 2006 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franstalige Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap betreffende het wederzijds consulteren bij het opstellen van regelgeving inzake elektronische communicatienetwerken, het uitwisselen van informatie en de uitoefening van de bevoegdheden met betrekking tot elektronische communicatienetwerken door de regulerende instanties bevoegd voor telecommunicatie of radio-omroep en televisie;
Gelet op het ontwerpbesluit van het BIPT betreffende de wholesaletarieven voor de diensten voor toegang tot de kabelnetten op het grondgebied van Brussel-Hoofdstad dat ter raadpleging werd voorgelegd op 2 april 2013;
Gelet op het ontwerpbesluit van het BIPT dat werd overgezonden aan de CSA, de Medienrat en de VRM op 19 augustus 2013;
Gelet op de beslissing van de CSA van 29 augustus 2013 om het ontwerpbesluit aanhangig te maken bij de CRC;

Na overleg, beslist de CRC:

- 287.1. De aanvankelijke bijdragen in de uitvoeringskosten en de niet-terugkerende kosten per lijn zijn:

		Telenet	Coditel	Brutélé + Tecteo
Analoge-tv-aanbod				
Aanvankelijke uitvoeringskosten	€	369.951	332.263	365.195
Niet-terugkerende kosten per lijn	€ per lijn	2,00	2,00	2,00
Aanbod analoge tv + digitale tv				
Aanvankelijke uitvoeringskosten	€	639.695	626.833	637.751
Niet-terugkerende kosten per lijn	€ per lijn	4,00	4,00	4,00
Dual-playaanbod (analoge tv + digitale tv +				

breedband)				
Aanvankelijke uitvoeringskosten	€	750.000	750.000	750.000
Niet-terugkerende kosten per lijn	€ per lijn	5,00	5,00	5,00

Figuur 8 : De aanvankelijke bijdragen in de uitvoeringskosten en de niet-terugkerende kosten per lijn

287.2. De toepasselijke wholesaletarieven worden als volgt bepaald:

$$\text{Wholesaleprijs} = (\text{geldende retailprijs incl. btw} - \text{btw} - \text{bijdrage in de auteursrechten}^{110}) \times (1 - M \%)$$

Waarbij M:

	Coditel	Telenet	Brutéle
Analoge tv	20%	30%	30%
Analoge + digitale tv	20%	30%	30%
Dual-play (analoge tv + digitale tv + breedband)	20%	23%	23%

Figuur 9: minuswaarden van toepassing per operator en per type aanbod

287.3. Overeenkomstig de paragrafen 875, 970 en 1070 van de CRC-beslissing van 1 juli 2011 (Brussel-Hoofdstad) vormen de vastgelegde wholesaletarieven plafondprijzen.

287.4. De toepasselijke minus-waarden zullen van kracht blijven gedurende ten minste een jaar.

287.5. Er zal een kostencontrole worden ingesteld onder de voorwaarden die vastgesteld zijn in deel **Erreur ! Source du renvoi introuvable.**

12 INWERKINGTREDING EN GELDIGHEID

288. Dit besluit treedt in werking en wordt van kracht een maand na de publicatie ervan op de website van het BIPT, tenzij een andersluidende bepaling voor sommige verplichtingen.

289. De waarde van de minussen geldt tot de inwerkingtreding van een besluit waarin deze worden herzien.

¹¹⁰ De bijdrage in de auteursrechten moet enkel worden afgetrokken van het bedrag van het maandabonnement en niet van de andere tariefelementen.

13 BEROEPSMOGELIJKHEDEN

290. Gelet op het samenwerkingsakkoord van 17 november 2006 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap betreffende het wederzijds consulteren bij het opstellen van regelgeving inzake elektronische-communicatienetwerken, het uitwisselen van informatie en de uitoefening van de bevoegdheden met betrekking tot elektronische-communicatienetwerken door de regulerende instanties bevoegd voor telecommunicatie of radio-omroep en televisie, en in het bijzonder artikel 1 van dat akkoord; is het mogelijk om tegen dit besluit beroep aan te tekenen bij het hof van beroep te Brussel, Poelaertplein 1, B-1000 Brussel binnen zestig dagen na de kennisgeving ervan. Het hoger beroep wordt ingesteld: 1° bij akte van een gerechtsdeurwaarder die aan de tegenpartij wordt betekend; 2° bij een verzoekschrift dat, in zoveel exemplaren als er betrokken partijen zijn, ingediend wordt op de griffie van het gerecht in hoger beroep; 3° bij ter post aangetekende brief die aan de griffie wordt gezonden; 4° bij conclusie, ten aanzien van iedere partij die bij het geding aanwezig of vertegenwoordigd is. Met uitzondering van het geval waarin het hoger beroep bij conclusie wordt ingesteld, vermeldt de akte van hoger beroep, op straffe van nietigheid de vermeldingen van artikel 1057 van het gerechtelijk wetboek.

14 ONDERTEKENING

Gedaan te Brussel, 11 december 2013.

Voor de Conferentie,

Carlo ADAMS
Vicevoorzitter van de Algemene Kamer van
de Vlaamse Regulator voor de Media

Yves DERWAHL
Voorzitter van de Besluitvormingskamer van
de Medienrat

Secretaris van de CRC

Voorzitter van de CRC

ANNEXE A. VERTROUWELIJKE GEGEVENS

ANNEXE B. AFKORTINGEN

A	
AIESH	Association Intercommunale d'Électricité du Sud-Hainaut
ALE	Association liégeoise d'électricité (Luikse elektriciteitsmaatschappij)
ARPU	Average revenue per user
B	
BEREC	Orgaan van Europese regelgevende instanties voor elektronische communicatie
BIPT	Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie
Btw	Belasting op de toegevoegde waarde
C	
CPS	Carrier pre-selection
CRC	Conferentie van Regulators voor de elektronische-communicatiesector
CS	Carrier selection
CSA	Hoge Raad voor de audiovisuele media
D	
DVB-H	Digital Video Broadcasting - Handheld
DVB-S	Digital Video Broadcasting - Satellite
DVB-T	Digital Video Broadcasting - Terrestrial
E	
EBIT	Earnings before interest and taxes
EC	Europese Commissie
F	
FOD	Federale Overheidsdienst
G	
GAAP	Generally accepted accounting principles
GIE	Groepering voor bedrijfseconomische samenwerking
H	
HFC	Hybrid Fibre-Coax
I	
IFRS	International Financial Reporting Standards

IPTV	Internet Protocol Television
IRG	International Regulators' Group
IT	Information technology

N

NBB	Nationale Bank van België
NRA	National Regulatory Authority

O

OAU	Other Authorised Undertakings
OPTA	Onafhankelijk Post- en Telecommunicatie Autoriteit

P

PIB	Principles of implementation and best practices
-----	---

R

RGU	Revenue Generating Unit
RoS	Return on Sales

S

SMP	Significant market power
-----	--------------------------

T

TV	Televisie
----	-----------

V

VoD	Video on Demand
VRM	Vlaamse Regulator voor de Media

W

WACC	Weighted Average Cost of Capital.
WLR	Wholesale Line Rental

ANNEXE C. SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN VAN DE NATIONALE RAADPLEGING

291. De volgende ondernemingen of organisaties hebben een bijdrage geleverd in het kader van deze openbare raadpleging (in alfabetische volgorde):

- Belgacom
- Brutélé¹¹¹
- Coditel
- Doutrelepont et Associés¹¹²
- KPN Group Belgium
- Mobistar
- Telenet
- Test-Aankoop

292. Hun bijdragen worden samengevat in de volgende delen. Deze samenvatting heeft tot doel de meningen en de opmerkingen te weerspiegelen die werden geformuleerd bij de openbare raadpleging. Zij anticipeert helemaal niet op de standpunten die het BIPT zou kunnen innemen na afloop van de raadpleging.

C.1. BELGACOM

293. Belgacom stelt vast dat de volumes van analoge aansluitingen verminderen [vertrouwelijk]. Deze situatie vloeit volgens Belgacom voort uit de migratiestrategie gevolgd door de kabeloperatoren.

294. Belgacom meent dat het totale abonneepark en het marktaandeel van de operatoren maar een weinig zijn afgenomen.

295. Belgacom betreurt de vertragingen die werden vastgesteld bij de openstelling van de kabel voor de concurrentie.

296. Belgacom stelt vast dat het ontwerpbesluit geen garantie biedt dat men gedurende een voldoende lange periode over de wholesalediensten zal kunnen beschikken. De kabeloperatoren geven geen enkele aanwijzing over de datum waarop ze van plan zijn om over te gaan tot de buitenwerkingstelling van hun analoge aanbod. [vertrouwelijk].

297. Belgacom bekritiseert de manier waarop het ontwerpbesluit de kwestie van de zelfpromotiekanalen tracht te regelen. De redenen die worden opgegeven om af te wijken van een verbod of een filtering van deze kanalen, berusten volgens Belgacom op een onjuiste interpretatie van de CRC-beslissing van 1 juli 2011.

¹¹¹ Brutélé heeft aangegeven dat zijn opmerkingen gelijkaardig zijn aan die van Tecteo.

¹¹² Deze bijdrage werd door de CSA aan het BIPT bezorgd.

298. [vertrouwelijk]

299. [vertrouwelijk]

C.2. BRUTÉLÉ

300. Brutélé betwist de globalisering van Brutélé en Tecteo die wordt gehanteerd voor de kosten voor het opzetten van de wholesaletoegangsdiensten.
301. Brutélé betwist het feit dat er geen rekening werd gehouden met de door hem geraamde implementatiekosten. Het benadrukt ook dat de wholesalekosten gevoelig zijn voor het aantal abonnees, in het bijzonder de IT-kosten. Het betwist ten slotte de keuze van Numericable als referentie voor de kosten van een efficiënte operator.
302. Brutélé meent dat het, op basis van de voorgestelde tariefvoorwaarden, de implementatiekosten niet kan terugwinnen. Het verzet zich in het bijzonder tegen het feit dat de implementatiekosten worden verdeeld over de totaliteit van de klantenbasis van de kabeloperator en niet alleen tegen het causaliteitsbeginsel.
303. Brutélé meent dat het de vereiste investeringen niet kan financieren, niet via een bankinstelling, niet via een kapitaalsverhoging. De enig optie zou bestaan in een verhoging van de retailprijzen. [vertrouwelijk]
304. Brutélé betwist het feit dat de minussen niet werden vastgelegd op basis van de vermijdbare kosten en de verdeelsleutels ingediend door Brutélé. De regulator heeft in de rubriek "vermijdbare kosten" bijkomende kosten opgenomen die niet gerechtvaardigd zijn (zoals de decoders en de installaties).
305. Brutélé formuleert bepaalde alternatieve voorstellen zoals: afzonderlijke uitvoeringskosten voor Brutélé en Tecteo, voorzien in bindende volumevoorspellingen en de betaling van het geheel van de uitvoeringskosten door de eerste aanvrager (met terugbetaling achteraf in geval van een tweede aanvraag, enz.), de toewijzing van de uitvoeringskosten volgens het causaliteitsbeginsel of, bij gebrek daaraan, afhankelijk van de brutoverwerving van klanten. Bovendien zou door de begunstigde operatoren rekening moeten worden gehouden met de, terugkerende en niet-terugkerende, kosten die specifiek zijn voor de internetdienst, en zouden deze moeten worden verdeeld volgens het werkelijke aantal internetklanten van de begunstigde operator.
306. Brutélé bekritiseert het besluitvormingsproces, meer bepaald bij gebrek aan transparantie van het Excel-berekeningsmodel en de kosten van Coditel en de parallelle aanneming van de besluiten met betrekking tot de kwalitatieve en kwantitatieve aspecten. Om de efficiënte kosten te bepalen is het absoluut noodzakelijk de kwalitatieve voorwaarden te finaliseren die moeten worden doorgevoerd.

307. Brutélé haalt een aantal, naar zijn mening, nefaste gevolgen aan van het ontwerpbesluit: negatieve impact op de investeringen die werden verwezenlijkt of gepland door Brutélé en Tecteo, beperking van hun capaciteit om Belgacom te beconcurreren wat betreft breedbandinternet [vertrouwelijk], risico van stijging van de retailprijzen.
308. Brutélé stelt zich vervolgens vragen bij het bestaan van een vraag naar de diensten voor toegang tot zijn netwerk, rekening houdend met het commerciële akkoord dat is gesloten tussen KPN en Belgacom, met de bekendmaking door Mobistar van de stopzetting van de commercialisering van de vaste diensten aan de consumenten en twijfels wat betreft de intenties van Belgacom. In dat kader eist Brutélé dat er wordt voorzien in verbintenissen ("binding forecasts").
309. Brutélé benadrukt dat een termijn van verscheidene jaren alvorens de opschorting van de analoge-televisiedienst toe te staan, ertoe zou leiden dat het behoud van een analoge aanbod kunstmatig zou worden verlengd en de mogelijkheid zou beperken voor de kabeloperatoren om optimaal gebruik te maken van hun netwerken. Brutélé betwist dat het voor de grootste middelen moet zorgen voor de ontwikkeling van deze wholesaledienst [vertrouwelijk]. Bovendien vraagt het om een mechanisme voor terugwinning van kosten in geval van stopzetting van het analoge aanbod.
310. Brutélé staat op de noodzaak om snel over te gaan tot de jaarlijkse herziening van de marktvoorwaarden, des te meer aangezien de huidige marktanalyse achterhaald is.

C.3. CODITEL

311. Coditel meent dat de kosten voor uitvoering van het besluit ten minste deze zullen zijn die zijn aangegeven in de hoogste schalen van zijn ramingen.
312. Coditel beschouwt dat Belgacom niet of niet meer is geïnteresseerd in de doorverkoop van analoge televisie. Het merkt op dat BASE een akkoord heeft gesloten met Belgacom voor zijn televisieaanbod (SNOW). Coditel concludeert daaruit dat de uitvoeringskosten maximaal een keer zullen worden betaald, wat voor hem investeringen inhoudt zonder hoop van die terug te winnen.
313. Coditel legt de nadruk op het risico dat het minder kan terugverdienen dan de andere kabeloperatoren. Het concludeert dat het ontwerpbesluit onvoldoende rekening houdt met de kleinere omvang van Coditel.

C.4. DOUTRELEPONT ET ASSOCIÉS

314. Het advocatenkantoor Doutrelepont et Associés raadt aan om de berekeningsformule zo aan te passen dat ze neutraal wordt vanuit het standpunt van de auteursrechten. Volgens hem zou de kabeloperator de bijdrage tot de auteursrechten kunnen willen beperken (resultaat van onderhandelingen) met als doel de retailprijs waarop de minus is gebaseerd te maximaliseren.

315. Doutrelepont et Associés raadt aan om het ontwerpbesluit zo aan te passen dat de exclusieve rechten die verband houden met de auteursrechten in acht worden genomen.
316. Doutrelepont et Associés raadt aan dat de alternatieve operatoren een geschikt bewijs leveren dat ze wel degelijk beschikken over de door de houders van auteursrechten toegekende vergunningen. Daartoe raadt het aan om een openbaar register voor vergunningen te creëren.

C.5. KPN GROUP BELGIUM (KPN)

317. KPN steunt het ontwerpbesluit volledig maar vraagt dat bepaalde punten duidelijker en transparanter worden gemaakt.
318. KPN betreurt dat het niet makkelijk is om de toepasselijke wholesaletarieven te bepalen. Het merkt op dat het ontwerp meer nauwkeurig en beter geargumenteed zou moeten worden wat betreft de kostenmodellen en de manier waarop de wholesaleprijzen uiteindelijk worden vastgelegd.
319. KPN meent dat de keuze van de ARPU als referentieprijz gerechtvaardigd is maar vraagt dat de doorgevoerde aanpassingen beter worden geargumenteed.
320. KPN meent dat de inachtneming van de vorige retailaanbiedingen de alternatieve operatoren zou kunnen benadelen indien deze een hogere ARPU hebben dan de ARPU vastgelegd in de huidige referentieaanbiedingen.
321. KPN suggereert om de berekeningsparameters eventueel vaker dan één keer per jaar te herzien, en dat deze revisie betrekking heeft op zowel de kosten als op de retailprijzen.
322. Volgens KPN is het ontwerpbesluit niet voldoende duidelijk inzake auteursrechten en inhoudsrechten algemeen. Het is absoluut noodzakelijk dat alle rechten met betrekking tot de inhoud worden uitgesloten van de wholesaleprijz.
323. KPN vraagt of een alternatieve operator alle door een kabeloperator uitgezonden zenders moet overnemen. Zo ja, zal er geen mogelijkheid zijn tot diversifiëring en onderhandeling met de uitgevers van diensten zijn.
324. KPN benadrukt dat de inhoudskosten een vast element hebben, dat enkel de kabeloperatoren kunnen afschrijven op een brede klantenbasis. De nieuwkomers zullen dus de grootste inhoudskosten per abonnee betalen.
325. KPN is van oordeel dat de in het ontwerpbesluit voorgestelde minussen onvoldoende zijn. De alternatieve operatoren zullen dezelfde vermijdbare kosten moeten dragen als de kabeloperatoren (zelfs nog meer gezien hun kleinere schaal). Bepaalde vaste kosten (bv. algemene lasten) worden niet in beschouwing genomen bij de berekening van de minus.

326. KPN bekritiseert de keuze van bepaalde toewijzingsleutels.
327. De voorgestelde marge is volgens KPN onvoldoende om een rendabel businessplan te hebben.
328. KPN verbaast zich over het behoud van de zelfpromotiekanalen in de analoge aanbiedingen, terwijl deze een concurrentienadeel vertegenwoordigden voor de alternatieve operatoren. KPN vraagt ook meer details over de berekeningsmethode en de vastgelegde waarde voor deze kanalen.
329. KPN beschouwt de uitvoeringskosten als te hoog en vraagt om nauwkeuriger te zijn voor de berekening, de verdeling en de toepassing van deze kosten. KPN meent ook dat de eis van een vaste betaling per verwerving een maatregel is die de nieuwkomers sterk benadeelt.
330. KPN betreurt het gebrek aan besluit wat betreft de interactieve diensten, terwijl digitale televisie een geheel vormt dat deze diensten omvat.

C.6. MOBISTAR

331. Mobistar betreurt de vertraging bij de behandeling van het dossier en vraagt aan de regulatoren om de volgende stappen snel aan te pakken.
332. Voor Mobistar is het niet duidelijk wat de kosten zijn en de bijbehorende regels voor toewijzing die worden beschouwd bij de bepaling van de minus. Mobistar wenst een beter inzicht te krijgen in en meer transparantie over deze kwestie.
333. Mobistar meent dat het ontwerpbesluit niet overeenstemt met de technische beschrijving van de aanbiedingen van de kabeloperatoren verstrekt in de kwalitatieve referentieaanbiedingen. Het ontwerpbesluit verstrekt niet voldoende helderheid over de manier waarop de specifieke wholesalekosten zullen worden gecijferd.
334. Mobistar geeft aan dat de kosten in verband met de inhoud worden onderschat in het model aangezien geen enkel onderscheid wordt gemaakt tussen de auteursrechten en de kosten die rechtstreeks worden betaald aan de distributeurs van televisiediensten.
335. Mobistar gaat akkoord met een reeks keuzes van de regulatoren betreffende de berekening van de minus maar stelt zich vragen over de manier waarop de aanvullende diensten worden gekwantificeerd. Het betreft kwalitatieve diensten die een economisch nut hebben voor de consument, zoals premium inhoud, gratis toegang tot de evenementen en (tijdelijke) promoties. Mobistar voert het argument aan dat dergelijke diensten moeten worden geëvalueerd op economisch vlak en moeten worden opgenomen in de minus.

336. Mobistar vraagt om de beoordeling van het Barker-kanaal te herzien en vraagt om de mogelijkheid te krijgen, als alternatieve operator, om te kiezen om het Barker-kanaal ofwel te schrappen, ofwel een niet-discriminerende toegang te krijgen tot de inhoud van het kanaal.
337. Mobistar vraagt aan de regulatoren om duidelijke maatregelen vast te leggen om een level playing field te garanderen. Door een aantal beperkingen vast te leggen inzake de (wholesale)prijzen, kan bijvoorbeeld een eventueel pricesqueeze-effect worden vermeden.
338. Mobistar klaagt het feit aan dat de WACC die wordt gebruikt voor de investeringskosten, wordt overschat.

C.7. TELENET

339. Telenet stelt zich vragen over het feit dat de procedure wordt opgesplitst tussen de kwalitatieve en kwantitatieve aspecten¹¹³. Aangezien de tarieven afhangen van de kwalitatieve voorwaarden - die worden bepaald via de referentieaanbiedingen die nog niet rond zijn - deze moeten dus eerst worden afgewerkt.
340. Telenet is van oordeel dat een rechtsonzekerheid wordt gecreëerd door het feit dat de wholesaletarieven in verband met de interactiviteit zullen worden bepaald in een later besluit, aangezien de kabeloperatoren aldus nog steeds geen totaaloverzicht hebben van de maatregelen.
341. Volgens Telenet verstoort de verplichting in haar huidige toestand de concurrentie omdat ze een ondoeltreffende concurrentie mogelijk maakt en de kabeloperatoren een concurrentienadeel bezorgt.
342. Telenet merkt op dat een aantal methodische keuzes niet (voldoende) zijn gemotiveerd. Volgens Telenet wordt aldus het recht om te worden gehoord geschonden aangezien het volgens hem onmogelijk is om zijn standpunt op een nuttige wijze uiteen te zetten door de onvolledige en onduidelijke aard van het ontwerpbesluit.
343. Telenet is het eens met het retail-minusprincipe maar merkt op dat de gekozen tenuitvoerbrenging ertoe leidt dat de kabeloperatoren het grootste deel van hun wholesalekosten niet zullen terugverdienen doordat er rekening wordt gehouden met de kostenraming van de kleinste kabeloperator, Coditel. Hierdoor liggen de wholesalevergoedingen dan ook een stuk onder de werkelijke kosten van Telenet. Aangezien Telenet zijn investeringskosten niet voldoende kan terugwinnen, is er volgens hem een probleem met het beginsel van kostenveroorzaking.

¹¹³ Bovendien worden de kosten van Coditel gebruikt als referentie terwijl de precieze kwalitatieve voorwaarden van het referentieaanbod van Coditel nog niet zijn vastgelegd.

344. Volgens Telenet is er een probleem met transparantie dat hoofdzakelijk te wijten is aan het feit dat Coditel als referentiepunt wordt genomen aangezien de technische details en kostenramingen aldus niet helemaal toegankelijk zijn.
345. Volgens Telenet vertrekt het BIPT van het verkeerde idee dat een duurdere technische oplossing automatisch een minder efficiënte oplossing betekent. De systemen van de grotere kabeloperatoren zijn bijvoorbeeld complexer en moeten beantwoorden aan hogere normen inzake performantie en betrouwbaarheid en, naar aanleiding van de activering van een groter aantal wholesalelijnen, is een meer doorgedreven automatisering vereist, wat een grotere investering vergt. Bovendien biedt het Telenet-netwerk een veel groter klantenbestand. Dat vormt een belangrijke factor van efficiëntie voor de alternatieve operator aangezien hij de kosten kan doorberekenen aan een mogelijk groter klantenbestand.
346. Volgens Telenet is het ter raadpleging voorgelegde ontwerpbesluit discriminerend aangezien het zelf het grootste deel van de wholesalekosten zal moeten dragen terwijl de investeringen enkel ten behoeve van de alternatieve operatoren gebeuren.
347. Telenet merkt op dat een aantal kosten of inkomsten niet onder het toepassingsgebied van het besluit vallen en ten onrechte in rekening worden gebracht, zoals de inkomsten van de decoders en interventies.
348. Telenet begrijpt niet waarom de wholesalekosten worden gekoppeld aan de retailprijzen en meldt dat dat niet aanzet tot prijzenconcurrentie.
349. Het is Telenet niet helemaal duidelijk op welk tarief de minus moet worden toegepast.
350. Telenet meldt dat het BIPT verkeerdelijk is vertrokken van het principe dat de "multiple-playaanbiedingen" ook het kabelabonnement omvatten terwijl dat steeds apart wordt gefactureerd.
351. Telenet bekritiseert het feit dat geen enkele WACC wordt toegepast op de niet-terugkerende kosten. De WACC zou overigens veel hoger moeten zijn omdat hij even hoog is als het percentage dat wordt gebruikt door OPTA bij de doorverkoop van analoge televisie, terwijl het investeringsrisico hier veel groter is.
352. Wat betreft de actieve breedbandprofielen van Telenet die zouden worden gebruikt door een begunstigde, benadrukt Telenet dat om de operationele complexiteit zo goed mogelijk te beheren, het op elk ogenblik moet kunnen beslissen om bepaalde breedbandprofielen niet langer actief te ondersteunen en deze te schrappen. De begunstigten die dit profiel gebruiken moeten hun klanten kunnen migreren naar een ander actief breedbandprofiel binnen de opgelegde termijn.

353. Volgens Telenet wordt de commerciële waarde van het zelfpromotiekanaal dat deel uitmaakt van het digitale aanbod sterk overschat gezien de geringe relevantie van analoge toegang voor de klanten die een digitale-televisieaanbod genieten.

C.8. TEST-AANKOOP (T-A)

354. T-A betreurt dat de kabel tot op heden ontsnapt aan de liberalisering van de telecommunicatiesector, met negatieve gevolgen voor de markt inzake digitale televisie en gebundelde aanbiedingen.

355. T-A stelt vast dat, door het feit dat de Belgen grotendeels toegang hebben tot twee netwerken (kabel en IPTV) en door het feit dat er geen reële alternatieven zijn (DVB-T, DVB-S, DVB-H), de keuze beperkt is tot Belgacom en een kabeloperator.

356. T-A citeert als negatieve gevolgen de prijzen van de "packs" die stabiliseren op een relatief hoog niveau, bepaalde technologische vertragingen (vb. inzake decoders die minder energie verbruiken of oplossingen zonder decoders) en een stijgende prijs voor analoog ondanks een beperkt aanbod.

357. T-A pleit voor een daadwerkelijke openstelling van de kabel en van het tv-platform van Belgacom, met een onafhankelijkheid en voldoende flexibiliteit voor de alternatieve operatoren.

ANNEXE D. OPMERKINGEN VAN DE EUROPESE COMMISSIE

D.1. BESLUIT VAN 7 NOVEMBER 2013

EUROPEAN COMMISSION

Brussels, 7.11.2013

C(2013) 7694 final

Conference of Regulators (CRC)

c/o Vlaamse Regulator voor de

Media

Boulevard du Roi Albert II 20, B 21

1000 Brussels

Belgium

For the attention of:

Mr Carlo Adams

Fax: +32 2 553 45 06

Dear Mr Adams,

Subject: Commission Decision concerning Case BE/2013/1511: Retail markets for the delivery of broadcasting signals and access to broadcast networks in Belgium - Remedies

Comments pursuant to Article 7(3) of Directive 2002/21/EC

I. PROCEDURE

On 8 October 2013, the Commission registered a notification from the Conference of Electronic Communications Sector Regulators (CRC)¹, concerning the retail markets for the delivery of broadcasting signals and access to broadcast networks² in Belgium.

A national consultation³ has been carried out individually by each of the regulators in their respective regions⁴.

¹ Under Article 7 of Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (Framework Directive), OJ L 108, 24.4.2002, p. 33, as amended by Directive 2009/140/EC, OJ L 337, 18.12.2009, p. 37, and Regulation (EC) No 544/2009, OJ L 167, 29.6.2009, p. 12.

² This market is not listed in the Commission Recommendation 2007/879/EC of 17 December 2007 on relevant product and service markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (Recommendation on relevant markets), OJ L 344, 28.12.2007, p. 65.

³ In accordance with Article 6 of the Framework Directive.

⁴ CRC explains that in Belgium four regulators have competences in the regulation of the retail market for the delivery of broadcasting signals and access to broadcasting networks, each of them for a specific part of the national territory (linguistic territory): i.e. the Belgian Institute for Postal services and Telecommunication (BIPT) for the bilingual region Brussels-Capital; the Conseil supérieur de l'audiovisuel (CSA) for the French linguistic region; The Vlaamse regulator voor de media (VRM) for the Dutch linguistic region and the Medienrat for the German linguistic region.

On 17 October 2013, a request for information⁵ (RFI) was sent to CRC and a response was received on 22 October 2013.

Pursuant to Article 7(3) of the Framework Directive, national regulatory authorities (NRAs), the Body of European Regulators for Electronic Communications (BEREC) and the Commission may make comments on notified draft measures to the NRA concerned.

II. DESCRIPTION OF THE DRAFT MEASURE

II.1. Background

The retail markets for the delivery of broadcasting signals and access to broadcast networks in Belgium was previously notified to and assessed by the Commission under case BE/2011/1229⁶. At the time CRC defined the relevant market as the retail market for the delivery of analogue and digital TV signals delivered over cable (CATV) and DSL broadcasting signals delivered over copper (IPTV). Satellite TV as well as digital terrestrial television (DTT) were excluded from the market. CRC did not identify a separate market for bundles but took account of the importance of bundled offers in its significant market power (SMP) and remedies assessment. CRC defined geographically distinct markets corresponding to the coverage areas of individual cable operators in Belgium, i.e. (i) Telenet in parts of the bilingual region of Brussels-Capital, in nearly all of the Dutch-speaking region of Belgium, and in one commune of the French-speaking region of Belgium; (ii) Brutélé in parts of the bilingual region of Brussels-Capital and in some parts of the French-speaking region of Belgium; (iii) Numéricable⁷ in parts of the bilingual region Brussels-Capital and very limitedly the Dutch-speaking region of Belgium; (iv) Tecteo in one commune in the Dutch-speaking region, in nearly all of the French-speaking region, and in parts of the German-speaking region of Belgium; and (v) AIESH in the French-speaking region of Belgium.

CRC found Telenet, Brutélé, Numéricable, Tecteo and AIESH to have SMP in their respective coverage areas and imposed on the five SMP cable operators the obligation to provide an analogue-TV resale offer, i.e. analogue radio and TV-signals and the connection to the customer network for as long as the SMP operator provides analogue TV. On the four largest SMP cable operators, i.e. not on AIESH, it also imposed the obligation to provide access to their digital TV platform as well as a broadband Internet resale offer. However, an alternative operator may only resell the broadband Internet offer of an SMP operator if it also uses the digital TV-platform access offer of the same SMP operator. CRC proposed that all three regulated access products will be subject to a retail-minus price-cap regulation, the exact method of which would be made subject to a national consultation and an implementation decision at a later stage. CRC also proposed to impose non-discrimination and transparency obligations with regard to the provision of the regulated access products, including the publication of a reference offer and key performance indicators. The Commission, in its comments, raised *inter alia* issues of proportionality of the proposed access remedies⁸ and instructed CRC to monitor closely the relevant market⁹ and re-assess the developments on the markets in terms of infrastructure and services competition and, if necessary, revise its notified market review without delay.

⁵ In accordance with Article 5(2) of the Framework Directive.

⁶ C(2011) 4534.

⁷ Numéricable is the brand name under which Coditel offers its services.

⁸ In particular, the Commission invited CRC to justify the proportionality of the broadband Internet resale offer obligation in light of the access and the multicasting obligation imposed on Belgacom on

In July this year, CRC notified a draft measure setting out the details of the Reference Offer which was registered by the Commission under case number BE/2013/1485. In this measure CRC underlined that, to ensure the proportionality of the measure, the SMP operator has no obligation to implement the analogue TV resale remedy at all in the absence of actual demand materialising. In this respect, an alternative operator who wishes to obtain analogue TV access has to prove its commitment by signing a contract or providing a letter of intent in combination with a payment of an upfront fee. The Commission reiterated its comment on the proportionality of the analogue TV resale obligation.¹⁰

II.2. Current draft measure

The currently notified draft measure sets out the detailed methodology for calculating access prices on the basis of a "retail-minus" methodology.

Whilst CRC notified distinct draft decisions with respect to the proposals for the individual SMP operators, i.e. Telenet, Brutélé, Coditel (Numéricable) and Tecteo¹¹, the methodologies proposed are the same. In summary, CRC sets out its proposal for the determination of a (percentage) minus to calculate wholesale prices for (i) the resale offer of analogue TV services, (ii) access to the digital TV platform and (iii) the resale offer of broadband services. In doing so, CRC suggests to base the upfront costs not on the actual costs of the individual SMP operator but on the costs of an efficient operator. As a proxy for such an efficient operator CRC proposes to use the actual costs of Coditel. CRC considers the cost estimates provided by Coditel to be closest to those of an efficient operator given that its costs are lower than those estimated by the other cable operators and that it is the only Belgian operator that has experience with the provision of wholesale services over the cable network via its mother company, Numéricable France. Furthermore, CRC suggests deducting avoidable costs, such as content costs, billing and bad debt, marketing, sales and customer services but also the costs for modems and set-top-boxes as well as for installation and repair at the customer premises.

the wholesale broadband access market. In addition, the Commission was also of the opinion that CRC should reassess the proportionality of imposing the analogue TV resale obligation in light of the limited importance of the ability to broadcast to multiple TV-sets for end-users. The Commission concluded that, if the vast majority of end-users can watch TV on multiple TV-sets via IPTV and via CATV, then imposing analogue TV resale as a stand-alone obligation for as long as cable operators provide analogue TV may, potentially, be disproportionate with regard to the objective of evolving to full digital-TV provision.

⁹ In doing so, CRC was also asked to monitor the impact of the present obligation on the beneficiaries of the analogue resale obligation and their actual parallel investments in, and development of digital innovative services and infrastructures and withdraw the analogue resale obligation as soon as the market structure has become more prone to competitive dynamics.

¹⁰ C(2013) 5384.

¹¹ Coditel and AIESH concluded an agreement in December 2012 whereby Coditel acquires the management and exploitation rights for the cable network of AIESH, i.e. the analogue TV resale obligation imposed on AIESH in 2011 will in practice be carried out by Coditel. Furthermore, Brutélé and Tecteo are in the process of merging. The merger has been approved by the national competition authority. The two companies have an Economic Interest Grouping which lead CRC to consider Tecteo and Brutélé together when setting the wholesale tariffs for cable network access services, i.e. the implementation costs are considered only once for Tecteo and Brutélé.

The calculated value of the minus (in per cent) is proposed as follows:

	Coditel	Telenet	Brutélé	Tecteo
Analogue TV	20%	30%	30%	30%
Digital and Analogue TV ¹²	20%	30%	30%	30%
Dual Play (Analogue & Digital TV plus broadband) ¹³	20%	23%	23%	23%

As a reference for the relevant retail price, CRC proposes to use an average ARPU of each service component, i.e. operating revenues attributable to the selected relevant services. Any such operating revenues are net of VAT, content rights, promotions and discounts, and take into account all available tariff plans as well as tariff plans that are still in use by some retail customers but will eventually be discontinued. However, CRC did not consider also taking into account revenues generated by each category of triple or even quadruple play offers. In response to the Commission's request for information, CRC explains that given the wide range and frequent evolution of retail tariffs cable operators have not been able to provide separately the revenue generated by single play subscribers to each service and the revenue generated by each category of multi-play subscribers. This is why CRC has used the operators' ARPU of each service (instead of the retail tariffs) and worked out an ARPU for the bundle by adding the broadband and TV ARPU.

CRC also clarified in its response to the request for information that it will monitor the retail prices of the cable operators, to assess whether there are any "anti-competitive effects" (such as, for example, a potential price squeeze), and that it will take appropriate action should any such effects be detected.

In addition, CRC confirmed that in the context of a new market analysis (announced in case BE/2013/1485 to take place in 2014) it would also take into consideration bringing the costing methodology applied for this market in line with that applied for the wholesale broadband access market. In this context, CRC will also take into account the recently adopted Commission Recommendation on the consistent non-discrimination obligations and costing methodologies to promote competition and enhance the broadband investment environment¹⁴.

¹² In response to the Commission's request for information, CRC confirmed that the regulated operators did not provide any revenue breakdowns for television services distinguishing between "analogue TV revenues" and "digital TV revenues", implying that it was not possible to differentiate retail reference prices between those two services. In addition, according to CRC the structure of the retail market in Belgium is such that monthly fees for analogue TV and digital TV are identical (or very close). As a result, CRC argues, it would be consistent also for wholesale prices to be identical.

¹³ Whilst the minus in percentage terms is lower for the Dual Play offer, CRC points out that in absolute terms the minus for Dual Play is reasonably higher given that the retail price for Dual Play offers is generally much higher (with a ratio of ca. 1 : 3) than the basic TV offer.

¹⁴ OJ L 251, 21.9.2013, p. 13.

III. COMMENTS

The Commission has examined the notification [and the additional information provided by CRC and has the following comments:¹⁵

Appropriateness of certain assumptions in the proposed methodology

The Commission notes that when attempting to determine the relevant upfront costs of an efficient operator, CRC does not propose a model to calculate any such costs on a bottom-up basis, but uses as a proxy the estimated costs of one operator, Coditel, which it deems to reflect most closely the costs specific to the wholesale provision of an efficient operator. CRC justifies this decision in the submitted notification with the fact (i) that the cost estimates provided by Coditel are the lowest (if compared with the estimates provided by the other operators) and (ii) that Coditel – due to the experience of its French mother company in a comparable scenario – is better placed (if compared with the other operators) to provide a realistic and credible estimate of the costs involved. CRC, however, does not seem to have questioned and assessed the actual efficiency of the figures provided by the operator concerned.

The Commission questions whether the reasons provided by CRC are sufficient to assume that the costs put forward by Coditel are a reliable and objectively justified proxy to reflect the true costs of an efficient operator. As a result, the Commission asks CRC to provide additional justifications, in its final measure, why it is reasonable to assume that the costs provided by Coditel, indeed, are the best proxy for the costs of an efficient operator and do not require further efficiency adjustments. In this context, the Commission emphasizes that the applied costing methodology should allow efficient alternative operators to enter the market in a profitable way.

In addition, the Commission notes that when calculating the relevant reference retail prices through the use of an average ARPU, CRC only refers to analogue TV, digital TV (with analogue TV) and Dual Play (TV plus broadband). Any additional bundles, based on triple (or even quadruple play) are not taken into account. In this respect, the Commission takes note of CRC's argument that due to the complexity of the data gathering exercise it was not in a position to collect reliable data on separate revenues generated by single play subscribers to each service or the revenue generated by each individual category of service of multiple play subscribers (be it dual play, triple play or quadruple play). It is not clear from the explanations provided by CRC, however, why it would be more difficult to gather data for triple and quadruple play than for dual play, therefore the Commission invites CRC to set out in more detail in its final measure why it considers it appropriate and justified not to have the same reference for multiple play as it has for Dual Play.

¹⁵ In accordance with Article 7(3) of the Framework Directive.

Future appropriateness and proportionality of the proposed regulatory approach

The Commission notes, as already stated in the Commission's comments to the 2011 notification of the retail market for the delivery of broadcasting signals and access to broadcast networks in Belgium, that pursuant to Article 8(4) of the Access Directive all obligations imposed by NRAs shall be based on the nature of the problem identified, proportionate and justified in the light of the objectives laid down in Article 8 of the Framework Directive.

The Commission reiterates the comment made in BE/2011/1229 and, more recently, in BE/2013/1485, that digital broadcasting seems to be gaining ground in Belgium, whereas analogue-only TV significantly decreases in both use and importance. This trend has been confirmed over the past two years since the adoption of CRC's final measure in July 2011. In this regard, the Commission takes note of CRC's confirmation in case BE/2013/1485 that the analogue resale obligation does not oblige the SMP operators to provide a retail analogue TV offer in the absence of actual demand.

In addition, in the current draft measure CRC reconfirms that the list of potential beneficiaries of the proposed regulation has decreased since the adoption of the measures in 2011. CRC points out itself that Belgacom has publicly announced that it is no longer interested in the regulated analogue TV resale offer, i.e. the only regulated cable offer of which it was allowed to benefit, and that there is no longer reason to believe that cable operators will use the regulated wholesale offers to expand their footprint on the national territory. As a result and on the basis of the information available, Mobistar would be the only potentially interested beneficiary of the regulated cable offers.

In the view of the Commission, a continuation of current trends may no longer render appropriate at least some of the regulatory constraints imposed on the SMP cable operators, which were justified, predominantly, by the competitive advantage gained through those operators' ability to provide analogue TV. The Commission, therefore, urges CRC again to carry out as soon as possible and no later than in 2014, in line with Article 16 of the Framework Directive, a new market analysis.

In addition, whilst the Commission notes that the present notification only sets out proposals as to the exact design of the retail-minus methodology, thus implementing CRC's 2011 decision, the Commission draws the attention of CRC to the parallels and links between the regulation of the market for the delivery of broadcasting signals and access to broadcast networks with the market for wholesale broadband access in Belgium, in particular with regard to broadband related remedies. Similar investment decisions for infrastructure roll-out and maintenance have to be made in both markets and the buy-or-build signals sent through the use of a specific costing methodology are comparable. As a result, it may be more appropriate to align the costing methodologies used for both markets. The Commission, therefore, encourages CRC, when revisiting in 2014 its approach to regulation of the market for the delivery of broadcasting signals and access to broadcast networks in Belgium, to reassess – in the case continued regulation would be justified – whether an alignment of the current cable access price regulation with the wholesale broadband costing methodology would not be more appropriate. In this respect, the Commission welcomes CRC's commitment, expressed in the response to the Commission's request for information, that such an alignment, and, in particular, the recently adopted Commission

Recommendation on consistent non-discrimination obligations and costing methodologies will be taken into account.

Pursuant to Article 7(7) of the Framework Directive, [NRA] shall take the utmost account of the comments of other NRAs, BEREC and the Commission and may adopt the resulting draft measure; where it does so, shall communicate it to the Commission.

The Commission's position on this particular notification is without prejudice to any position it may take *vis-à-vis* other notified draft measures.

Pursuant to Point 15 of Recommendation 2008/850/EC¹⁶ the Commission will publish this document on its website. The Commission does not consider the information contained herein to be confidential. You are invited to inform the Commission¹⁷ within three working days following receipt whether you consider that, in accordance with EU and national rules on business confidentiality, this document contains confidential information which you wish to have deleted prior to such publication.¹⁸ You should give reasons for any such request.

Yours sincerely,
For the Commission,
Robert Madelin
Director-General

¹⁶ Commission Recommendation 2008/850/EC of 15 October 2008 on notifications, time limits and consultations provided for in Article 7 of Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services, OJ L 301, 12.11.2008, p. 23.

¹⁷ Your request should be sent either by email: CNECT-ARTICLE7@ec.europa.eu or by fax: +32 2 298 87 82.

¹⁸ The Commission may inform the public of the result of its assessment before the end of this three-day period.

D.2. CORRIGENDUM VAN 19 NOVEMBER 2013

(1) EUROPEAN COMMISSION

Brussels, 19.11.2013

C(2013) 8287 final

Conference of Regulators (CRC)
c/o Medienrat

Gospertstraße 1
4700 Eupen
Belgium

For the attention of:
Mr Yves Derwahl

Fax: +32 87 55 28 91

Dear Mr Derwahl,

Subject: CORRIGENDUM of Commission Decision SG-Greffe (2013) D/18242 of 7/11/2013 C(2013) 7694 concerning Case BE/2013/1511: Retail markets for the delivery of broadcasting signals and access to broadcast networks in Belgium - Remedies
Comments pursuant to Article 7(3) of Directive 2002/21/EC

Please note that the above decision is amended as follows:

1) **In section II.2** on page 4 the following sentence is deleted without being replaced:

"However, CRC did not consider also taking into account revenues generated by each category of triple or even quadruple play offers."

2) **In section III** on page 5 under the heading "*Appropriateness of certain assumptions in the proposed methodology*" the following sentence is deleted without being replaced:

"Any additional bundles, based on triple (or even quadruple play) are not taken into account."

Yours sincerely,
For the Commission,
Robert Madelin
Director-General